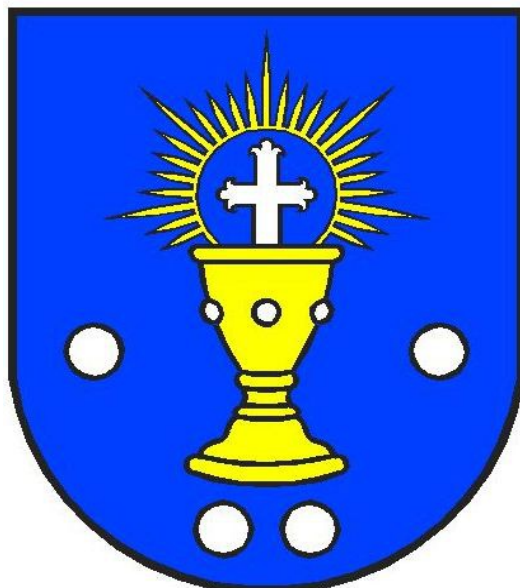

BUDIMÍR

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE ČISTOPIS

A- SPRIEVODNÁ SPRÁVA

"Tento projekt bol realizovaný s finančnou pomocou Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, ktorého Riadiacim orgánom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR."

OKTÓBER 2008

NÁZOV ZÁKAZKY:

Územný plán obce Budimír - Čistopis

OBSTARÁVATEĽ:

Obec Budimír

SPRACOVATEĽ:

Ing.arch. Mariana Šimková, autorizovaný architekt

ODBORNÍ PROJEKTANTI A KONZULTANTI:

- vodné hospodárstvo: Ing. Marián Pekarovič
- zásobovanie elektrickou energiou: Ing. Vladimír Jánošík
- zásobovanie plynom: Ing. Michal Nagy
- doprava: Ing. Ján Toporčák
- vyhodnotenie perspektívneho použitia PPaLP: Ing. Katarína Fekiačová

DÁTUM SPRACOVANIA:

Október 2008

OBSAH

	Strana
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	
1.1. Dôvody pre obstaranie územného plánu, údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi, chronológia spracovania ÚPD.....	1
2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE BUDIMÍR :	
2.1. Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis.....	2
2.2. Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí nadradenej ÚPD.....	3
2.3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce:	
2.3.1. Demografický rozbor súčasného stavu.....	6
2.3.2. Rozbor súčasného stavu v bytovom fonde.....	7
2.3.3. Zhodnotenie sociálnych, ekonomických a rozvojových predpokladov obce.....	7
2.4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy.....	8
2.5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania.....	11
2.6. Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkcií.....	12
2.7. Návrh riešenia:	
2.7.1. Bývanie.....	15
2.7.2. Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie.....	17
2.7.3. Výroba.....	21
2.7.4. Rekreácia, cestovný ruch.....	23
2.8. Vymedzenie zastaviteľnosti územia obce.....	26
2.9. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území.....	26
2.10. Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami.....	27
2.11. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny	
2.11.1. Charakteristika územia.....	28
2.11.2. Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry.....	33
2.11.3. Environmentálne problémy.....	35
2.11.4. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability, zachovania prírodných zdrojov a biodiverzity.....	37
2.12. Návrh verejného dopravného a technického vybavenia	
2.12.1. Doprava.....	40
2.12.2. Vodné hospodárstvo.....	47
2.12.3. Zásobovanie vykurovacím plynom.....	51
2.12.4. Zásobovanie elektrickou energiou.....	52
2.12.5. Telekomunikácie.....	53
2.13. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie.....	53
2.13.1. Ochrana vodných zdrojov, povrchových a podpovrchových vôd.....	55
2.13.2. Ochrana ovzdušia.....	55
2.13.3. Ochrana pôdy.....	55
2.13.4. Ochrana bióty.....	56
2.13.5. Zestetizovanie životného prostredia v obci.....	56
2.14. Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.....	57
2.15. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	57
2.16. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy.....	58
2.17. Hodnotenie navrhovaného riešenia.....	59
2.18. Návrh záväznej časti územného rozvoja obce Budimír	59
2.19. Určenie lokalít s potrebou vypracovania ÚPN - zóny.....	61
2.20. Zoznam verejnoprospešných stavieb.....	62
2.21. Stavebné uzávery.....	63
3. PRÍLOHA: : Hluková a emisná štúdia - súčasný stav cesty I. triedy I/68.....	64-77

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Dôvody pre obstaranie územného plánu, údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi, chronológia spracovania ÚPD

Obec Budimír nemá v súčasnosti spracovaný územný plán obce. Obec sa doposiaľ rozvíja živelne a bezkonceptne.

Hlavným dôvodom na obstaranie územného plánu obce (ÚPN - O) je teda absencia územnoplánovacej dokumentácie, ktorá by bola základným vodiacim dokumentom pre riadenie stavebnej a inej činnosti v obci a jej katastri.

Hlavnými cieľmi pri rozvoji územia obce sú:

- lokalizácia plôch určených na výstavbu rodinných a nízkopodlažných bytových domov, občianskej vybavenosti a sociálnych služieb, nezávadnej výroby, športu a rekreácie
- riešenie dopravy
- riešenie technickej infraštruktúry
- riešenie ochrany životného prostredia
- riešenie ochrany prírody a tvorba krajiny.

(ÚPN-O definuje hlavné princípy urbanistickej koncepcie, určuje osobitné podmienky alebo obmedzenia rozvoja, sanácie a revalorizácie územia. Závazne stanovuje regulatívy akejkoľvek výstavby v obci. Vymedzuje, ale i limituje možnosti využitia územia a určuje optimálny spôsob jeho zastavania. Vymedzuje plochy dlhodobých koncepčných zámerov (plochy výhľadové). Zároveň stanovuje podmienky pre využitie priestorov špecificky obmedzovaných - limitovaných ochrannými pásmami a pod.).

Obec Budimír na základe neinvestičného projektu vypracovaného pre operačný program Základná infraštruktúra, priority č. 3 - lokálna infraštruktúra, opatrenie č. 3.4: Renovácia a rozvoj obcí pod názvom „Územné plánovanie v obci Budimír“ získala z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR nenávratný finančný príspevok na vypracovanie územného plánu obce Budimír. Obec Budimír zastúpená štatutárnym zástupcom – Radovanom Čarným, starostom obce, podpísala dňa 19. 4. 2006 s MV a RR SR „Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 2004 – OPZI – 34/A – KE – O103“.

Na základe prieskumu trhu - verejného obstarávania zákazky s nízkou hodnotou bol vybraný spracovateľ tohto územného plánu -Ing. arch. Mariana Šimková, autorizovaná architektka, s ktorou obec v zastúpení Radovanom Čarným, starostom obce, v apríli 2006 uzavrela „Zmluvu o dielo v zmysle § 536 a násl. Obchodného zákonníka“.

Obec Budimír je v procese spracovania ÚPN-O Budimír zastupovaná obstarávateľom - Ing. arch. Agnesou Hoppanovou, ktorá v júli 2006 na základe „Zmluvy o dielo“ podpísanej medzi SAŽP (nakoľko je pracovníčkou tejto agentúry) a obcou v zastúpení Radovanom Čarným, starostom obce, začala obstarávanie Územného plánu obce Budimír.

Chronológia spracovania ÚPD je nasledovná :

- ❖ 1. etapa : V auguste 2006 boli vypracované Prieskumy a rozboru spracovateľom ÚPN-O (grafická a textová časť)
- ❖ 2. etapa : V novembri 2006 bolo vypracované Zadanie pre spracovanie konceptu ÚPN - obce Budimír, ktoré bolo prerokované a po zapracovaní pripomienok bol 28.februára 2007 schválený čistopis Zadania obecným zastupiteľstvom uznesením č. 5 / 2007.
- ❖ 3. etapa : Na základe schváleného čistopisu Zadania pre spracovanie ÚPN-O Budimír a neskorších požiadaviek obce bol spracovaný koncept ÚPN-O Budimír. Vzhľadom na veľký rozsah riešeného územia sa upustilo od mierky spracovania M = 1 : 2 880 a pristúpilo sa k vypracovaniu v M = 1 : 5 000 (v súlade s platnou legislatívou).

Koncept ÚPN-O Budimír obsahoval textovú a grafickú časť v rozsahu a obsahu „návrh ÚPN obce“ podľa vyhlášky č. 55/2001 o územnoplánovacích podkladoch o územnoplánovacej dokumentácii , riešený bol vo variantoch.

Po prerokovaní konceptu s dotknutými orgánmi štátnej správy, s obcami, ktorých sa územie dotýka, s dotknutými fyzickými a právnickými osobami , ako aj s verejnosťou, spracoval obstarávateľ po uplynutí lehoty 30 dní po prerokovaní konceptu súborné stanovisko podľa

výsledkov prerokovania konceptu. Súborné stanovisko bolo schválené obecným zastupiteľstvom a na základe tohto spracovateľ prikročil k realizácii tohto návrhu ÚPN-O.

- ❖ 4. etapa : Návrh ÚPN-O ktorý obsahuje grafickú a textovú časť , je riešený invariantne.
 - Grafická časť územného plánu obce Budimír pozostáva z týchto výkresov:
 1. Širšie vzťahy M = 1 : 50 000
 2. Komplexný urbanistický návrh, návrh dopravy M = 1 : 5 000
 3. Návrh technickej infraštruktúry- vodné hospodárstvo M = 1 : 5 000
 4. Návrh technickej infraštruktúry- energetika a telekomunikácie M = 1 : 5 000
 5. Vyhodnotenie perspektívneho použitia PP a LP na nepoľnohospodárske účely M = 1 : 5 000
 6. Komplexný urbanistický návrh k.ú. obce, návrh ochrany prírody a tvorby krajiny M = 1 : 10 000
 - Textová časť pozostáva z týchto elaborátov:
 - A- Sprievodná správa
 - B- Vyhodnotenie perspektívneho použitia PP a LP na nepoľnohospodárske účely
 - C- Závazná časť ÚPN -obce Budimír (Regulatívy územného rozvoja)

Po schválení bude mať ÚPN - obce Budimír formu právne záväzného dokumentu.

ÚPN - obce Budimír bude mať prednostne ponukový charakter, zároveň však bude praktickým podkladom pre rozhodovanie o stavebných a iných činnostiach v území.

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE BUDIMÍR :

2.1. Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis

• Vymedzenie riešeného územia

Riešeným územím je katastrálne územie obce Budimír. Podrobnejšie riešené je zastavané územie obce a jeho blízky extravilán (katastrálne územie je riešené v M = 1:10 000, zastavané územie a blízky extravilán je riešený v M = 1: 5 000, širšie vzťahy v rozsahu väzieb na okolité osídlenie obce Budimír je riešené v M = 1: 50 000).

• Geografický opis a charakteristika riešeného územia

Obec Budimír leží v centrálnej časti Košickej kotliny, 10 km SV od Košíc smerom na Prešov, od ktorého je vzdialená 30 km. Zastavaným územím obce Budimír prechádza cesta I. triedy I/68 a katastrom obce v jej východnej časti diaľnica D1 (E 50). V severnej časti katastra sa za obcou Budimír na cestu I/68 napája cesta III. triedy č. III/06816 vedúca do Družstevnej pri Hornáde, v južnej časti katastra sa na mimoúrovňovú križovatku na ceste I. triedy I/68 napája cesta III. triedy III/0682 vedúca do obce Rozhanovce.

Severnou časťou katastra obce Budimír preteká Vajkovský potok, do ktorého sa vlieva zo zastavaného územia obce pretekajúci miestny potok tvoriaci os pôvodnej urbanistickej štruktúry obce a niekoľko ďalších občasných miestnych potokov. Pri Vajkovciach - južne od Budimíra sa Vajkovský potok vlieva do Torusy.

Nad obcou Budimír v katastri obce Ťahanovce sa vypína kopec Viničná (s nadmorskou výškou 408 m) a so sedlom Chválabohu tvorí masív sopečného pôvodu vytvárajúci predel medzi úzkym, drsným hornádkym a širokým, miernym toruským údolím.

Budimír je situovaný na rozhraní dvoch krajov - Prešovského a Košického. Administratívne patrí do kraja Košického.

Kataster obce hraničí s katastrami obcí: Bretejovce (na severe), Ploské (na SV), Kráľovce (na V), Vajkovce (na JV), Beniakovce (na J), Ťahanovce (na JZ), Tepličany (na Z), Malá Vieska (na SZ).

Obec Budimír je členom Združenia obcí Toryšského regiónu (od roku 1993), ktorého členmi sú tieto ďalšie obce: Nová Polhora, Kráľovce, Vajkovce, Rozhanovce, Hrašovík, Košická Polianka, Košické Olšany, Sady nad Torysou, Chrastné, Ploské, Vyšná Hutka a Beniakovce.

Obec Budimír je elektrifikovaná a plynofikovaná, v obci je vybudovaný verejný vodovod, nie je tu však vybudovaná splašková kanalizácia a ČOV.

Katastrom obce Budimír prechádza v súčasnosti diaľkový prívod vody z VN Starina vedúci do Košíc, ako aj elektrické vedenie VN 110 kV, 220 kV a VTL plynovod. V ÚPN-VÚC Košického kraja (Zmeny a doplnky z roku 2004) je navrhovaná trasa 400 kV elektrického vedenia prechádzajúca SZ časťou katastra obce Budimír.

V ÚPN-VÚC Košického kraja (Zmeny a doplnky z roku 2004) je taktiež navrhovaná a schválená trasa vysokorýchlostnej železničnej trate (VRT) vedúca z Bratislavy na Ukrajinu, ktorá prechádza severnou časťou katastrálneho územia obce Budimír.

Vzhľadom na svoju strategickú polohu sú na obec Budimír a jej kataster kladené zvýšené nároky pri riešení rozvoja vo všetkých oblastiach (bývanie, občianskej vybavenosti, výroby, športu, rekreácie, dopravy, technickej infraštruktúry, ako aj ochrany prírody).

Rozvoj obce Budimír je riešený v súlade s ÚPN - VÚC Košického kraja , RÚSES-om a ostatnými odvetvovými zámerni.

2.2. Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí nadradenej ÚPD

Riešenie ÚPN-obce Budimír je v súlade so záväznou časťou ÚPN VÚC Košického kraja vyhlásenou nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z., prílohou č. 2 v znení zmien a doplnkov vyhlásených Všeobecne záväzným nariadením KSK č. 2/2004.

Konkrétne je v súlade s nasledovnými:

- **I. Záväznými regulatívami územného rozvoja, konkrétne:**
 1. Vytvárať podmienky na rovnovážny rozvoj osídlenia, ekonomiky, sociálnej a technickej infraštruktúry a na ochranu životného prostredia kraja.
 2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry
 - 2.1. podporovať rozvoj sídelnej štruktúry vytváraním polycentrickej siete centier osídlenia, ťažísk osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
 - 2.2. formovať sídelnú štruktúru Košického kraja v nadväznosti na národnú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,
 - 2.3. podporovať rozvoj osídlenia v Košickom kraji s dominantným postavením košicko - prešovskej aglomerácie, ...
 - 2.4. podporovať rozvoj košicko - prešovskej aglomerácie ako kvartérneho centra s najväčším predpokladom zabezpečiť rozvoj kvartérnych aktivít,
 - 2.5. zabezpečovať na území Košického kraja, rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenie na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s územím Banskobystrického a Prešovského kraja,
 - 2.6. formovať sídelnú štruktúru na regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
 - 2.11. podporovať ako ťažisko osídlenia najvyššej úrovne košicko – prešovské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu medzinárodného významu s významným postavením v Karpatskom euroregióne,
 - 2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
 - 2.15.1. podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa; -košicko – prešovskú rozvojovú os Prešov – Košice – Seňa – hranica s Maďarskom (územie ležiace v Košickom kraji),
 - 2.16. podporovať vznik suburbánneho pásma okolo miest Košice, Michalovce, Rožňava,...

- 2.17. vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
3. V oblasti sociálnej starostlivosti
- 3.1. zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja,
 - 3.2. vytvárať podmienky pre rozvoj bývania vo všetkých jeho formách s cieľom zvyšovať štandard bývania a dosiahnuť priemer v kraji 340 bytov na 1 000 obyvateľov,
 - 3.3. vytvárať podmienky pre výstavbu ubytovacích zariadení dôchodcov s preferovaním zariadení rodinného a penziónového typu,
 - 3.4. podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškolovacích zariadení na území kraja,
 - 3.6. vytvárať podmienky pre rovnomerné pokrytie územia zariadeniami zdravotnej starostlivosti pri uprednostnení prirodzených centier,
 - 3.7. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení sociálnej pomoci a sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
 - 3.8. podporovať činnosť existujúcich a rozvoj nových zariadení v oblasti kultúry a umenia ako neoddeliteľnú súčasť kultúrnych tradícií a služieb obyvateľstvu,
 - 3.9. chrániť najcennejšie územia a objekty nehnuteľných kultúrnych a archeologických pamiatok,...
4. V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky
- 4.8. viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
 - 4.10. rozvíjať a zvyšovať komplexnosť, štandard a kvalitu ponuky rekreačných a športových aktivít, služieb cestovného ruchu a turizmu všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu,
 - 4.12. na území Košického kraja podporovať vznik mototuristických obslužných centier pozdĺž hlavných cestných tranzitných turistických trás: ...-Poľsko – Prešov – Košice – Milhosť – Maďarsko,...
 - 4.13. vytvárať podmienky pre rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov miest a väčších obcí budovaním rekreačných stredísk a zamerať sa na podporu budovania vybavenosti pre prímestskú rekreáciu v zázemí sídiel,
 - 4.14. vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu
- 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmernujúci urbanistický rozvoj kraja,
 - 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
 - 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
 - 5.4. rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súborov objektov s ich ochrannými pásmami:
 - -územia pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón a ich ochranné pásma,
 - územia historických jadier miest a obcí,
 - známe lokality archeologických nálezísk,
 - národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma,
 - areály architektonických diel s ich dotvárajúcim prírodným prostredím, ...
 - 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
 - 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä

- v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, ... ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
 - 5.12. zabezpečiť zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
 - 5.13. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou,
 - 5.14. rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za národné kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ich ochranné pásma.
6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
- 6.1. rešpektovať prioritné postavenie intermodálnej infraštruktúry sietí TINA,
 - 6.2. rešpektovať dopravné siete a zariadenia alokované v trasách multimodálnych koridorov (hlavná sieť TINA);
 - multimodálny koridor c. V.a. Prešov/Košice - Záhor/Čierna nad Tisou - Ukrajina, lokalizovaný pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy,
 - multimodálny koridor s pracovným názvom „Pobaltský koridor“ vedený v trase Poľsko - Svidník - Prešov - Košice - Maďarsko, lokalizovaný pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy (nad rámec rezortných koncepcií),
 - 6.3. rešpektovať dopravné siete a zariadenia alokované v trasách doplnkových koridorov TINA; cestné komunikácie: Maďarsko - Milhost' - Košice - Prešov- Poľsko,
 - 6.4. rešpektovať dopravné siete (cestné komunikácie) zaradené podľa európskych dohôd (AGR, AGC, AGTC);
 - 6.8. chrániť územie na trasu diaľnice D1 Budimír - Michalovce -Záhor (hraničný priechod s Ukrajinou),
 - 6.12. chrániť koridory pre cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich prietahov v základnej komunikačnej sieti miest....
 - 6.18. v oblasti rozvoja železničnej dopravy chrániť priestory pre
 - 6.18.4. územnú rezervu pre trasu vysokorýchlostnej trate Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou,
7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
- 7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,
 - 7.10.zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
 - 7.11.prednostne realizovať rekonštrukciu alebo výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v sídlach:
 - 7.11.1. ležiacich v ochranných pásmach zdrojov vody,
 - 7.11.2. s vybudovaným vodovodom,
 - 7.11.3. nachádzajúcich sa v ochranných pásmach zdrojov podzemnej vody Košického kraja a v alúviách vodných tokov Bodva, Hornád, Torysa, ...
 - 7.13. vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EU,
 - 7.15. chrániť koridory a územia pre výstavbu zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou, a to pre
 - 7.15.4. vedenie 2 x 400 kV Lemešany - Moldava nad Bodvou a pripojenie US Steel, na jeden poťah tohto vedenia,
8. V oblasti hospodárstva
- 8.1 rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy osídlenia a tým zabezpečiť aj vyváženú socioekonomickú úroveň regiónov,
 - 8.2.zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie dobudovaním územia regiónov výkonnou verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
 - 8.3.dosiahnuť trvalú udržateľnosť hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov v kraji,
 - 8.4.stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárstvo diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí s prihliadnutím na chránené územia prírody a na existujúci funkčný

územný systém ekologickej stability,

9. V oblasti odpadového hospodárstva

9.4. vytvárať podmienky pre otváranie nových skládok v okresoch Gelnica, Spišská Nová Ves, Trebišov, Michalovce, Košice - okolie.

II. Verejnoprospešnými stavbami spojenými s realizáciou uvedených záväzných regulatívov , konkrétne:

1. Cestná doprava
 - 1.1. diaľnica D1 Budimír – Michalovce – Záhor (hraničný priechod s Ukrajinou)
5. Nadradená technická infraštruktúra
 - 5.7. stavby zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou
 - 5.7.4. vedenie 2 x 400 kV Lemešany - Moldava nad Bodvou a pripojenie US Steel na jeden poťah tohto vedenia

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 262/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 199/1995 Z.z. zákona č. 229/1997 Z.z. a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 286/1996 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

Záväzné regulatívy územného rozvoja ako aj verejnoprospešné stavby ÚPN-VÚC Košického samosprávneho kraja týkajúce sa katastrálneho územia obce Budimír sú výsledkom zhodnotenia jednotlivých odvetvových stratégií ako aj známych zámerov na rozvoj územia.

2.3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce:

2.3.1. Demografický rozbor súčasného stavu

- Demografické údaje sú prevzaté z výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z r. 2001:

Obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia

Pohlavie	Bývajúce obyvateľstvo	Dočasne neprítomné obyvateľstvo	Bývajúce prítomné obyvateľstvo	Dočasne prítomné obyvateľstvo	Prítomné obyvateľstvo
muži	427	18	409	4	413
ženy	463	18	445	5	450
spolu	890	36	854	9	863

Z ostatných demografických údajov z r. 2001 vyplývajú tieto skutočnosti:

- 57,6% obyvateľov obce bolo v produktívnom veku, 20,2% v poproduktívnom veku a 19,6% v predproduktívnom veku.
- priemerný vek obyvateľov obce bol 36,6 rokov.
- v produktívnom veku bolo 51% obyvateľov obce ekonomicky aktívnych (455 obyvateľov).
- z ekonomicky aktívneho obyvateľstva v r. 2001 bolo 17,5% nezamestnaných. V súčasnosti má obec cca 50 nezamestnaných obyvateľov. Počet nezamestnaných klesá.
- z ekonomicky aktívneho obyvateľstva 224 odchádzalo za prácou mimo obce (49,2%).

- najviac obyvateľov sa hlásilo k rímskokatolíckej cirkvi - 74,4%
- v obci Budimír sa najviac obyvateľov hlásilo k slovenskej národnosti (878)
- najvyšší počet obyvateľstva bol vo veku do 16 rokov (20,8%), ukončené vzdelanie obyvateľstva bolo nasledovné: základné vzdelanie malo najviac obyvateľov - 19,4%, úplné odborné s maturitou malo – 16,5% obyvateľov, stredné odborné bez maturity malo - 15,7% obyvateľov a vysokoškolsky vzdelaných bolo 5,8% obyvateľov.
- Počet obyvateľov k 31.12.2005 bol nasledovný :

Spolu	Muži	Ženy
900	421	479

- V súčasnosti má obec Budimír 988 obyvateľov.

2.3.1. Rozbor súčasného stavu v bytovom fonde

Na základe výsledkov sčítania ľudu, domov a bytov z r. 2001 vyplývajú nasledujúce skutočnosti:

- rodinných domov v obci bolo 251, bytové domy boli 2, ostatné budovy boli 2. Spolu bolo 255 domov v obci.
- z počtu domov 255 bolo 214 trvale obývaných (84%). Bytov spolu v obci bolo 265 obývaných (2,22%), z ktorých väčšina bola postavená z kameňa a tehál.
- najvyššie percentuálne zastúpenie mali byty 5 a viac izbové (41%), potom 4-izbové (31%) a 2-izbové (22%).
- neobývaných domov v obci bolo 40, z toho 7 bolo určených na rekreáciu
- priemerný počet obytných miestností na 1 byt bol 4,3
- k najväčšiemu stavebnému rozmachu došlo v obci r. 1966 – 1970, kedy bolo postavených 41% bytov, v r. 1971 – 1980 bolo postavených 23% bytov a od r. 1991 – 2001 10% bytov. Najväčšie % tvoria byty I. kategórie (78%), ďalej byty II. kategórie (7%) a III. kategórie (1,5%).
- priemerný počet osôb na 1 byt bol 3,99 (= obložnosť bytu)
- 81% bytov bolo vykurovaných ústredným kúrením lokálnym, z toho 98% bytov
- vodovod chýbal u 5% bytov
- automatickú práčku vlastnilo 62% trvale obývaných bytov
- najvyššie zastúpenie mali byty s počtom osôb v byte 4 (až 20,7%), potom s počtom osôb v byte 2 a rovnako aj 5 (po 19%) a 3 (13%). 7 a viac osôb v jednom byte žilo u 9% bytov.
- najväčšie zastúpenie mali domácnosti s 1 CD (75%)

2.3.2. Zhodnotenie sociálnych, ekonomických a rozvojových predpokladov obce

Obec Budimír má relatívne priaznivú vekovú skladbu obyvateľstva (podiel predproduktívneho obyvateľstva a poproduktívneho obyvateľstva je rovný cca 1). Priemerný vek 36,6 rokov je takisto priaznivý. Veková štruktúra bytového a domového fondu je vyhovujúca, obložnosť bytu 3,99 je vysoká napriek tomu, že sa na obložnosti nepodieľa rómske obyvateľstvo.

Vzhľadom ku svojej geografickej polohe (v tesnej blízkosti mesta Košíc na spojnici Košice- Prešov) má obec Budimír reálne rozvojové predpoklady vo výhľade sa stať súčasťou súmestia Košice- Prešov.

V ÚPN- obce Budimír uvažujeme s nárastom trvalo bývajúcего obyvateľstva a so zlepšením ukazovateľa obložnosti bytu.

2.4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy

• Súčasný stav :

Obec Budimír leží v centrálnej časti Košickej kotliny, 10 km SV od Košíc smerom na Prešov, od ktorého je vzdialená 30 km. Zastavaným územím obce Budimír prechádza cesta I. triedy I/68 a katastrom obce v jej východnej časti diaľnica D1 (E 50). V severnej časti katastra sa za obcou Budimír na cestu I/68 napája cesta III. triedy č. III/06816 vedúca do Družstevnej pri Hornáde, v južnej časti katastra sa na mimoúrovňovú križovatku na ceste I. triedy I/68 napája cesta III. triedy III/0682 vedúca do obce Rozhanovce.

Severnou časťou katastra obce Budimír preteká Vajkovský potok, do ktorého sa vlieva zo zastavaného územia obce pretekajúci miestny potok. Pri Vajkovciach - južne od Budimíra sa Vajkovský potok vlieva do Torysy.

Nad obcou Budimír v katastri obce Ťahanovce sa vypína kopec Viničná (s nadmorskou výškou 408 m) a so sedlom Chválabohu tvorí masív sopečného pôvodu vytvárajúci predel medzi úzkym, drsným hornádkym a širokým, miernym toryským údolím.

Budimír je situovaný na rozhraní dvoch krajov - Prešovského a Košického. Administratívne patrí do kraja Košického.

Kataster obce hraničí s katastrami obcí: Bretejovce (na severe), Ploské (na SV), Kráľovce (na V), Vajkovce (na JV), Beniakovce (na J), Ťahanovce (na JZ), Tepličany (na Z), Malá Vieska (na SZ).

Obec Budimír je členom Združenia obcí Toryšského regiónu (od roku 1993), ktorého členmi sú tieto ďalšie obce: Nová Polhora, Kráľovce, Vajkovce, Rozhanovce, Hrašovík, Košická Polianka, Košické Olšany, Sady nad Torysou, Chrastrné, Ploské, Vyšná Hutka a Beniakovce.

Obec Budimír je elektrifikovaná a plynofikovaná, v obci je vybudovaný verejný vodovod, nie je tu však vybudovaná splašková kanalizácia a ČOV.

Katastrom obce Budimír prechádza v súčasnosti diaľkový prívod vody z VN Starina vedúci do Košíc, ako aj elektrické vedenie VN 110 kV, 220 kV a VTL plynovod. V ÚPN-VÚC Košického kraja (Zmeny a doplnky z roku 2004) je navrhovaná trasa 400 kV el. vedenia.

V ÚPN-VÚC Košického kraja (Zmeny a doplnky z roku 2004) je taktiež navrhovaná a schválená trasa vysokorýchlostnej železničnej trate (VRT) vedúca z Bratislavy na Ukrajinu, ktorá prechádza severnou časťou katastrálneho územia obce Budimír.

Vzhľadom na svoju strategickú polohu sú na obec Budimír a jej kataster kladené zvýšené nároky pri riešení rozvoja vo všetkých oblastiach (bývanie, občianskej vybavenosti, výroby, športu, rekreácie, dopravy, technickej infraštruktúry, ako aj ochrany prírody).

• Riešenie záujmového územia nadväzuje na Záväzné regulatívy územného rozvoja – záväznú časť ÚPN VÚC Košického kraja.

Realizáciou zámerov navrhovaných v ÚPN obce Budimír (usporiadaním funkčných plôch, návrhom dopravy, technickej infraštruktúry, miestnych prvkov ekologickej stability a návrhom záväzných regulatívov) :

○ V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry

- podporí sa rozvoj sídelnej štruktúry vytváraním polycentrickej siete centier osídlenia, ťažísk osídlenia, rozvojových osí
- formuje sa sídelná štruktúra Košického kraja v nadväznosti na národnú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,
- podporuje sa rozvoj osídlenia v Košickom kraji s dominantným postavením košicko - prešovskej aglomerácie, ...
- podporuje sa rozvoj košicko - prešovskej aglomerácie ako kvartérneho centra s najväčším predpokladom zabezpečiť rozvoj kvartérnych aktivít,
- zabezpečí sa na území Košického kraja, rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenie

- na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s územím Banskobystrického a Prešovského kraja,
 - formuje sa sídelná štruktúra na regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia a rozvojových osí ,
 - podporuje sa ako ťažisko osídlenia najvyššej úrovne košicko - prešovské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu medzinárodného významu s významným postavením v Karpatskom euroregióne,
 - vytvára podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
 - podporuje ako rozvojové osi prvého stupňa; košicko - prešovskú rozvojovú os Prešov - Košice - Seňa - hranica s Maďarskom
 - podporuje vznik suburbánneho pásma okolo mesta Košice
- V oblasti sociálnej infraštruktúry
- zvýši sa počet pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti
 - vytvoria sa podmienky pre rozvoj bývania ... s cieľom zvyšovať štandard bývania a dosiahnuť priemer v kraji 340 bytov na 1 000 obyvateľov
 - vytvoria sa podmienky pre výstavbu ubytovacích zariadení dôchodcov s preferovaním zariadení rodinného a penziónového typu
 - podporí sa rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškolovacích zariadení
 - vytvoria sa podmienky pre rovnomerné pokrytie územia zariadeniami zdravotnej starostlivosti pri uprednostnení prirodzených centier
 - vytvoria sa podmienky pre rozširovanie siete zariadení sociálnej pomoci a sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím
 - podporí sa rozvoj nových zariadení v oblasti kultúry a umenia ako neoddeliteľnej súčasti kultúrnych tradícií a služieb obyvateľstvu
 - chránia sa najcennejšie územia a objekty nehnuteľných kultúrnych a archeologických pamiatok,...
- V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky
- rozvíja a zvyšuje sa komplexnosť, štandard a kvalitu ponuky rekreačných a športových aktivít, služieb cestovného ruchu a turizmu
 - podporuje sa vznik mototuristických obslužných centier pozdĺž hlavných cestných tranzitných turistických trás: ...-Poľsko - Prešov - Košice - Milhošť - Maďarsko,...
 - vytvoria sa podmienky pre rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov mesta Košice so zameraním sa na podporu budovania vybavenosti aj pre prímestskú rekreáciu - v tesnej blízkosti Košíc
 - vytvárajú sa podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.
- V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu
- zabezpečí sa funkčnosť regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostní sa realizácia ekologických premostení regionálnych a miestnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb
 - podporí sa výsadba plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizácia krajiny v biocentrách a biokoridoroch,
 - rešpektuje sa kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súborov objektov s ich ochrannými pásmami:
 - -územia pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón a ich ochranné pásma,
 - územia historických jadier miest a obcí,
 - známe lokality archeologických nálezísk,
 - národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma,
 - areály architektonických diel s ich dotvárajúcim prírodným prostredím, ...
 - podmienené je usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry
 - rešpektujú sa pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti - najmä v prvkoch územného systému ekologickej stability, ... ich využívanie je zosúladené

- s funkciou ochrany prírody a krajiny,
 - zohľadňuje sa pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a návrhom na realizáciu vhodných opatrení sa dosiahne odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
 - zabezpečí sa zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizujú sa vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
 - podporí sa zmena spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou a pod.,
 - rešpektujú sa objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za národné kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ich ochranné pásma.
- V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
- rešpektuje dopravné siete a zariadenia alokované v trasách multimodálnych koridorov (hlavná sieť TINA) - (multimodálny koridor c. V.a. Prešov/ Košice - Záhor/Cierna nad Tisou – Ukrajina lokalizovaný pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy a multimodálny koridor s pracovným názvom „Pobaltský koridor“ vedený v trase Poľsko – Svidník – Prešov – Košice – Maďarsko, lokalizovaný pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy nad rámec rezortných koncepcií),
 - rešpektuje dopravné siete a zariadenia alokované v trasách doplnkových koridorov TINA; cestné komunikácie: Maďarsko – Milhošť – Košice – Prešov– Poľsko,
 - rešpektuje dopravné siete (cestné komunikácie) zaradené podľa európskych dohôd (AGR, AGC, AGTC);
 - chráni územie pre trasu diaľnice D1 Budimír - Michalovce -Záhor (hraničný priechod s Ukrajinou),
 - doporučuje chrániť koridor pre novú križovatku na diaľnici D1 v blízkosti obce Nová Polhora (z hľadiska riešenia záujmového územia obce Budimír),
 - chráni koridory pre cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich priedňahov v základnej komunikačnej sieti miest...
 - v oblasti rozvoja železničnej dopravy chráni územnú rezervu pre trasu vysokorýchlostnej trate (VRT) Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou
 - navrhuje cyklotrasy spájajúce obec so širším okolím a napojením na cykloturistické trasy medzinárodného významu
 - navrhuje nové prepojenia obce na turistické chodníky
- V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
- navrhuje znížiť rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou návrhom splaškovej kanalizácie s umiestnením ČOV v najnižšie položenom mieste k.ú. obce Budimír,
 - navrhuje prednostne realizovať výstavbu kanalizácie a ČOV (sídlo Budimír má vybudovaný vodovod a nachádza sa v alúviu vodného toku Torysa – regionálneho biokoridoru)
 - navrhuje vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EU
 - chráni koridor a územie pre výstavbu zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou, a to pre vedenie 2 x 400 kV Lemešany - Moldava nad Bodvou
- V oblasti hospodárstva
- navrhuje rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy osídlenia a tým zabezpečovať aj vyváženú socioekonomickú úroveň regiónov v kraji
 - navrhuje zabezpečiť vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie dobudovaním verejnej dopravnej a technickej infraštruktúry
 - navrhuje dosiahnuť trvalú udržateľnosť hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

2.5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

- **Súčasný stav :**

- Názov obce: Budimír
- Počet obyvateľov: 988
- Typ obce: prevažne poľnohospodárska
- Funkcia obce: prevažne obytná
- Výmera katastrálneho územia: 692 ha

- Urbanistický typ zástavby:

Budimír vznikol spojením dvoch pôvodných častí Budimíra – Veľkého Budimíra a Malého Budimíra, ktorých dominanty tvorili v období feudalizmu kaštiele a príslušné hospodárske objekty.

Pôvodná zástavba vychádzala z úzkych a dlhých pozemkov – priečelie jednotraktových dlhých stavieb bolo orientované k ceste.

Domy sa murovali z tehál v kombinácii s pieskovecovým kameňom, niekedy nepálenými tehľami (vaľkami).

Po 2. svetovej vojne boli zvýšené priestorové nároky riešené formou rôznych prístavieb a prestavieb pôvodných prízemných vaľkových domov.

Realizovali sa (hlavne od 50. rokov) domy s pôdorysom štvorca, prípadne tvaru L a strechou stanovou, sedlovou manzardovou, výnimočne plochou strechou. V tejto zástavbe boli hospodárske budovy realizované formou neestetických provizórií pribudovaných k objektom rodinných domov.

Najnovšia zástavba je realizovaná v severnej časti obce Budimír (vzhľadom na polohu Budimíra v blízkosti Košíc ide o zástavbu rodinných domov zväčša Košičanov). Ide o veľkopriestorové atypické domy, ktorých zväčša sedlové strechy sú využité na podkrovné bývanie presvetlené vikiermi a strešnými oknami.

- Zhodnotenie výtvarno-estetických pomerov:

Obec Budimír zanecháva v návštevníkovi zmiešané pocity. Nakoľko nebol v minulosti vypracovaný územný plán obce, neexistoval dokument, na základe ktorého by vedenie obce riadilo stavebnú a inú činnosť obce. To sa prejavilo v nelogickom umiestňovaní stavieb v obci (napr. plôch skladov a výroby v centre obce v blízkosti klasicistického kaštieľa „v Čemeňu“ , plochy nového cintorína v dotyku s plochami byvania a pod.).

Historické objekty v lokalite „Fišerovec“ sú v zlom stavebno-technickom stave (hlavne kúria) a je nevyhnutná ich okamžitá rekonštrukcia. Takisto príslušný park si vyžaduje estetizáciu (úpravu chodníkov, vybudovanie oplotenia, osvetlenia, osadenie lavičiek a pod.). Podobnú estetizáciu si vyžadujú všetky verejné priestranstvá v obci (pred obecným úradom, kultúrnym domom a nákupným strediskom, ako aj pred evanjelickým kostolom a pod.).

- Charakteristika prírodného prostredia

Obec Budimír leží v centrálnej časti Košickej kotliny. Rovinatú vnútornú časť kotliny tvoria široké riečne nivy Torysy a Olšavy, ktorá po obode prechádza do pahorkatiny.

Najstaršia časť obce Budimír bola založená na jednom z výbežkov pravostrannej línie pahorkatiny nad riekou Torysa. Táto terasovitá vyvýšenina, ohraničená strminami, je vytvorená naplaveninami a usadeninami rieky a jej prítokov z obdobia treťohôr a štvrtohôr.

Náchylnosť územia na vodnú eróziu v pahorkatinovej časti územia je stredná až silná, v alúviu Torysy je náchylnosť na vodnú eróziu nepatrná.

Krátke a málo vodnaté vodné toky vrátane odvodňovacích kanálov s občasným výskytom povrchových vôd pretekajúce k.ú.obce sa vlievajú do Torysy juhovýchodne od katastra obce.

Katastrálne územie obce Budimír patrí medzi územia s chudobným výskytom hodnotných prírodných biotopov a vzácnych druhov flóry a fauny.

- **Návrh :**

Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania obce Budimír je determinovaná prírodnými danosťami (terénom, vodstvom, biokoridormi a pod.), ale aj jestvujúcimi dopravnými líniami, ochrannými pásmami nadradenej technickej vybavenosti, ako aj ďalšími regulatívami vyplývajúcimi zo záväznej časti ÚPN-VÚC KSK - zmeny a doplnky z r. 2004 (napr. v oblasti rozvoja nadradenej dopravnej a technickej infraštruktúry je potrebné chrániť územie pre trasu diaľnice D1 Budimír - Michalovce -Záhor (hraničný priechod s Ukrajinou), ďalej je potrebné chrániť koridory pre cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich priedahov v základnej komunikačnej sieti miest....., chrániť priestory pre územnú rezervu pre trasu vysokorýchlostnej železničnej trate Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou, chrániť koridor a územie pre výstavbu zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou, a to pre vedenie 2 x 400 kV Lemešany - Moldava nad Bodvou , v oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry je potrebné podporovať vznik suburbánneho pásma okolo mesta Košice a pod.).

Z hľadiska urbanistickej kompozície navrhujeme rešpektovať charakter pôvodnej historickej zástavby, jej merítko a štruktúru, ako aj uplatňovanie šikmého zastrešenia pri rekonštrukcii jestvujúcich objektov a návrhu objektov nových z dôvodu vytvorenia celistvo pôsobiacej obce bez cudzorodej architektúry s plochými strechami, ktoré narúšajú charakter obce.

Priestorové usporiadanie novonavrhovaných funkčných plôch je lokalizované v extraviláne obce s vytvorením dominánt v tzv. „subcentrách“, ktoré sú navzájom dopravne pospájané cestami, cyklistickými a pešími trasami.

V ÚPN-O Budimír vytvárame územnotechnické predpoklady pre vznik suburbánneho pásma medzi Košicami a Prešovom (riešením dopravy, technickej infraštruktúry , ako aj lokalizáciou funkčných plôch).

Priestorové usporiadanie novonavrhovaných funkčných plôch rešpektuje jestvujúce a navrhované biokoridory a ostatné prvky kostry územného systému ekologickej stability (ÚSES) - regionálne, ako aj miestne (križovania s dopravnými líniami sú riešené mimoúrovňovo, navrhujeme renaturalizáciu vodných tokov vedených v súčasnosti potrubím, protierozívne opatrenia a pod.).

2.6. Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkcií

• Súčasný stav :

○ Historické hodnoty územia :

Prvý písomný záznam o Budimíre pochádza z roku 1289. Spomína dve samostatné dediny (Villa Bodomer Maior et Minor Bodomer – Veľký a Malý Budimír).

Samostatné dediny Veľký a Malý Budimír sa v historických záznamoch uvádzajú iba do roku 1435. Od 16. storočia sa už živila poľnohospodárstvom, ale aj pastierstvom, ťažbou hliny a pálením tehál (v 18. storočí sa spomína ťažba hliny z kopca Viničná), výrobou liehu (zač. 19. storočia postavili v Budimíre liehovar), ako aj remeslami (spomína sa tu: mlynár, obuvník, kolár, záhradník, lesník, krčmár kováč, stolár, ženy tkali pokrovce, plietli koše z prútia a pod.)

Obec Budimír je bohatá na historické pamiatky , nachádzajú sa tu národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR, ako aj archeologické náleziská.

V súčasnosti pracujú obyvatelia Budimíra v poľnohospodárstve, službách , ale väčšia časť odchádza za prácou mimo obec - najmä do neďalekých Košíc, príp. Prešova.

○ Funkčné využitie katastrálneho územia :

Zastavaným územím obce Budimír a jej katastrom prechádza cesta I. triedy I/68 , katastrálnym územím obce v jej východnej časti diaľnica D1 (E 50). V severnej časti katastra sa za obcou Budimír na cestu I/68 napája cesta III. triedy č. III/06816 vedúca do Družstevnej pri Hornáde, v južnej časti katastra

sa na mimoúrovňovú križovatku na ceste I. triedy I/68 napája cesta III. triedy III/0682 vedúca do obce Rozhanovce.

Severnou časťou katastra obce Budimír preteká Vajkovský potok, do ktorého sa vlieva zo zastavaného územia obce pretekajúci miestny potok. Pri Vajkovciach - južne od Budimíra sa Vajkovský potok vlieva do Torysy.

Obec Budimír je elektrifikovaná a plynofikovaná, v obci je vybudovaný verejný vodovod, nie je tu však vybudovaná splašková kanalizácia a ČOV.

Katastrom obce Budimír prechádza v súčasnosti diaľkový prívod vody z VN Starina vedúci do Košíc, ako aj elektrické vedenie VN 110 kV, 220 kV a VTL plynovod. V ÚPN-VÚC Košického kraja (Zmeny a doplnky z roku 2004) je navrhovaná trasa 400 kV elektrického vedenia prechádzajúca SZ časťou katastra obce Budimír.

V ÚPN-VÚC Košického kraja (Zmeny a doplnky z roku 2004) je taktiež navrhovaná a schválená trasa vysokorýchlostnej železničnej trate (VRT) vedúca z Bratislavy na Ukrajinu, ktorá prechádza severnou časťou katastrálneho územia obce Budimír.

Zastavané územie obce Budimír sa nachádza približne v centrálnej časti katastrálneho územia obce.

Severne od súčasne zastavaného územia sa nachádza plocha poľnohospodárskeho dvora a v nadväznosti na ňu (severne od cesty III/06816) pasienky využívané na pastvu hovädzieho dobytka ustajneného na HD .

V južnej časti katastra sa nachádza záhradkárská lokalita, ktorá je sprístupnená cestou prechádzajúcou severnou časťou katastrálneho územia obce Beniakovce.

Ostatné plochy sú intenzívne využívané na pestovanie poľnohospodárskych plodín. Pri snahe o získanie bezprekážkového obhospodarovania tejto pôdy boli v minulosti zrealizované nevhodné úpravy - zrušenie remízok a pobrežnej vegetácie, ako aj meliorácie , nevhodný spôsob orby a pod. Tieto mali za následok vznik pôdnej a vodnej erózie, ktorú bolo potrebné vhodnými spôsobmi riešiť.

Katastrálne územie obce Budimír patrí medzi územia s chudobným výskytom hodnotných prírodných biotopov a vzácných druhov flóry a fauny, cennejšie sú len nelesné lúčne biotopy v severozápadnej časti katastrálneho územia a biotopy v alúviu hornej časti Budimírskeho (resp. Vajkovského) potoka.

Katastrálnym územím obce neprechádza žiaden turistický ani cykloturistický chodník, napriek blízkosti mesta Košíc a nesporne turisticky atraktívnym historickým hodnotám nachádzajúcim sa v obci a jej katastri.

o Funkčné využitie plôch v zastavanom území obce a stavebno- technický stav objektov :

V súčasnosti vrámci skutočne zastavaného územia obce je plošne najrozsiahlejšou funkciou funkcia bývania (prevažne v rodinných domoch - v obci sa nachádzajú dva bytové domy), doplnená plochami občianskeho vybavenia, športu, rekreácie , skladov a poľnohospodárskej výroby.

Historické jadro obce tvorené dvoma kaštieľmi s parkovými úpravami je zdehonestované okolitou zástavbou, ale kúria je vo veľmi zlom stavebnotechnickom stave a chránený anglický park je zanedbaný .

Nákupné stredisko (potraviny, espresso) s poštou, obecným úradom a kultúrnym domom pod jednu strechu (nevhodne plochou) sa nachádza v centre obce.

V priestore medzi nákupným strediskom a chráneným parkom sa nachádza penzión „Marika“ s reštauráciou.

V blízkosti evanjelickej fary (v objekte bývalej materskej školy) je umiestnený sklad a predajňa stavebného materiálu. Nevhodne lokalizované sú aj sklady medzi klasicistickým kaštieľom a základnou školou , ako aj sklady umiestnené juhovýchodne od spomínaného kaštieľa.

V obci sa nachádza niekoľko ďalších obchodných zariadení umiestnených v rodinných domoch.

Dom smútku je postavený v priestore nového cintorína. Starý cintorín sa už v súčasnosti nevyužíva na umiestňovanie nových pohrebísk.

Plochy športu sú zastúpené len futbalovým ihriskom s nevhodne umiestnenou tribúnou s prezliakárňami , hadzanárskym ihriskom pri Základnej škole (základnej škole chýbajú potrebné športoviská) a v zimnom období využívanou ľadovou plochou v chránenom parku. Obyvatelia obce jazdiaci na motorkách si striedavo hľadajú vhodné plochy na tréning (motokrosové dráhy). V súčasnosti využívajú voľné priestranstvo medzi zastavaným územím vo východnej časti obce a diaľnicou.

Plochy poľnohospodárskeho dvora sa nachádzajú severne od hranice súčasne zastavaného územia obce . Svojim ochranným pásmom v súčasnosti HD zasahuje do obytného územia obce.

Podľa prieskumu v teréne je z celkového počtu objektov v obci cca 25% objektov nových a zrekonštruovaných, cca 45% objektov zachovalých, u 25% objektov je potrebná rekonštrukcia väčšieho rozsahu a 5% objektov je v zlom stavebnotechnickom stave a je možné uvažovať s ich asanáciou.

• **Návrh :**

Aj v návrhu bude prevládajúcou funkciou bývanie, ktoré pri novej výstavbe navrhovanej hlavne smerom severojužným od jestvujúceho zastavaného územia navrhujeme realizovať formou rodinných domov. Jestvujúce rodinné domy nachádzajúce sa v centrálnej časti obce, ako aj navrhované plochy bývania pozdĺž hlavných ťahov spájajúcich jednotlivé „subcentrá“ občianskej vybavenosti, majú zvýšené predpoklady na polyfunkčné využitie (bývanie + obchody, služby).

Základnou filozofiou pri riešení občianskej vybavenosti je usmernenie aktivít v tejto oblasti pri maximálnom využití existujúcich hodnôt a pri dôslednej snahe o vytvorenie polyfunkčných priestorov a plôch. Základom je koncepcia subcentier navzájom pospájaných cestami, cyklistickými a pešími chodníkmi lemovanými zeleňou.

Navrhujeme aj rozšírenie ponúk športovo-rekreačného vyžitia nielen pre obyvateľov obce, ale aj návštevníkov obce z dôvodu atraktívnosti obce pre pobytovú turistiku, nielen pre turistiku tranzitnú (s doplnením technickej a občianskej vybavenosti , s možnosťou ubytovania turistov v penziónoch, hoteloch a pod.)- tieto plochy lokalizujeme hlavne v nadväznosti na košický lesopark - vo východnej a JV časti katastra.

V katastri obce Budimír navrhujeme doplniť chýbajúce turistické (zároveň cykloturistické) chodníky, ktoré budú spájať obec Budimír s okolitými obcami a mestom Košice.

Doprava je riešená tak, aby sa odstránil, resp. zminimalizoval negatívny dopad prejazdnej automobilovej komunikácie - cesty I. triedy I/68 , a to výhľadovou preložkou tejto komunikácie smerom východným v súbehu s diaľnicou D1 (v jej ochrannom pásme). Obec Budimír navrhuje zapracovať pri aktualizácii ÚPN-VÚC Košického kraja jej požiadavku na vybudovanie križovatky na diaľnici D1 v obci Nová Polhora (5 km od obce Budimír, ako aj 5 km od obce Lemešany, v ktorých sú v súčasnosti križovatky na diaľnici D1).

Ďalej v ÚPN-O chránime na katastrálnom území obce Budimír - v jeho južnej časti - územie pre trasu diaľnice D1 Budimír - Michalovce -Záhor (hraničný priebeh s Ukrajinou) a severne od súčasne zastavaného územia obce Budimír chránime priestor (územnú rezervu) pre trasu vysokorychlostnej trate (VRT) Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou (v súlade s ÚPN-VÚC).

Miestna automobilová i pešia a cyklistická doprava je riešená tak, aby bolo možné všetky funkčné plochy sprístupniť plynule a bez veľkých obchádzok (podrobnejšie riešené bude v jednotlivých ÚPN-Z).

Výroba:

o Poľnohospodárska výroba :

Ne navrhujeme zväčšovanie plôch poľnohospodárskej výroby, skôr naopak - územie katastra obce bude postupne zastavované , až dôjde k neopodstatnenosti využívania tohto hospodárskeho dvora a jeho zrušeniu (pre možnú potrebu lokalizácie HD sme tento vo výhľade umiestnili v SV časti k.ú. obce- pri el. vedení 220 a 440 kV- vid' výkres č. 6 grafickej časti).

o Nezávadná priemyselná výroba a sklady :

Snaha o usmernenie podnikateľských aktivít nás viedla k umiestneniu nezávadnej výroby v takých polohách, ktoré sú menej vhodné pre bývanie, avšak ich napojenie na komunikačnú sieť je dobré (príp. bude dobré po realizácii navrhovaných miestnych komunikácií alebo preložky cesty I. triedy).

Vzhľadom na skutočnosť, že v Budimíri sa plochy nezávadnej výroby a skladov nachádzajú v tesnej blízkosti klasicistického kaštieľa patriaceho medzi objekty zapísané v Ústrednom zozname pamiatok SR navrhujeme tieto plochy postupne premiestniť na plochy navrhované v SV časti obce (vid' výkres č. 2 grafickej časti).

- **Akákoľvek nová výstavba v obci je však podmienená zvýšením kapacity jestvujúceho vodojemu a realizáciou kanalizačnej siete a ČOV (vid' výkres č.3).**

2.7. Návrh riešenia:

2.7.1. Bývanie

- Súčasný stav :

Podľa druhu zástavby je v súčasnosti v obci Budimír bývanie realizované hlavne v rodinných domoch , ale aj v bytových domoch nízkopodlažných (dva bytové domy) .
Bytov je v obci v súčasnosti 272.

- Návrh :

V ÚPN-O navrhujeme (podľa druhu zástavby) takisto zástavbu rodinnými domami (príp. polyfunkčnú zástavbu , formou rodinných domov s kompozične zjednotenou časťou určenou na obchody, služby a pod.).

Vo výhľade bude možné uvažovať aj s nízkopodlažnou bytovou výstavbou , ako aj s polyfunkčnou zástavbu formou bytových domov s využitím partera na umiestnenie občianskej vybavenosti - obchodov, služieb, administratívy a pod. (vzhľadom ku skutočnosti, že obec Budimír sa nachádza v tesnej blízkosti mesta Košice a nachádzajú sa tu aj nízkopodlažné bytové domy).

Vo vzťahu k lokalizácii výstavby rodinných domov, túto navrhujeme riešiť hlavne v hraniciach zastavaného územia obce (ZÚO) k 1.1. 1990 - intenzívne (v prelukách, na nadmerných pozemkoch a pod.). Intenzívnym spôsobom výstavby tak v môže v obci Budimír pribudnúť : rekonštrukciou jestvujúcich neobývaných domov cca 40 b.j. a výstavbou nových rodinných domov - cca 80b.j.

Pri riešení bývanie v obci sme vychádzali z filozofie dobrovoľnosti - t.j., že majitelia nadmerných pozemkov majú možnosť (nie povinnosť) tieto pozemky rozdeliť a odpredať, či v rámci rodiny na tomto stavať (avšak už podľa regulatívov usmerňujúcich stavebnú činnosť v obci).Touto – intenzívnou formou môže pribudnúť v obci cca 115 - 120 b.j..

Nakoľko ide o dobrovoľné delenie a ,je potrebné uspokojiť i požiadavky tých záujemcov o výstavbu, ktorým sa nepodarí presvedčiť majiteľov nadmerných pozemkov na odpredaj časti týchto pozemkov, riešime v ÚPN-O dopyt po stavebných pozemkoch formou extenzívnou (mimo hraníc zastavaného územia) - vzhľadom k zvyšujúcemu sa záujmu ľudí z mesta o bývanie na vidieku (Košice sú vzdialené od Budimíra len cca 10 km , Prešov 30km) .

V návrhu uvažujeme s týmito lokalitami vhodnými na bývanie a zmiešané funkcie (bývanie občianskou vybavenosťou) :

- Lokalita „A“ - Jestvujúce osídlenie - prevažujúcou funkciou je bývanie (+ plochy občianskej vybavenosti, športu, zelene, nezávadnej výroby a skladov, polyfunkčné plochy a pod.)
- Lokalita „B“ -Lokalita „ Pod vodojemom“-prevažujúcou funkciou je bývanie (+ plochy občianskej vybavenosti -obchody, služby + plochy rekreácie, športu, zelene a pod.)
- Lokalita „D“ - Lokalita „Pod cestou“ - prevažujúcou funkciou je bývanie (+ plochy občianskej vybavenosti, zelene, nezávadnej výroby a skladov,polyfunkčné plochy a pod.)
- Lokalita „E“ - Lokalita „Beniakova Podhora“ -prevažujúcou funkciou je bývanie (+ plochy občianskej vybavenosti -obchody, služby + plochy rekreácie, športu, zelene a pod.)

Akakoľvek výstavba je podmienená výstavbou prístupových komunikácií a inžinierskych sietí.

Extenzívnu formou výstavby pribudne cca 320 b.j.

Navrhovaná obložnosť je cca 3,4 (podľa ÚPN-VÚC- zmeny a doplnky 2004).

V návrhovom období uvažujeme s počtom obyvateľov cca 2 400 .

Návrh počtu bytov a obyvateľov :

Obdobie	Počet bytov	Počet obyvateľov
• Východiskový rok 2008:	272	988
• Návrh: V lokalite „A“ pribudne : - rekonštrukcia existujúceho bytového fondu - nová výstavba - v prelukách (P) a nadmerných pozemkoch (NP)- intenzívne (v ZÚO k 1.1. 1990) - nová výstavba - v P a NP - extenzívne (mimo ZÚO k 1.1.1990- v skutočne zastavanom ÚO):	+ 40 + 75 + 25	+ 135 + 255 + 85
Nová výstavba - mimo ZÚO a skutočne ZÚO: I. etapa : lokalita „B“ : lokalita „D“ : lokalita „E“ :	+ 50 + 100 + 100	+ 170 + 340 + 340
II.etapa : lokalita „E“ :	+ 45	+ 155
Spolu pribudne	+ 435	+ cca 1 400
Spolu s jestvujúcimi	cca 705	cca 2 400

• **Zaväzné regulatívy pre plochy bývania :**

U jestvujúcich plôch bývania pri rekonštrukciách objektov , ako aj u navrhovaných plôch bývania navrhujeme postupovať citlivo, podľa zásad uvedených v bode II. - zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia v správe „C“ tohto ÚPN-O.

U jestvujúcich plôch bývania, ako aj u navrhovaných plôch bývania (vyznačených na výkrese č. 2 grafickej časti) navrhujeme okrem využitia týchto plôch ako plôch na bývanie nasledovné:

- prípustné využitie: - polyfunkčné (bývanie + občianska vybavenosť)
- vylúčené využitie: - závadná priemyselná výroba a poľnohospodárska výroba.

Pri podrobnejšom návrhu jednotlivých plôch bývania, ako aj pri rekonštrukcii už jestvujúcich objektov je potrebné rešpektovať nasledovné:

- záväzné regulatívy vyznačené v grafickej časti vo výkrese č. 2 grafickej časti - a to:
 - uličnú čiaru vymedzujúcu verejne prístupné priestory (v jednotlivých novonavrhovaných lokalitách je vyznačená doporučená uličná čiara , ktorá sa v ÚPN-Z môže upraviť za rešpektovania záväznej podmienky, že ulice nebudú kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a uličný priestor bude široký minimálne 12 m aj so zeleňou zadržiavajúcou vodu v území)
 - ochranné pásma všetkých druhov (viď grafickú časť - výkres č. 2) obmedzujúce

- o výstavbu v nich, resp. len po súhlase správcu
- o výškové usporiadanie objektov :
 - Objekty rodinných domov a polyfunkčne využitých rodinných domov:
Max. výška = 2 nadzemné podlažia + podkrovie
 - Rekonštruované objekty v centrálnej časti obce (v skutočne zastavanom území obce):
Maximálna výška = pôvodná výška (príp. zmena musí byť odôvodnená a v súlade so všetkými princípmi uvedenými v kapitole č.1 správy „C“ tohto ÚPN-O - upresní sa v ÚPN-Z)
- o tvar strechy - šikmá , tvar a veľkosť strechy prispôbiť okolitej zástavbe a historickým danostiam tohto regiónu (ploché strechy použiť len formou zazelenených terás)
- o z krajinárskych dôvodov je potrebné zosúladiť obec farbou striech do jednoliateho esteticky hodnotného celku - upresní sa v ÚPN-Z (doporučená farba- červená)
- o koeficienty využitia plôch:
 - možnosť zastavania plochy = max. 30 % u plôch bývania a polyfunkčných plôch zmiešaných s bývaním
 - ostatnú nezastavanú plochu - zazeleniť (zatrávniť, vysadiť stromy, kríky a pod.)
 - prípustné je aj vyššie % zastaviteľnosti plochy, avšak pri zabezpečení 70 % plôch zelene t.j. použitím tzv. „zelených striech“- t.j. zatrávnených , „zelených parkovísk“ a pod.

2.7.2. Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie

- Návrh občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry vychádza z:
- rozboru využiteľnosti existujúcich zariadení v obci
 - požiadavky na skvalitnenie služieb
 - predpokladu nárastu obyvateľov
 - potreby vytvorenia vhodných podmienok pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu.

2.7.2.1. Zariadenia školstva a výchovy

- o Súčasný stav:
Existujúce zariadenia sú zastúpené Základnou školou (395 žiakov a 31 učiteľov) a Materskou školou (16 detí a 2 učiteľky).
- o Návrh:
Pri rekonštrukcii objektov jestvujúcej základnej školy a materskej školy bude potrebné počítať s využitím podkrovných priestorov, využitím alternatívnych zdrojov energie pri riešení ich vykurovania a zateplením z dôvodu znižovania bežných nákladov na vykurovanie objektu, ako aj s využitím objektu mimo vyučovacieho procesu a s rozšírením areálu týchto škôl o športoviská, ktoré tu v súčasnosti absentujú (telocvičňa, atletická dráha, futbalové a iné ihriská).
Pre potreby zvyšovania kapacity ZŠ vznikajúce predpokladaným nárastom obyvateľstva uvažujeme s cca 5%-ným nárastom žiakov a detí v týchto zariadeniach z počtu pribudnutého obyvateľstva.
Vzhľadom k výhľadovému nárastu počtu obyvateľov na cca 3-5 000 - potreba miest v ZŠ v návrhovom (a blízkom výhľadovom)období je zvýšená o cca 150-250 detí .
Výhľadovo doporučujeme umiestniť vzdelávacie, doškoloňovacie a preškoloňovacie zariadenie v blízkosti košického lesoparku , výhľadovej vodnej plochy a výhľadového golfového ihriska.

2.7.2.2. Zdravotnícke zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti

- o Súčasný stav:
V súčasnosti sa v obci Budimír nenachádza žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti, ani zdravotnícke zariadenie. Obyvatelia obce majú možnosť voľného výberu ošetrojúceho lekára v zdravotných strediskách v Košiciach. V Košiciach (cca10 km od obce) sa nachádzajú aj nemocnice s poliklinikami, v ktorých sú poskytované aj ďalšie zdravotnícke služby.
Takisto sa v obci Budimír nenachádza ani „Domov dôchodcov“. Potreba realizácie bude však s pribúdajúcim obyvateľstvom narastať.

O dobrý zdravotný stav zvierat v obci sa stará súkromná Veterinárna ambulancia umiestnená v rodinnom dome v blízkosti katolíckeho kostola.

o Návrh:

V ÚPN-O Budimír navrhujeme umiestniť v súvislosti so zvyšujúcim sa počtom obyvateľov zdravotné stredisko (doporučujeme umiestnenie zdravotného strediska v blízkosti domova dôchodcov v polyfunkčnej lokalite bývania a občianskej vybavenosti „D“ -upresní sa v ÚPN-Z).

V ÚPN-O Budimír lokalizujeme plochu vhodnú pre realizáciu domova dôchodcov penziónového, príp. rodinného typu (doporučujeme umiestnenie v polyfunkčnej lokalite bývania a občianskej vybavenosti „D“ -upresní sa v ÚPN-Z).

2.7.2.3. Kultúrne zariadenia

o Súčasný stav:

Kultúrne zariadenia v obci Budimír sú zastúpené:

- kultúrnym domom (s počtom sedadiel 250) - nevhodne umiestneným v tesnej blízkosti rodinných domov
- dvoma kostolmi (rímskokatolíckym a evanjelickým),
- starým evanjelickým kostolom (pôvodne postaveným ako krypta evanjelickej vetvy rodiny Ujházyovcov a v súčasnosti využívaným na spomienkové a pohrebné obrady)
- domom smútku
- technickým múzeom umiestneným v klasicistickom kaštieli v „Čemeňu“, ktorý je vyhľadávaným miestom konania rozmanitých výstav a aktivít kultúrneho charakteru.

o Návrh:

V ÚPN-O Budimír navrhujeme:

- vo vzťahu k navrhovaným plochám bývania navrhujeme výstavbu nového kostola v satelitnej polohe južnej polyfunkčnej lokality bývania a občianskej vybavenosti „E“ (doporučená je časť 66-A tejto lokality - upresní sa v ÚPN-Z)
- klub dôchodcov lokalizovať v objekte zariadenia navrhovaného domova dôchodcov
- kluby mládeže umiestniť v priestoroch kultúrneho domu
- v nadväznosti na archeologické nálezisko č.7 (osídlenie z doby železnej a rímskej) vo výhlade navrhujeme chrániť plochu pre múzeum v kombinácii so zariadeniami obchodu a služieb, či športu (fitnesscentrá a pod.) a zariadení kultúry (kiná, divadlá a pod.) - t.j. občianskej vybavenosti nadmiestneho významu
- chrániť plochu pre možnú výstavbu amfiteátra s kultúrnym domom (príp. divadlom- vo výhľadovej lokalite v blízkosti výhľadovej rekreačnej vodnej plochy - upresní sa v ďalšom stupni ÚPD po vysporiadaní majetkových vzťahov)

2.7.2.4. Zariadenia športu a telovýchovy

o Súčasný stav:

Telovýchove slúži hádzanárske ihrisko v areáli základnej školy. Športové plochy sú ďalej zastúpené futbalovým ihriskom s budovou tribúny s prezličkárňami, ktorá je nevhodne orientovaná (smer diváckeho pohľadu je orientovaný na juh), zároveň je necitlivo osadená vo vzťahu ku NKP - klasicistickému kaštielu.

V obci chýbajú kryté športoviská (ani základná škola nemá telocvičňu). Základnej škole chýbajú aj iné športové plochy (atletická dráha, futbalové ihrisko a pod.).

V zimnom období sa využíva rovná plocha v chránenom parku pred sýpkou (predajňou Antikbazár) na účely ľadovej plochy.

Katastrom obce neprechádza žiaden turistický ani cyklistický chodník.

o Návrh:

V ÚPN-O Budimír navrhujeme plochu terajšieho futbalového ihriska využiť na umiestnenie plochy polyfunkčnej (šport s občianskou vybavenosťou- napr. penzión s reštauráciou, minigolfom, bazénom a pod.) s tým, že jestvujúca tribúna sa nechá na dožitie, príp. asanuje a nové objekty sa umiestnia vo väčšej vzdialenosti od kaštiela (upresní sa v ÚPN-Z).

Nové obecné futbalové ihrisko s tréningovými plochami a zázemím (resp. všesportový areál s ďalšími športoviskami ako: krytú plaváreň, zimný štadión a pod.) navrhujeme umiestniť v lokalite C -č.60 s tým, že vo výhlade uvažujeme so zrušením hospodárskeho dvora (lokalita č. 31) a umiestnením ďalších športových a polyfunkčných plôch (aquapark a pod.) na tejto ploche (výhľadovo je určená lokalita na možné premiestnenie tohoto HDv SZ časti k.ú. obce- viď výkres č. 6).

Zmiešané plochy športu a občianskej vybavenosti lokalizujeme v blízkosti výhľadovej rekreačnej vodnej plochy a výhľadového amfiteátra, vo výhľade takisto hotelový komplex s bazénmi, či golfovými ihriskami a pod.)- upresní sa v ďalšom stupni ÚPD po vyriešení majetkových vzťahov v danom území.

Ďalšie športoviská sú výhľadovo navrhované pri rozšírení športovísk pre jestvujúcu základnú školu (lokalita č. 8).

Disponibilné plochy navrhovanej občianskej vybavenosti nadmiestneho významu kulminujú v blízkosti napojenia sa obce na nadradenú cestnú dopravu - na týchto plochách je vo výhľade možné umiestnenie zariadení kultúry (kiná, divadlá a pod.) v kombinácii so zariadeniami obchodu a služieb (reštaurácie, hotely a pod.), či športu (fitnesscentrá, plaváreň a pod.).

Pre účely rekreácie navrhujeme v katastrálnom území obce Budimír trasy turistických a cykloturistických chodníkov a doporučujeme v jej záujmovom území (susediace katastrálne územia ako aj širšie okolie) nadviazať na tieto navrhované trasy spájajúce obec Budimír s okolím a to :

- turistický chodník spájajúci obec Budimír s obcou Herľany cez Dargov_
- turistický chodník spájajúci obec Budimír s obcou Kysak (a následne pokračujúci až do Prešova)
- turistický chodník spájajúci obec Budimír s mestom Košice (a to dvoma smermi- smerom na sídlisko Ťahanovce a smerom na sídlisko Dargovských hrdinov , a zároveň viacerými trasami- viď výkres č. 1 a 6 grafickej časti).

2.7.2.5. Verejná administratíva, správa a iné zariadenia

○ Súčasný stav:

Verejná administratíva a štátna správa je v súčasnosti zastúpená Obecným úradom s tromi administratívnymi pracovníkmi, ktorý sa nachádza v spoločnom objekte s kultúrnym domom, knižnicou, posilňovňou, poštou , espressom a potravinami. Počet doterajších pracovníkov OÚ by bolo potrebné vzhľadom na vzrastajúce nároky a kompetencie OÚ zvýšiť . V areáli OÚ sa nachádzajú kontajnery pre odpadové hospodárstvo, ktoré sú tu nevhodne lokalizované.

Ostatné zariadenia:

- cintorín je situovaný na východnom okraji sídla
- objekt Slovenskej pošty je umiestnený v spoločnom objekte s obecným úradom

○ Návrh :

Objekt , v ktorom sídli obecný úrad(v súčasnosti s plochou strechou) doporučujeme zrekonštruovať (s využitím podkrovia) tak, aby charakterom zapadol do historického prostredia blízkeho kaštieľa.

Cintorín rozširujeme smerom na sever (lokalita č. 63).

Ďalej doporučujeme umiestniť požiarnu zbrojnicu v lokalite č.62 A , zberný dvor v lokalite č. č.62 B a obecné kompostovisko v lokalite č.31 B (upresní sa v ÚPN-Z).

2.7.2.6. Zariadenia obchodu a služieb

○ Súčasný stav:

Maloobchodné zariadenia v obci Budimír sú zastúpené predajňou potravín „Bolid“ v centre obce, predajňou „Majster Dom“ (stavebné materiály, farby-laky, železiarstvo), predajňou „Antikbazár“, ako aj predajňami v rodinných domoch (potraviny a pod.).

Služby sú zastúpené v obci espressom a poštou v centre obce, pohostinstvom, reštauráciou a penziónom „Marika“ v blízkosti obecného úradu a starého evanjelického kostola a kaderníctvom umiestneným v rodinnom dome vo východnej časti obce.

V niektorých rodinných domoch sa nachádzajú služby výrobného charakteru (CAM - regálové systémy, obchodné zariadenia, výroba reklamných tabúľ, Pneu-servis UNI, Consol-plastik, ALCAR - elektronické zabezpečovacie systémy).

V obci sa nachádza aj výkup druhotných surovín, ktorý je nevhodne umiestnený v centre obce pri penzióne „Marika“.

○ Návrh:

Existujúce maloobchodné predajne, ako aj zariadenia služieb doporučujeme rozšíriť (hlavne v centrálnej časti obce) vzhľadom k potrebe vytvorenia základne pre rozvoj cestovného ruchu.

V ÚPN-O navrhujeme disponibilné plochy pre zariadenia obchodu a služieb, príp. polyfunkčných plôch - zmiešaných plôch bývania a občianskej vybavenosti- obchodov a služieb, príp. kombinovaných aj s administratívou, či športovými plochami.

Ich umiestnenie je opodstatnené hlavne v blízkosti autobusových zastávok a hlavných peších ťahov, spájajúcich jednotlivé „subcentrá“ občianskej vybavenosti (viď výkres č. 2 grafickej časti).

V jadre obce a na hlavnej trase turistického a cykloturistického chodníka sú zvýšené predpoklady využiť aj jestvujúce rodinné domy polyfunkčne (bývanie + občianska vybavenosť) .

Disponibilné plochy občianskej vybavenosti nadmiestneho významu kulminujú v blízkosti napojenia sa obce na nadradenú cestnú dopravu. Na týchto plochách je možné umiestnenie zariadení obchodu a služieb v kombinácii so zariadeniami kultúry (kiná, divadlá a pod.), či športu (fitnesscentrá a pod.).

❖ **Závazné regulatívy pre občiansku vybavenosť :**

Kapacity zariadení občianskej vybavenosti budú upresnené v ďalšom stupni ÚPD (v ÚPN-Z).

U jestvujúcich plôch občianskej vybavenosti navrhujeme pri rekonštrukcii objektov postupovať podľa zásad a regulatívov 2. a 3. spomenutých v bode II. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia správy „C“ tohto ÚPN-O.

U navrhovaných plôch OV, u navrhovaných polyfunkčných plôch s OV, ako aj u jestvujúcej občianskej vybavenosti a polyfunkčných plochách navrhujeme:

- **prípustné využitie:** polyfunkčné (občianska vybavenosť + šport, občianska vybavenosť + nezávadná výroba -napr. pekáreň a pod. , občianska vybavenosť + bývanie a pod.)
- **vylúčené využitie** - závadná priemyselná výroba, poľnohospodárska výroba.

Okrem disponibilných plôch naznačených vo výkrese č. 2 grafickej časti (Komplexný urbanistický návrh) je umožnené v intenciách stavebného zákona podnikať v ktoromkoľvek rodinnom dome. Najvhodnejšie predpoklady na polyfunkčné využitie rodinných a bytových domov majú domy v centrálnej časti obce , v blízkosti navrhovaných zastávok hromadnej autobusovej dopravy , ako aj v pokračovaní pozdĺž navrhovaných turistických a cykloturistických trás a pozdĺž jestvujúcich a navrhovaných hlavných peších ťahov.

Pri podrobnejšom návrhu jednotlivých plôch občianskej vybavenosti, ako aj pri rekonštrukcii už jestvujúcich objektov je potrebné dodržiavať nasledovné:

- **záväzné regulatívy** vyznačené v grafickej časti - vo výkrese č. 2, a to:
 - uličnú čiaru vymedzujúcu verejne prístupné priestory (v jednotlivých novonavrhovaných lokalitách je vyznačená doporučená uličná čiara , ktorá sa v ÚPN-Z môže upraviť za rešpektovania záväznej podmienky, že ulice nebudú kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a uličný priestor bude široký minimálne 12 m aj so zeleňou zadržiavajúcou vodu v území)
 - ochranné pásma všetkých druhov (viď grafickú časť - výkres č. 2) obmedzujúce výstavbu v nich, resp. len po súhlase správcu
- ako aj:
- výškové usporiadanie objektov:
Max.výška = podľa charakteru vybavenosti - upresní sa v ÚPN-Z
v priestoroch označených ako dominanty - zvýšenie objektu (upresní sa v ÚPN-Z)
Pri rekonštrukcii objektov - maximálna výška = pôvodná výška (príp. zmena musí byť odôvodnená a v súlade so všetkými princípmi uvedenými v kapitole č.I správy „C“ tohto ÚPN-O, upresní sa v ÚPN-Z)
 - tvar strechy - šikmá, tvar a veľkosť strechy prispôbiť okolitej zástavbe a historickým danostiam tohto regiónu (ploché strechy použiť len formou zazelenených terás)
 - z krajinárskych dôvodov je potrebné zosúladiť obec farbou striech do jednoliateho esteticky hodnotného celku - upresní sa v ÚPN-Z (doporučená farba- červená)
 - koeficienty využitia plôch (netýka sa plôch športu):
 - možnosť zastavania plochy vrátane spevnených plôch = max. 45 %
 - nezastavanú plochu = 55 % zazeleniť
 - prípustné je vyššie percento zastavania plochy, avšak s dodržaním min. 55 %- - ného zazelenia pozemku („zelené“ strechy, „zelené“ parkoviská a pod.)

2.7.3. Výroba

- **Súčasný stav:**

Z obyvateľov obce Budimír , ktorí boli v r.2001 v produktívnom veku (57,6%) bolo ekonomicky aktívnych 455 obyvateľov.

Vzhľadom na vhodnú polohu obce (v blízkosti mesta Košice) je nezamestnanosť v obci Budimír pomerne nízka , počet nezamestnaných v obci je cca 50 , pričom počet nezamestnaných v letnom období klesá.

V obci je zaevidovaných na živnostenskom úrade cca 30 podnikateľov s platným oprávnením na podnikanie (so zameraním na drobné služby v oblasti stavebníctva, maloobchodu, ubytovacích a reštauračných služieb, dopravných služieb, samostatne hospodáriacich roľníkov a pod.)

Obyvatelia obce pracujú v priemyselných a iných podnikoch v Košiciach a blízkom okolí (cca49,2% z ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádzalo v r.2001 do zamestnania mimo obec).

V súčasnosti sa v obci Budimír aktivitami výrobného charakteru zaoberajú tieto subjekty:

- Poľnohospodárska výroba:

- Poľnohospodárske družstvo Agro Plus, spol. s r. o. zaoberajúce sa živočíšnou výrobou (191 ks hovädzieho dobytku, 244 ks ošípaných - spolu 435 ks ustajnených zvierat), rastlinnou výrobou (obhospodarujú 1347 ha ornej pôdy a trvalých trávnatých porastov) a údržbou mechanizačných zariadení, skladov a pod. Hospodársky dvor PD sa nachádza v severnej časti zastavaného územia obce Budimír- ochranné pásmo zasahuje do obytného územia obce. Poľné hojisko patriace družstvu je vo veľmi zlom stavebnotechnickom stave a úniky dusíkatých látok z neho spôsobujú znečisťovanie spodných vôd v nižšiepoloženom území, ako aj zmenu okolitej flóry na ruderálnu,
- samostatne hospodáriaci roľníci (p. Grega a p. Nosál), ktorí obhospodarujú každý po cca 20 ha ornej pôdy.

- Nezávadná výroba a sklady:

V JV časti obce (nevhodne lokalizované v blízkosti kaštieľa):

- sklad DENCOP lightning (materiály pre svetelnú reklamu),
- TOPKO
- REMONT
- logistický park ANYCH.

V centre obce (nevhodne lokalizované):

- Majster Dom
- Výkup druhotných surovín.

V obytnej zóne (nevhodne lokalizované):

- CAM- regálové systémy, obchodné zariadenia a výroba reklamných tabúl .

- **Návrh:**

- Poľnohospodárska výroba:

V katastrálnom území obce Budimír navrhujeme:

- nezvyšovať , resp. znížiť počet ustajnených zvierat (OP zasahuje do skutočne zastavaného územia obce- do obytnej zóny, preto navrhujeme max. počet všetkých ustajnených zvierat =

- = 200, pri zámere zachovania počtu ustajnených zvierat je potrebné premiestnenie HD do priestorov v blízkosti VN 220 - v západnej časti katastra- vid' výkr.č.6) ,
 - o poľnohospodárske pôdy (do doby, pokiaľ nebudú jednotlivé lokality zastavané podľa návrhu) využívať následovne :
 - plochy s vysokou pôdnou a vodnou eróziou zatrávniť a využívať ako pasienky a kosné lúky
 - zrealizovať výsadbu NSKV(nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie, vlkomiľné kultúry a trávne porasty) v navrhovaných miestnych biokoridoroch
 - zrealizovať protierozívnu výsadbu zelene (vid' výkres č. 6 - upresní sa v MÚSES)
 - orbu vykonávať po vrstevnici
 - v nivných rovinách vylúčiť používanie agrochemikálií (dosah podzemnej vody), potrebné je zvýšiť podiel NSKV (nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie, vlkomiľné kultúry a trávne porasty)
 - o v súčasnom areáli hospodárskeho dvora po obvode vysadiť izolačnú zeleň, ako aj protierozívnu zeleň vo vnútri areálu
 - o jestvujúce poľné hnojisko je nevyhnutné zrekonštruovať podľa platných predpisov
 - o rešpektovať ochranné pásмо trasy železničnej vysokorychlostnej trate (VRT) navrhovanej v ÚPN-VÚC Košického kraja , ktoré zasahuje do južnej časti HD (v tomto OP je navrhovaná stavebná uzáverka)
 - o areál hospodárskeho dvora je umožnené využiť aj na iné ako poľnohospodárske účely (ranč, nezávadná výroba a pod.), v prípade premiestnenia poľnohospodárskej výroby mimo zastavané územie obce, resp. zrušenia- priestor využiť ako zmiešané územie (občianska vybavenosť, šport- aquapark a pod.)
 - o umiestniť v navrhovanej lokalite č.25 B obecné kompostovisko a zabezpečiť spracovanie biomasy
- Lesné hospodárstvo:
Navrhujeme zosúladiť lesný hospodársky plán s ochrannými opatreniami v kostre MÚSES (miestne biokoridory, miestne biocentrá) , ako aj s navrhovanými turistickými a cyklistickými trasami vyznačenými vo výkrese č. 6 grafickej časti.
- Nezávadná výroba a skladové hospodárstvo:
V ÚPN-O navrhujeme:
- o nevhodnú lokalizáciu skladov a výrobných priestorov v obci premiestneniť do lokalít menej vhodných na bývanie (v blízkosti nadradenej dopravnej infraštruktúry) , avšak s dobrým napojením na jestvujúcu a navrhovanú dopravnú a technickú infraštruktúru,
 - o na území katastra neumiestňovať plochy závadnej priemyselnej výroby
 - o nezávadnú výrobu a skladové hospodárstvo realizovať na plochách vyčlenených vo výkrese č.2 grafickej časti
 - o rešpektovať zákon č.24/ 2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (v ďalších stupňoch ÚPD a PD pre činnosti uvedené v prílohe č. 8 k tomuto zákonu)

❖ **Záväzné regulatívy pre plochy výroby :**

U jestvujúcich aj navrhovaných plôch výroby (poľnohospodárskej , nezávadnej priemyselnej, ako aj skladového hospodárstva) navrhujeme následovne:

- záväzné regulatívy vyznačené vo výkrese č. 2 grafickej časti a to:

- o uličnú čiaru vymedzujúcu verejne prístupné priestory (v jednotlivých novonavrhovaných lokalitách je vyznačená doporučená uličná čiara , ktorá sa v ÚPN-Z môže upraviť za rešpektovania záväznej podmienky, že ulice nebudú kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a uličný priestor bude široký minimálne 12 m aj so zeleňou zadržiavajúcou vodu v území)
- o ochranné pásma všetkých druhov (vid' grafickú časť - výkres č. 2) obmedzujúce výstavbu v nich, resp. len po súhlase správcu

ako aj:

- o výškové usporiadanie objektov:
max. výška = 2 nadzemné podlažia + podkrovie (upresní sa v ÚPN-Z)
- o tvar strechy - šikmá strecha - tvar a veľkosť strechy prispôbiť okolitej zástavbe a historickým danostiam tohto regiónu (ploché strechy použiť len ako zazelenené terasy),
- o z krajinárskych dôvodov je potrebné zosúladiť obec farbou striech do jednoliateho

- esteticky hodnotného celku - upresní sa v ÚPN-Z (doporučená farba- červená)
- o koeficienty využitia plôch, a to následovne :
 - možnosť zastavania plochy vrátane spevnených plôch = max. 50 %
 - nezastavanú plochu (50 %) je nevyhnutné zazeleniť podľa zásad č. 5 záväznej časti „C“ tohoto ÚPN-O
 - prípustné je aj vyššie % zastavitelnosti plochy, avšak pri zabezpečení 50 % plôch zelene na pozemku (t. j. použitím „zelených striech“ – zatravnovaných, príp. „zelených parkovísk“ –zatravnovaných, s rastrom stromov cca 6x6m a pod.).

2.7.4. Rekreačia, cestovný ruch

• Historický vývoj obce Budimír a jej historické pamiatky

• Charakteristika historického vývoja obce:

Prvý písomný záznam o Budimíre pochádza z roku 1289. Spomína dve samostatné dediny (Villa Bodomer Maior et Minor Bodomer – Veľký a Malý Budimír).

Samostatné dediny Veľký a Malý Budimír sa v historických záznamoch uvádzajú iba do roku 1435. Od 16. storočia sa už používal iba jeden spoločný názov – Budimír.

Prevažná časť obyvateľstva sa živila poľnohospodárstvom, ale aj pastierstvom, ťažbou hliny a pálením tehál (v 18. storočí sa spomína ťažba hliny z kopca Viničná), výrobou liehu (zač. 19. storočia postavili v Budimíre liehovar), ako aj remeslami (spomína sa tu: mlynár, obuvník, kolár, záhradník, lesník, krčmár, kováč, stolár, ženy tkali pokrovce, plietli koše z prútia a pod.).

V súčasnosti pracujú obyvatelia Budimíra v poľnohospodárstve, službách a väčšia časť odchádza za prácou mimo obce - najmä do neďalekých Košíc.

• Obec Budimír je bohatá na historické pamiatky:

Na vyššej terase na okraji obce nad „Fišerovcom“ sa zachoval súbor historických objektov, ktorý bol postavený na mieste gotického hrádka. Komplex historických objektov na pomerne malej ploche vytvára uzavretý priestor – „Parádni dvor“ (rokoko-klasicistický kaštieľ so 16. storočia, kúria z prvej polovice 17. storočia postavená v neskororenesančnom slohu v 19. storočí prestavaná do klasicistickej podoby, sýpka postavená v 18. storočí, ako aj „kočareň“ – hospodárska budova, ktorá bola v minulosti spojená s kúriou a ktorá je asanovaná).

Druhou lokalitou je mladší klasicistický kaštieľ v „Čemeňu“ postavený v druhej polovici 18. storočia. V minulosti bol súčasťou areálu so sýpkou a ostatnými hospodárskymi budovami.

Obe tieto historické centrá obklopovali rozsiahle parky, z ktorých sa zachovali len určité časti (francúzsky park pred klasicistickým kaštieľom v „Čemeňu“ a zanedbaný anglický park prislúchajúci k staršiemu kaštieľu na „Paradnim dvore“, ku ktorému patril aj neveľký rybník).

K historickým objektom v obci ďalej patria aj kostoly (rímskokatolícky kostol z druhej polovice 15. storočia, v 20. storočí neoklasicisticky upravený a evanjelický kostol pôvodne postavený ako krypta evanjelickej vetvy rodiny Ujházyovcov – z konca 18. storočia) a historické sochy (sochy sv. Floriána, sv. Vendelína a sv. Doroty s pieskovcového kameňa z druhej polovice 18. storočia pravdepodobne od J. A. Krausa. V súčasnosti je iba socha sv. Floriána inštalovaná na pôvodnom mieste pred západným priečelím fasády renesančno-klasicistického kaštieľa na „Paradnim dvore“. Ďalšie dve sa v súčasnosti pravdepodobne nachádzajú v depozite niektorého múzea a bolo by potrebné zabezpečiť ich prinavrátenie obci).

Legislatívna ochrana:

- o V ústrednom zozname pamiatkového fondu sú evidované tieto **národné kultúrne pamiatky**:

Kaštieľ s areálom: starší kaštieľ – parc. č. 159, č. ÚZPF 413/1
 kaštieľ II. – parc. č. 166, č. ÚZPF 413/2
 kúria – parc. č. 168, č. ÚZPF 413/3
 plastika sv. Florián – parc. č. 166, č. ÚZPF 413/4
 park – parc. č. 169, č. ÚZPF 413/5

V ÚPN- O navrhujeme vyššieomenované legislatívne chránené pamiatky (vyznačené vo výkrese č. 2 grafickej časti) rešpektovať, udržiavať ich v dobrom stavebnotechnickom stave s využitím na muzeálne účely, príp. na umiestnenie inej občianskej vybavenosti nadmiestneho charakteru.

- Vymedzenie pamätihodností obce

Nakoľko v rámci prípravy ÚPD možno v prípade záujmu obce v spolupráci s KPÚ Košice vybrať vhodné objekty a ochraňovať ich podľa § 14 zákona č. 49/2002 Z.z. odseku 1 ako pamätihodnosti obce, obec Budimír navrhuje chrániť ako pamätihodnosti obce: bývalú sýpku pri klasicistickom kaštieli v „Čemeňu“, kryptu Ujházyovcov (starý evanjelický kostol), ako aj niektoré ľudové domy (vid' výkres č. 2 grafickej časti).

- Vymedzenie chránených záujmov z hľadiska archeológie

- V centrálnej evidencii archeologických nálezísk sú na území katastra obce Budimír evidované nasledujúce **archeologické pamiatky**:

1. Farské role – južne od budov ZS zistené osídlenie z doby bronzovej (gálska kultúra), včasného stredoveku (8. – 9. stor.) a neskorého stredoveku (13. – 15. stor.)
Plošný rozsah obytných areálov sídlisk nie je verifikovaný
2. Kaštieľ – archeologickým výskumom zistená gotická stavba. V okolí zachytené sídliskové objekty zo 14. – 15. storočia
3. Kaťov – povrchovým prieskumom zistené osídlenie z neolitu (bukovská kultúra), eneolitu, mladšej doby rímskej a stredoveku.
4. Kostol – v blízkosti kaštieľa – sondážnym výskumom zistené gotické základy, stopy renesančných a barokových prestavieb
5. Mohylový násyp – poloha vyšné cesty – kultúrne bližšie neurčený
6. Osada z doby rímskej – severne od obce na pravostrannej terase Torusy. Rozsah obytného areálu nezistený
7. Osídlenie z doby železnej a rímskej – medzi cestou z Budimíra do Beniakoviec.

V ÚPN-O Budimír navrhujeme vyššiespomenuté archeologické náleziská sčasti sprístupniť a navzájom pospájať náučným chodníkom (upresní sa v ďalšom stupni ÚPD).

- **Rekreácia**

- Súčasný stav :

Obec Budimír je vzhľadom na prírodné danosti (nad obcou vypína kopec Viničná s nadmorskou výškou 408 m a so sedlom Chválabohu vytvárajúci predel medzi úzkym, drsným hornádsnym a širokým, miernym toryským údolím), kultúrno-historické danosti (areály kaštieľov s historickými parkmi), dobré dopravné prepojenie (blízkosť mesta Košice a Prešov , existencia cestnej tranzitnej turistickej trasy Poľsko-Prešov-Košice-Milhosť-Maďarsko prechádzajúcej cez obec) predurčená na koncotýždňovú prímestskú rekreáciu hlavne Košičanov, ale aj tranzitnú a pobytovú rekreáciu návštevníkov obce zo Slovenska aj zo zahraničia (po dobudovaní potrebnej infraštruktúry).

Z hľadiska rekreácie sa v katastrálnom území obce Budimír - v časti „Beniakova Podhora“, cca 1 km južne od obce, sa nachádza záhradkárska lokalita s 18-timi chatkami a s bývalým mlynom, ktorý je nevyužitý. Nakoľko lokalita je oddelená od obce diaľnicou vedúcou z Košíc do Prešova, obyvatelia obce ju nevnímajú ako rekreačnú plochu na svoju dennú ani týždennú rekreáciu (nenachádzajú sa tu ani žiadne atraktivity z hľadiska občianskej a športovej vybavenosti, ani turistické chodníky, ktoré by obec prepojili s touto lokalitou, príp. aj mestom Košice a širším okolím).

Požiadavky dennej rekreácie by mali spĺňať oddychové plochy v obecných parkoch a ostatných verejných priestranstvách, tie sú však zanedbané a túto funkciu reálne neplnia.

- Návrh :

Pre účely rekreácie v katastri obce Budimír navrhujeme doplniť chýbajúce turistické (zároveň cykloturistické) chodníky spájajúce obec s okolím (vid' výkres č.1 a 6 grafickej časti), čím sa zvýši atraktivita obce z hľadiska pešej turistiky a cykloturistiky.

Ide o tieto chodníky :

- turistický chodník spájajúci obec Budimír s obcou Herľany (prechádzajúci cez k.ú. obce Vajkovce, Trst'any a Čakanovce s možnosťou odbočenia :
 - do Rozhanoviec a z nich do Hrašovíka a do Košíc-na sídlisko Dargovských hrdinov
 - do Ďurkova, príp. Bidoviec a smerom na Dargov)
- turistický chodník spájajúci obec Budimír s obcou Kysak

- (a následne pokračujúci až do Prešova)
 - turistický chodník spájajúci obec Budimír s mestom Košice (a to dvoma smermi- smerom na sídlisko Ťahanovce a smerom na sídlisko Dargovských hrdinov , a zároveň viacerými trasami- vid' výkres č. 1 a 6 grafickej časti).
- Vo výkrese č. 6 grafickej časti (Komplexný urbanistický návrh k.ú. a ochrana prírody a tvorba krajiny) sú zakreslené aj navrhované cyklistické trasy mimo vyššie spomenutých turistických chodníkov.

Požiadavky dennej rekreácie by mali spĺňať oddychové plochy na verejných priestranstvách v obci- - jestvujúcich, ktoré bude potrebné skultivovať, ako aj v navrhovaných .

V ÚPN-O navrhujeme dobudovať zariadenia zabezpečujúce väčšiu atraktivitu pre turistov, a tým aj ich záujem o pobytovú rekreáciu (okrem turistických chodníkov a cyklotrás aj rozšírenie ponuky športovísk a športovo-rekreačných plôch a pod.) vrátane výhľadových plôch vhodných na realizáciu penziónov a podobných zariadení občianskej vybavenosti (predovšetkým v nadväznosti na košický lesopark - v západnej časti katastra - na majetkovo nevysporiadaných pozemkoch)- vid' výkres č. 2 grafickej časti.

Vo výhľade uvažujeme aj s umiestnením golfového ihriska (so zázemím – t.j. hotel s reštauráciou, bazénom, či „vitálnym svetom“ a pod. - v blízkosti výhľadovej rekreačnej vodnej plochy). Ďalej je možné na ploche vyznačenej vo výkrese č.6 ako možné výhľadové premiestnenie hospodárskeho dvora - umiestniť ranč (chov koní, reštaurácia a pod.) .

Časový horizont je možné zmeniť aktualizáciou tohto ÚPN-O , ak obec bude naklonená skoršej realizácii týchto zámerov (tento návrh ponecháva možnú rezervu v zásobovaní pitnou vodou aj na tieto možné aktivity, ktoré sa neskôr upresnia).

• Cestovný ruch

Obec Budimír má svojou strategickou polohou, historickými pamiatkami a prírodnými danosťami vhodné predpoklady na rozvoj v oblasti cestovného ruchu. Bolo však potrebné vnieť logiku do členenia plôch v obci (teraz sa miešajú plochy výroby a skladov s plochami občianskej vybavenosti a zelene a pod.). Ďalej bolo potrebné vyriešiť infraštruktúru dopravnú (cesty, chodníky, cyklotrasy a pod.), technickú (splašková kanalizácia, zásobovanie elektrickou energiou a pod.), lokalizovať nové plochy bývania, výroby, športu a rekreácie a navrhnuť zlepšenie životného prostredia v obci.

V ÚPN-O preto navrhujeme:

- o dobudovať infraštruktúru technickú (splaškovú kanalizáciu a ČOV, doplnenie vodojemov a vodovodov podľa potreby rozvoja obce, kábelizáciu VN , NN rozvodov, ako aj telekomunikačných vedení - vedenie káblami v zemi a pod.)- vid' výkresy č. 3 a 4
- o dobudovať infraštruktúru dopravnú (rekonštruovať jestvujúce a vybudovať nové automobilové, cyklistické a pešie komunikácie v obci s umiestnením zastávok hromadnej autobusovej dopravy aj pre novonavrhované lokality, chrániť koridor pre možnú preložku cesty I. triedy I/68 , ako aj pre pokračovanie diaľnice smerom na Michalovce - z hľadiska lepšieho napojenia obce na diaľnicu vo výhľade doporučujeme v obci Nová Polhora zrealizovať novú mimoúrovňovú križovatku) - vid' výkresy č.1, 2 a 6
- o vybudovať turistické chodníky a cyklotrasy v k.ú. obce s možným napojením na širšie okolie- vid' výkresy č.1,2 a 6
- o ponukové plochy pre rozvoj občianskej vybavenosti a športu (vid' výkres č. 2)
- o v ďalších stupňoch ÚPD (v ÚPN -Z a ďalších stupňoch PD) podrobnejšie riešiť skrášlenie životného prostredia:
 - rekonštrukciu schátralých objektov v obci
 - prijatím opatrení na zestetizovanie jestvujúcich rodinných a bytových domov a ich okolia
 - doplnením prvkov urbanistického designu na verejných priestranstvách (smetné koše, lavičky, verejné osvetlenie a pod.), ktoré by boli riešené v jednotnom štýle pre celú obec a zvýšili by estetickú hodnotu týchto verejných priestranstiev.

Následnou realizáciou územného plánu obce sa vytvoria vhodné podmienky pre rozvoj v oblasti cestovného ruchu a následne aj v oblasti rozvoja ekonomiky a sociálnej oblasti.

• Záväzné regulatívy pre šport a rekreáciu:

- ❖ Zabezpečiť realizáciu novonavrhovaných turistických chodníkov a cyklistických chodníkov
- ❖ Pri polyfunkčnom využití plôch športovo-rekreačných spojených s občianskou vybavenosťou sa

časť plochy vyznačenej vo výkrese č.2 grafickej časti bude riadiť regulatívami pre občiansku vybavenosť (ubytovanie, stravovanie, obchody a pod.) - uvedenými v zásadách č. 2 a ostatné plochy športu a rekreácie sa budú riadiť nasledovnými koeficientmi využitia plôch :

- koeficienty využitia plôch pre plochy športu :
 - možnosť zastavania plochy = max. 15 %
 - športové spevnené plochy = max. 55 %
 - nezastavanú plochu (30 %) je nevyhnutné zazeleniť podľa zásad č. 5 správy "C" tohto ÚPN-O
 - prípustné je aj vyššie % zastaviteľnosti plochy, avšak pri zabezpečení 30 % plôch zelene na pozemku (t. j. použitím „zelených“ striech – zatrávených, príp. „zelených“ parkovísk - zatrávených so stromami a pod.)
- rešpektovať zákon č.24/ 2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (v ďalších stupňoch ÚPD a PD pre činnosti uvedené v prílohe č. 8 k tomuto zákonu - napr. rekreačnú vodnú plochu, golfové ihrisko a pod.)

• Závazné regulatívy pre ochranu kultúrnohistorických hodnôt:

V ÚPN-O je potrebné:

- zabezpečiť účinnejšiu ochranu objektov evidovaných v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok SR nachádzajúcich sa v k.ú. obce Budimír
- zabezpečiť ochranu archeologických pamiatok nachádzajúcich sa v k.ú. obce Budimír evidovaných v centrálnej evidencii archeologických nálezísk
- zachovať historickú panorámu obce nevytváraním veľkoobjemových dominánt v historickej časti obce
- pri akejkoľvek novej výstavbe ako aj pri rekonštrukciách objektov v obci je potrebné podriaďiť sa merítku a štruktúre historickej zástavby (sklony striech, použitie materiálov, mierka a pod.)
- vytypovať v obci objekty hodné záujmu pamiatkovej starostlivosti - ako pamätihodnosti obce a ochraňovať ich podľa § 14 Zákona č. 49/2002 Z.z. odst. 4.(schváliť zoznam pamätihodností v obecnom zastupiteľstve- doporučujeme do tohto zoznamu zaradiť bývalú sýpku pri klasicistickom kaštieli a niektoré objekty ležiace v centrálnej časti obce -
- v spolupráci s KPÚ Košice).
- vzhľadom na možnosť porušenia doteraz neznámych archeologických nálezov je nevyhnutné pri stavebnej činnosti rešpektovať zákon 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (úplné znenie zákon č. 109/1998 Z.z.) a zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (stavebník má povinnosť vyžiadať si v územnom a stavebnom konaní väčších stavieb a líniových stavieb v katastrálnom území obce Budimír v zmysle § 41 odseku 4 pamiatkového zákona stanovisko alebo rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Košice).

2.8. Vymedzenie zastaviteľnosti územia obce

Napriek tomu, že v ÚPN-O doporučujeme predovšetkým intenzívny spôsob zástavby (preluky, využitie nadmerných pozemkov), bolo potrebné lokalizovať nové (extenzívne) plochy určené pre zástavbu z dôvodu uspokojenia potrieb trvaloudržateľného rozvoja obce Budimír (plochy určené na bývanie, šport a rekreáciu, občiansku vybavenosť, nezávadnú výrobu, dopravu , technickú infraštruktúru a zeleň).

V ÚPN-O navrhujeme možnosť zastavania územia v nadväznosti na jestvujúcu zástavbu obce - vid' výkres č. 2 grafickej časti (za podmienky rešpektovania záväzných regulatív popísaných v správe „C“ tohoto ÚPN-O).

Z dôvodu vytvorenia podmienok pre možný vznik suburbánneho pásma v blízkosti Košíc bude vo výhlade zastaviteľné takmer celé katastrálne územie obce Budimír (mimo lesa a významných nelesných biotopov).

2.9. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území

Do katastrálneho územia obce Budimír zasahujú nasledovné ochranné pásma vyznačené vo výkrese č. 2 a 6 grafickej časti:

- ochranné pásmo cintorína (50 m)
- ochranné pásmo diaľnice D1 (E 50)- 100 m obojstranne (jestvujúce aj navrhované)
- ochranné pásmo cesty I. triedy (I/68) - 50 m obojstranne (jestvujúce aj navrhované)
- ochranné pásma elektrických vedení vzdušných - 110 kV (15 m od krajného vodiča, čiže cca 20 m osovo)
- ochranné pásma elektrických vedení vzdušných - 22 kV (10 m od krajného vodiča obojstranne)
- ochranné pásmo VTL plynovodov (4 a 8 m obojstranne)
- bezpečnostné pásmo VTL plynovodov (20 a 50 m obojstranne)
- ochranné pásmo navrhovaného hlavného kanalizačného zberača (3 m obojstranne)
- ochranné pásmo diaľkového privodného vodovodného potrubia Starina- Košice(10 m obojstranne)
- ochranné pásmo VRT (navrhované)- 100m obojstranne
- ochranné pásmo regulačnej stanice plynu (10m)
- ochranné pásma ostatných inžinierskych sietí (OP telekomunikačných vedení, OP vodovodných potrubí, navrhovaných trás splaškovej kanalizácie a pod. zasahujú len do verejných priestorov, takže nemajú obmedzujúci vplyv na navrhovanú výstavbu)
- ochranné pásmo vodných tokov - z dôvodu zabezpečenia prístupu k vodným tokom je potrebné nechať nezastavaný pás 5 m od pobrežnej hrany drobných potokov a 10 m od pobrežnej hrany u významných vodných tokov

Do katastrálneho územia obce Budimír nezasahujú žiadne chránené územia , vo výkrese č. 2 a 6 grafickej časti sú však vyznačené jestvujúce a navrhované biokoridory regionálneho významu (prebraté z nadradenej dokumentácie- GNÚSES a RÚSES) a navrhované prvky kostry MÚSES (grafické znázornenie biokoridorov má len schématický význam. Sú to otvorené systémy, pri ktorých môžeme identifikovať smer, ale nie presné vymedzenie):

- regionálny biokoridor hydrický - alúvium rieky Torysa (dotýka najjužnejšieho cípu katastra obce)
- regionálny biokoridor terestrický (hrebeňové časti na západe katastra)
- prvky kostry MÚSES:
 - miestne biocentrá - prameniská miestnych potokov
 - genofondovo významné lokality z hľadiska lesohospodárskeho
 - miestne biokoridory:
 - hydrické : brehové a pobrežné porasty pozdĺž všetkých vodných tokov v katastri obce(šírka týchto biokoridorov je cca 20 - 50 m, v zastavanom území 5 - 20 m)
 - terestrické : lemy lesov a lesné geobiocenózy - hrebeňové časti lesných komplexov (šírka týchto biokoridorov sa pohybuje okolo 50 m, pri prechode poľnohospodárskou krajinou cca min.15 m.)

Navrhované prvky kostry MÚSES však nenahrádzajú samotný Miestny územný systém ekologickej stability, ktorý je potrebné zo strany obce dať spracovať.

2.10. Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami

Na katastrálnom území obce Budimír sa nenachádzajú žiadne priestory vyžadujúce riešenie záujmov štátu (nenachádzajú sa tu vojenské objekty ani ich ochranné pásma).

Z hľadiska požiarnej ochrany riešenie ÚPN-O Budimír si nevyžaduje podrobnejší návrh (lokalizáciu hydrantov a pod.), tento je predmetom podrobnejších stupňov ÚPD.

Požiarnu zbrojnicu lokalizujeme SV od centrálnej časti obce - v lokalite č. 62A vyznačenej vo výkrese č. 2 grafickej časti v blízkosti Vajkovského potoka.

Z hľadiska ochrany pred povodňami je nevyhnutné dodržiavať nasledovné opatrenia:

- úpravy tokov na Q 100 a novonavrhované rigoly realizovať biotechnickými metódami (prehĺbením dna potoka, vysadením vodomilných rastlín a pod.), nakoľko tieto toky sú biokoridormi
- pozdĺž brehov potokov ponechať manipulačné plochy podľa požiadavky správcu toku - 5 m pozdĺž drobných vodných tokov a 10 m pozdĺž významných vodných tokov (Vajkovský potok, Torysa)
- na vodných tokoch vybudovať retenčné jazierka a kaskády na zadržiavanie prívalových vôd a ochranu nižšiepoloženého územia
- križovania vodných tokov s líniovými vedeniami dopravy riešiť mimoúrovňovo - mostnými
- konštrukciami s dostatočným voľným priestorom pre prietok Q 100 a prívalových vôd
- kanalizačné zberače, ČOV, aj iné výrobné, či skladové plochy je potrebné zabezpečiť proti zaplaveniu povrchovými prietokmi Q_{100} a prívalovými vodami
- nerealizovať cesty kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia
- plochy s vysokou pôdnou a vodnou eróziou zatrávniť a využívať ako pasienky a kosné lúky
- orbu vykonávať po vrstevnici
- zrealizovať výsadbu protierozívnej zelene
- dôsledne dodržiavať koeficienty zastavitelnosti územia (nutnosť zadržiavania vody v území vysadením zelene)

2.11. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny

2.11.1. Charakteristika územia

Katastrálne územie obce Budimír patrí medzi územia s chudobným výskytom hodnotných prírodných biotopov a vzácných druhov flóry a fauny, cennejšie sú len nelesné lúčne biotopy v západnej časti katastrálneho územia a biotopy v alúviu hornej časti Budimírskeho (resp. Vajkovského) potoka.

V Genereli nadregionálneho územného systému ekologickej stability – GNUSES (autor-Húsenicová a kol., 1991) nebolo vyčlenené v katastrálnom území obce žiadne biocentrum nadregionálneho významu (BNV), ani žiadny biokoridor nadregionálneho významu (NB). Katastrálne územie obce je v rámci GNUSES zaradené do sosiekoregiónu č. 122 Košická kotlina, charakterizovaného ako územie, v ktorom je značná časť je premenená na polia a lúky, floristicky pomerne chudobné, s fragmentmi lesa v severnej a severovýchodnej časti a pozdĺž vodných tokov.

Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) okresu Košice - vidiek (autor- Kravčík a kol., 1993) nevyčleňuje v katastrálnom území obce žiadne biocentrum regionálneho významu, ale v jeho severnej časti vyčleňuje navrhovaný biokoridor regionálneho významu terestrický navrhovaný (RBTN), spájajúci biocentrá regionálneho významu navrhované Suchá hora (BRVTN č. 54), vyskytujúceho sa mimo posudzovaného územia v k.ú. Čižatice, západným smerom, pretínajúc biocentrum regionálneho významu hydrické navrhované Torysa – Ploské (BRVHN č. 48) a po napojení na biokoridor regionálneho významu terestrický existujúci Venošové – Stredný hon (BRVT č. 13)- dubovo-hrabové lesy prevažne výmladkového pôvodu, s biocentrom regionálneho významu existujúcim Venošové (NBR č. 14) -dubovo- bukové lesy na vápenci, výškovo diferencované so značnou obnovou, vyskytujúcim sa mimo katastrálneho územia obce, v k.ú. Trebejov a Malá Vieska.

Smerom západným od k.ú. obce Budimír sa nachádza biotop regionálneho významu č. 42 - Družstevná

pri Hornáde, Tepličany, močiarnik.

RÚSES okresu Košice - okolie vyčleňuje zároveň zároveň v severozápadnej časti katastrálneho územia obce významný biotop (segment biodiverzity) – SG č. 80 KP Budimírsky potok. KP zahrňuje Budimírsky (resp. Vajkovský) potok od prameňa po štátnu cestu Budimír - Bretejovce, vymedzený pásom v šírke 20 m po oboch stranách potoka. Súčasťou KP je i krovinná a stromová zeleň priľahlých strží. Potok, sprevádzaný prevažne prirodzenými brehovými porastami vrb, jelše lepkavej, ojedinele s dosadenými topolmi, meandruje úvalinou medzi poľnohospodárskymi kultúrami. V hornom úseku na potok nadväzujú strže so súvislým zárastom krovín a stromov (buk, jaseň, čerešňa vtáčia, hrab, agát, trnka obyčajná), ktoré spolu s brehovými porastami plnia významnú funkciu pôdoochrannú, sú útočiskom pre zver a avifaunu a súčasne esteticky pôsobivým prírodným prvkom v poľnohospodársky intenzívne využívanej krajine.

Vo fragmente lesného porastu v severozápadnej časti katastrálneho územia obce bol zaznamenaný výskyt významného biotopu národného významu - Ls2.1 Dubovo - hrabové lesy karpatské.

Z významných nelesných biotopov bol v západnej a severozápadnej časti katastrálneho územia obce zaznamenaný výskyt biotopu európskeho významu - Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky.

❖ Abiotické zložky

• Reliéf, pôda, pedologické pomery:

Obec Budimír leží v centrálnej časti Košickej kotliny. Táto zníženina je pozostatkom rozsiahlej depresie eróznio-tektonického pôvodu. Pokrývajú ju riečne usadeniny, spraše a sprašové hliny. Rovinatú vnútornú časť kotliny tvoria široké riečne nivy Torysy a Oľšavy, ktorá po obvode prechádza do pahorkatiny.

Najstaršia časť obce Budimír (Veľký Budimír – „Fišerovec“) bola založená na jednom z výbežkov pravostrannej línie pahorkatiny nad riekou Torysa. Táto terasovitá vyvýšenina, ohraničená strminami, je vytvorená naplaveninami a usadeninami rieky a jej prítokov z obdobia treťohôr a štvrtohôr.

Z geologického hľadiska leží obec v miernom podnebnom pásme priaznivom pre poľnohospodárstvo. Veľmi úrodná je hlavne nížina v bezprostrednej blízkosti Torysy s hrubou vrstvou stredne ľahkých hnedozemných pôd. Ťažšie ílovité pôdy vo vyšších polohách intravilánu sú priaznivé pre pestovanie ovocia. Nad obcou sa vypína kopec Viničná (408 m n. m.), ktorá so sedlom Chválabohu tvorí masív sopečného pôvodu vytvárajúci prirodzený predel medzi hornádkym a toryským údolím.

Náchylosť územia na vodnú eróziu v pahorkatinovej časti územia je stredná až silná, v alúviu Torysy je náchylosť na vodnú eróziu nepatrná.

Podľa mapy kontaminácie pôdneho fondu (VÚPOP, Správa o stave životného prostredia SR v roku 2001) nie je v okrese Košice - okolie výskyt kontaminovanej pôdy, resp. len v minimálnej miere.

Z hľadiska seizmicity je pre toto územie maximálne pozorovaná intenzita 6° MSK-64.

• Výmera katastrálneho územia obce Budimír : 692,37 ha

Väčšinu z tejto výmery tvorí poľnohospodárska pôda (orná pôda a trvalý trávny porast) , záhrady a zastavaná plocha - len nepatrnú časť z tejto výmery tvoria lesy.

• V súčasnosti sa poľnohospodárskou výrobou v k.ú. obce zaoberajú :

- Poľnohospodárske družstvo Agro Plus, spol. s r. o. , a to : živočíšnou výrobou (191 ks hovädzieho dobytku, 244 ks ošípaných), rastlinnou výrobou (obhospodarujú 1347 ha ornej pôdy a trvalých trávnatých porastov - aj mimo k.ú. obce Budimír , nakoľko veľkosť k.ú. obce Budimír je len 692 ha) a údržbou mechanizačných zariadení, skladov a pod. Hospodársky dvor PD sa nachádza v severnej časti zastavaného územia obce Budimír.
- samostatne hospodáriaci roľníci (p. Grega a p. Nosál'), ktorí obhospodarujú každý po cca 20 ha ornej pôdy.

• Záber PP v obci Budimír sa týka týchto BPEJ mimo hranice zastavaného územia obce:

0550202 / 6, 0557402 / 6, 0557202 / 6, 0406002 / 5, 0411002 / 6, 0412003 / 6.

Podľa štruktúry kódu BPEJ popisuje sedemmiestny kód tieto vlastnosti pôdy:

**..... kód klimatického regiónu
..**... kód hlavnej pôdnej jednotky /HPJ/
....*.. kód svahovitosti a expozície
.....*.. kód skeletovitosti a hĺbky pôdy
.....*.. kód zrnitosti pôdy

Poznámka : Číslo za BPEJ - sedemmiestnym číslom označuje skupinu, do ktorej podľa SZ kód BPEJ patrí.

• Poľnohospodárska pôda navrhovaná na vyňatie z PP mimo hranice súčasne zastavaného územia má tieto charakteristiky :

• stručná charakteristika hlavných pôdnych jednotiek v k.ú. obce Budimír :

- fluvizeme typické, stredne ťažké (lokálne ľahké), glejové až ťažké
- hnedozeme pseudoglejové (miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom) na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké
- luvizeme pseudoglejové až pseudogleje luvizemné na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké
- pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)

• charakteristika svahovitosti v k.ú. obce Budimír :

- mierny svah (na väčšine územia)
- rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie
- rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie
- charakteristika expozície v k.ú. obce Budimír :
 - východná (na väčšine územia)
 - rovina
 - južná expozícia
 - severná (výnimočne)
- charakteristika kamenitosti v k.ú. obce Budimír :
 - pôdy bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m pod 10 %)
 - slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 -25 %), v podpovrchovom orizonte 10 -25 %
- charakteristika hĺbky pôdy v k.ú. obce Budimír :
 - hlboké pôdy (60 cm a viac)
 - stredne hlboké pôdy (30 - 60 cm)
 - (podľa hĺbky výskytu horizontu s obsahom skeletu nad 50 % alebo pevnej horniny)
- charakteristika zrnitosti pôd v k.ú. obce Budimír :
 - stredne ťažké pôdy (hlinité)
 - ťažké pôdy (ílovitohlinité)
 - stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité) - výnimočne (v najjužnejšom cípe katastra)

Predtým pestrý krajinný reliéf pre výskyt rôznych druhov živočíchov bol v 70-tych rokoch 20. storočia necitlivo narušený spájaním do obrovských lánov bez ohľadu na reliéf krajiny, čo spôsobuje sústavnú veternú a vodnú eróziu pôd, ktorej následkom je ochudobňovanie pôd. Odstránením porastov prišla zverina a vtáctvo o prirodzené hniezdiská a útočiská pred dravcami, následkom ktorého poľná zver z katastra obce Budimír takmer úplne vymizla.

• **Voda, klíma**

Z hľadiska klimatického patrí obec Budimír do okrsku teplého, mierne vlhkého, s chladnou zimou , s priemerne 50 a viac letnými dňami za rok s denným maximom teploty vzduchu nad 25° C.

Z hľadiska hydrografických charakteristík patrí dotknuté územie k úmoriu Čierneho mora, do povodia rieky Hornád. Hydrologickou osou územia je rieka Torysa, do ktorej sa vlievajú krátke a málo vodnaté prítoky vrátane odvodňovacích kanálov s občasným výskytom povrchových vôd.

- charakteristika klimatických regiónov v k.ú. obce Budimír :

Kód regiónu	Charakteristika	TS >10°C	td
04	pomerne teplý, suchý, kotlinový, kontinentálny	3030 – 2800	229
05	pomerne teplý, suchý, kotlinový, kontinentálny	2800 – 2500	222

- Vodné toky:

Východozápadnú os pôvodnej urbanistickej štruktúry obce Budimír tvorí bezmenný miestny potok prameniaci pod vrchom Viničná . Tento sa vlieva do Vajkovského potoka v súčasnosti až za diaľnicou D1. Križovania potokov (Vajkovského potoka pretekajúceho severnou časťou katastra obce, ako aj ostatných potokov) na k.ú. obce Budimír s diaľnicou D1 sú riešené mimoúrovňovo, avšak vzhľadom na nedostatočný priestor na odtekanie vody je toto križovanie zdrojom problémov pri prívalových vodách - pôsobí ako bariéra a voda sa zdržiava pred diaľnicou a zatápa pozemky v obci.

Niektoré časti jestvujúcich potokov sú nevhodne uložené do kanalizačného potrubia (napr. v chránenom parku, či na pozemku evanjelického farského úradu).

Miestne potoky vykazujú značný stupeň znečistenia, nakoľko v obci sú domácnosti napojené na vodovod , používajú automatické práčky a pod. a nie všetky splaškové vody sú vyústené do žump a septikov (v obci nie je vybudovaná splašková kanalizácia s ČOV).

❖ **Súčasná krajinná štruktúra**

- Typ obce: prevažne poľnohospodárska
- Funkcia obce: prevažne obytná
- Výmera katastrálneho územia: 692 ha

Súčasná krajinná štruktúra predstavuje antropicko - biotický komplex, ktorý tvoria súbory prirodzených a človekom čiastočne, alebo úplne pozmenených dynamických systémov, ako aj novovytvorené umelé prvky. V prvkoch súčasnej krajinnej štruktúry je synteticky vyjadrené hľadisko spôsobu využitia zeme, biotického obsahu a priestorovej štruktúry.

Na katastrálnom území obce Budimír môžeme vyčleniť nasledovné prvky SKŠ:

- lesná vegetácia
- nelesná drevinová vegetácia
- krovinové a kríkové biotopy
- nelesné rastlinné spoločenstvá

• Lesná vegetácia

Nakoľko lesy kedysi patriace do k.ú. obce Budimír v súčasnosti pripadli do Košického lesoparku, na k.ú. obce Budimír sa nachádza len fragment lesného porastu v severozápadnej časti katastrálneho územia so zaznamenaným výskytom významného biotopu národného významu - dubovo - hrabové lesy karpatské.

Obec tak prišla o zhruba tretinu územia - miestny les - prevažne listnatý (najväčšie zastúpenie v ňom má hrab, buk, dub a breza) s pestrým bylinným podrastom. V menšej miere je les zmiešaný - s výskytom smreku obyčajného, smrekovca a borovice. Intenzívnou ťažbou dreva dochádza v poslednom období k devastácii okolitých lesov a poškodzovaniu lesných ciest. Zrejma je absencia obnovy a údržby vyťažených plôch.

• Nelesná drevinová vegetácia

V katastri obce Budimír je nelesná drevinová vegetácia zastúpená brehovými porastami (vrbami a jelšami) pozdĺž miestnych potokov s množstvom meandrov a výmoľov.

• Krovinové a kríčkové biotopy

Lokality týchto biotopov zanikli melioračnými úpravami na území katastra obce Budimír. Miestami sa však vyskytujú niektoré krovinové a kríčkové biotopy - sukcesné štádiá s borievkou obyčajnou , trnkové a lieskové krovinové.

• Nelesné rastlinné spoločenstvá

plnia v území funkciu bioklimatickú, hydrologickú, pôdoochrannú, produkčnú a kultúrnovedeckú.

V k.ú. obce Budimír sa nachádzajú:

• Lúky a pasienky(trvalé trávne porasty):

nížinné a podhorské kosné lúky, mezofilné pasienky a spásané lúky, podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, trstinové spoločenstvá mokradí.

Patrí tu napr.: *Alopecuriu pratensis*, *Arrhenatherum elatioris*, *Molinion*, *Polygonum – Tristion* a iné typy na lúkach a pasienkoch, ďalej *Calthion*, *Petasition officinalis* v nížinných vysokobylinných nivných spoločenstvách, v montánnom stupni *Seslerion tatrae*, *Adenostylion* a pod., ďalej *Phragmitetum communistylion* a pod., ďalej *Phragmitetum communis* pri rybníkoch, ako aj tieto endemity, subendemity západokarpatskej a panónskej floristickej oblasti (napríklad: poniklec slovenský – *Pulsatilla slavica*, zvonček karpatský – *Campanula carpatica*, kosatec bezlistý uhorský – *Iris aphylla* subsp. *hungarica*, ostrevka dlhosteblová – *Sesleria heuflerana*, atď), z treťohorných reliktov tu rastú napr.: brečtan popínavý – *Hedera helix*, kopytník európsky – *Asarum europaeum*, glaciálne relikty sú zastúpené druhmi: zimolez alpínsky – *Lonicera alpigena*, iskerník alpínsky – *Ranunculus alpestris*, ostrica pevná – *Carex firma*.

• Antropicky podmienené burinové a ruderalné spoločenstvá:

Aj keď antropicky podmienené spoločenstvá nie sú predmetom prvoradého záujmu ochrany prírody, sú významné výskytom niektorých vzácných a ohrozených taxónov flóry Slovenska – napr. hlaváčik letný (*Adonis aestivalis*), nevädza poľná (*Cyanus segetum*), čiernuška roľná (*Nigella arvensis*) a pod., ďalej nitrofilné porasty obnažených pôd, stojatých i tečúcich vôd, močiarov tried *Bidentetea tripartitae*, *Juncetum – Nanojuncetea*, ako aj silne zošľapovaných ekotopov triedy *Plantaginetea majoris*, či na poliach poľnohospodárskych kultúr rozšírené spoločenstvá tried *Secalietea* a *Chenopodietea*.

• Sídelná vegetácia:

V zastavanom území obce Budimír sa nachádza nasledovná zeleň:

- o záhrady s ovocnými sadmi
- o vedľa staršieho kaštieľa ide o torzo pôvodného parku z 19. storočia. Zachované fragmenty však z dendrologického hľadiska aj tak predstavujú vzácny genofond s niekoľkými vzácnymi cudzokrajnými drevinami, ktorým dominuje mohutný platan západný (*Platanus occidentalis*). Ďalšími cennými drevinami v parku sú ľaliovník tulipánokvetý (*Liriodendron tulipifera*), úzky pyramídálny dub (*Quercus robur* cv. „Fastigiata“), vysoká lipa malolistá (*Tilia cordata*) a niekoľko mohutných líp zelených (*Tilia euchlora*). V 80-tych rokoch bol o parku spracovaný odborný posudok, ktorý konštatuje, že park si vyžaduje úplnú rekonštrukciu spojenú s výrubom 15 značne poškodených stromov (z počtu stromov 144), likvidáciu stavebných sutín a divokých skládok a v záujme zachovania vzácných drevín navrhuje jeho vyhlásenie za chránený park.
- o pred mladším klasicistickým kaštieľom je vybudovaný esteticky hodnotný francúzsky park. Z pôvodnej výsadby v ňom ostal jediný z botanického hľadiska zaujímavý javor (*Acer palatanoides*).
- o za presbytériom rímskokatolíckeho kostola rastie buk červenolistý (*Fagus silvatica*).
- o na starom cintoríne rastú lipy zelené (*Tilia euchlora*), strieborná lipa (*Tilia tomentosa*) a jaseň nízkolistý (*Fraxinus excelsior*)
- o zanedbané verejné priestranstvá s menšími parkovými úpravami (pred obecným úradom) s vysadenými brezami, smrekmi a tujami .

❖ Charakteristika fauny územia - databanka

Predtým pestrý krajinný reliéf pre výskyt rôznych druhov živočíchov bol necitlivo narušený spájaním do obrovských lánov bez ohľadu na reliéf krajiny, čo spôsobuje sústavnú veternú a vodnú eróziu pôd, ktorej následkom je ochudobňovanie pôd. Odstránením porastov prišla zverina a vtáctvo o prirodzené hniezdiská a útočiská pred dravcami, následkom ktorého poľná zver z katastra obce Budimír takmer úplne vymizla.

Už iba sporadicky sa vyskytujú v katastri: jazvec obyčajný (*Meles meles*), poľný zajac (*Oryctolagus cuniculus*), prepelica (*Coturnix coturnix*), jarabice poľné (*Perdix perdix*), a bažanty poľovné (*Phasianus colchicus*). Z vyššej zveriny sa vzácnne vyskytuje jeleň lesný (*Cervus elephus*), častejšie srny a diviaky lesné (*Sus scrofa*). Z dravcov má tu zastúpenie líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), občas kuna lesná (*Martes martes*), a vzácnne mačka divá (*Felis silvestris*). Z plazov sa tu vyskytuje slepúch, užovka obyčajná, prípadne vretenica obyčajná a južné stráne obľubuje jašterica zelená a jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*).

Z dravých vtákov môžeme tu vidieť jastrabov, občas sokola myšiara alebo sokola lastovičiara (*Falco subbuteo*). Vzácne môžeme pozorovať aj kaňu lesnú (*Circus cyaneus*).

V intraviláne obce žije: myš domová, potkan obyčajný, v blízkom okolí : tchor tmavý (*Mutela putorius*), lasica obyčajná (*Mustela nivalis*) a pod. Pomerne hojne sa v parkoch a záhradách vyskytujú hnedé a hrdzavé veverice stromové (*Sciurus vulgaris*), pchy záhradné (*Eliomys guercinus*) a ježkovia tmaví (*Erinaceus europaeus*).

V parku, na starom cintoríne, ako aj na povalách starých budov hniezdia sovy (večernica malá, kuvik obyčajný, sova lesná, myšiarka ušatá). Medzi väčšie vtáky ďalej patrí ďateľ veľký (*Dendrocopus major*), sojka škriekavá, kukučka obyčajná, dudok chochlatý a pod.

Zmeny v architektúre majú za následok úbytok lastovičiek.

V obci sú osadené dve bocianie hniezda (bocian biely - *Ciconia ciconia*) - na betónových stĺpoch na „Paradnim dvore“ a v blízkosti starého cintorína.

❖ Antropogénne prvky

V katastrálnom území obce Budimír sa nachádzajú tieto antropogénne prvky:

- plochy obytné, občianskeho vybavenia, rekreácie, poľnohospodárskej výroby, skladov a nezávadnej výroby v zastavanom území obce
- energovody a produktovody (VTL plynovod DN500 a200, elektrické vedenie VN - 220kV, 110 kV, 22 kV, diaľkový privádzací vodovod DN 1000 a pod.)
- dopravné línie (diaľnica D1, cesta I. triedy I/68)

❖ Stresové javy a zdroje

Životné prostredie v katastrálnom území obce Budimír je aktívne aj potencionálne ohrozované následovnými stresovými javmi viažúcimi sa na vývoj osídlenia regiónu (na líniovú a priestorovú technickú a dopravnú infraštruktúru):

- znečistenie ovzdušia (priemyselné imisie zo zdrojov prašného a plyného znečistenia- železiarní- pomocou komínového efektu)
- kontaminácia pôdy (súvisí so znečistením ovzdušia- dôsledkom imisí majú pôdy geochemické anomálie v laborozpustných formách , ako aj priesakmi z poľného hnojiska)

- hluk z dopravy - katastrálnym územím obce prechádza diaľnica D1 a cesta I. triedy - I/68, ktorá svojim hlukom znehodnocuje bývanie ľudí v blízkosti tejto automobilovej komunikácie- výrazný bariérový efekt
- znečistenie vôd - vodné toky pretekajúce zastavaným územím obce sú znečisťované v súvislosti s absenciou splaškovej kanalizácie a ČOV, ďalej s existenciou čiernych skládok TKO, ako aj s rekultiváciami pôd (s narušením krycej vrstvy pôd - a tým aj strate schopnosti pôd zadržať znečisťujúce látky) a používaním nevhodných agrochemikálií. Ďalej sú spodné vody v obci znečisťované zlým stavebnotechnickým stavom poľného hnojiska poľnohospodárskeho družstva Agro Plus , spol. s r.o., z ktorého presakujú do pôdy a následne do spodných vôd v nižšiepoloženom území dusíkaté látky
- trasa plynovodu a elektrovodu (trasy VTL a VVN sú trvalým latentným zdrojom nebezpečenstva pre vodné zdroje , vzdušné vedenia VN je ohrozením ornitofauny)
- poškodenie vegetácie - vrámci scelovania honov boli v minulosti vyrúbané remízky a iná krovinná zeleň, čím sa zvýšila pôdna erózia.

2.11.2. Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry

❖ Územná ochrana

Katastrálne územie obce Budimír sa nachádza v 1. stupni ochrany podľa Zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny bez chránených území.

Obec Budimír má podľa tohto zákona, piatej časti, tieto povinnosti:

- a) vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín v rozsahu ustanovenom týmto zákonom,
- b) môže uložiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorom drevina rastie, vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní podľa § 47 ods. 2,
- c) dáva vyjadrenie podľa § 9 ods. 1 písm. m),
- d) dáva súhlas podľa § 12 písm. c) a § 47 ods. 3,
- e) prijíma oznámenia podľa § 47 ods. 6 a 7,
- f) koná podľa § 47 ods. 7
- g) vyznačuje dreviny určené na výrub podľa § 47 ods. 8,
- h) v súhlase na výrub drevín ukladá vykonanie primeranej náhradnej výsadby, starostlivosti o ňu alebo zaplatenie finančnej náhrady podľa § 48 ods. 1,
- i) obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability a dokument starostlivosti o dreviny,
- j) vykonáva štátny dozor vo veciach, v ktorých vykonáva štátnu správu v rozsahu ustanovenom týmto zákonom,
- k) plní ďalšie úlohy podľa § 47, § 48 ods. 3 a § 59.

Obec môže vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene.

Na území katastra obce Budimír sa taktiež nachádzajú tieto biotopy národného, príp. aj európskeho významu, kde na zasiahnutie do nich je potrebný súhlas orgánu ochrany prírody :

❖ Zoznam zaznamenaných biotopov v katastri Budimír:

1. Vo fragmente lesného porastu v severozápadnej časti katastrálneho územia obce bol zaznamenaný výskyt významného biotopu národného významu - Ls2.1 Dubovo - hrabové lesy karpatské.
2. Z významných nelesných biotopov bol v západnej a severozápadnej časti katastrálneho územia obce zaznamenaný výskyt biotopu európskeho významu - Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky.

❖ **Regionálny územný systém ekologickej stability** (RÚSES) okresu Košice - vidiek (autor- Kravčík a kol., 1993) nevyčleňuje v katastrálnom území obce žiadne biocentrum regionálneho významu, ale v jeho severnej časti vyčleňuje navrhovaný biokoridor regionálneho významu terestrický navrhovaný (RBTN), spájajúci biocentrá regionálneho významu navrhované Suchá hora (BRVTN č. 54), vyskytujúceho sa mimo posudzovaného územia v k.ú. Čižatice, západným smerom, pretínajúc biocentrum regionálneho významu hydrické navrhované Torysa – Ploské (BRVHN č. 48) a po napojení na biokoridor regionálneho

významu terestrický existujúci Venošové – Stredný hon(BRVT č. 13)- dubovo-hrabové lesy prevažne výmladkového pôvodu, s biocentrom regionálneho významu existujúcim Venošové (NBR č. 14) -dubovo-bukové lesy na vápenci, výškovo diferencované so značnou obnovou, vyskytujúcim sa mimo katastrálneho územia obce, v k.ú. Trebejov a Malá Vieska.

Smerom západným od k.ú. obce Budimír sa nachádza biotop regionálneho významu č. 42 - Družstevná pri Hornáde, Tepličany, močiarnik.

RÚSES okresu Košice - okolie vyčleňuje zároveň zároveň v severozápadnej časti katastrálneho územia obce významný biotop (segment biodiverzity) – SG č. 80 KP Budimírsky potok. KP zahŕňa Budimírsky (resp. Vajkovský) potok od prameňa po štátnu cestu Budimír - Bretejovce, vymedzený pásom v šírke 20 m po oboch stranách potoka. Súčasťou KP je i krovinná a stromová zeleň priľahlých strží. Potok, sprevádzaný prevažne prirodzenými brehovými porastami vrb, jelše lepkavej, ojedinele s dosadenými topolmi, meandruje úvalinou medzi poľnohospodárskymi kultúrami. V hornom úseku na potok nadväzujú strže so súvislým zárastom krovín a stromov (buk, jaseň, čerešňa vtáčia, hrab, agát, trnka obyčajná), ktoré spolu s brehovými porastami plnia významnú funkciu pôdochrannú, sú útočiskom pre zver a avifaunu a súčasne esteticky pôsobivým prírodným prvkom v poľnohospodársky intenzívne využívanej krajine.

❖ Genofond

• Rastlinstvo - databáza flóry

Miestny les bol koncom 20. st. prevedený do katastrálneho územia Ťahanoviec- ako súčasť košického lesoparku. Obec tak prišla o zhruba tretinu územia - o miestny les - prevažne listnatý (najväčšie zastúpenie v ňom má hrab, buk, dub a breza) s pestrým bylinným podrastom. V menšej miere je les zmiešaný s výskytom smreku obyčajného, smrekovca a borovice. Intenzívnou ťažbou dreva dochádza v poslednom období k devastácii okolitých lesov a poškodzovaním lesných ciest. Zrejma je absencia obnovy a údržby vyťažených plôch.

Predtým pestrý krajinný reliéf pre výskyt rôznych druhov živočíchov bol v 70-tych rokoch 20. storočia necitlivo narušený spájaním do obrovských lánov bez ohľadu na reliéf krajiny, čo spôsobuje sústavnú veternú a vodnú eróziu pôd, ktorej následkom je ochudobňovanie pôd. Odstránením porastov prišla zverina a vtáctvo o prirodzené hniezdiská a útočiská pred dravcami, následkom ktorého poľná zver z katastra obce Budimír takmer úplne vymizla.

Brehy miestnych potokov množstvom meandrov a výmoľov sú zarastené mohutnými vrbami a jelšami. Rozľahlé podhorské lúky v západnej časti katastra obce vytvárajú ideálne podmienky na oddych.

V zastavanom území obce Budimír sa nachádza nasledovná zeleň:

- Vedľa staršieho kaštieľa ide o torzo pôvodného parku z 19. storočia. Zachované fragmenty však z dendrologického hľadiska aj tak predstavujú vzácny genofond s niekoľkými vzácnymi cudzokrajnými drevinami, ktorým dominuje mohutný platan západný (*Platanus occidentalis*). Ďalšími cennými drevinami v parku sú ľaliovník tulipánokvetý (*Liriodendron tulipifera*), úzky pyramidálny dub (*Quercus robur* cv. „Fastigiata“), vysoká lipa malolistá (*Tilia cordata*) a niekoľko mohutných líp zelených (*Tilia euchlora*). V 80-tych rokoch bol o parku spracovaný odborný posudok, ktorý konštatuje, že park si vyžaduje úplnú rekonštrukciu spojenú s výrubom 15 značne poškodených stromov (z počtu stromov 144), likvidáciu stavebných sutín a divokých skládok a v záujme zachovania vzácných drevín navrhuje jeho vyhlásenie za chránený park.
- Pred mladším klasicistickým kaštieľom je vybudovaný esteticky hodnotný francúzsky park. Z pôvodnej výsadby v ňom ostal jediný z botanického hľadiska zaujímavý javor (*Acer palatanoides*).
- Za presbytériom rímskokatolíckeho kostola rastie buk červenolistý (*Fagus silvatica*).
- Na starom cintoríne rastú lipy zelené (*Tilia euchlora*), strieborná lipa (*Tilia tomentosa*) a jaseň nízkolistý (*Fraxinus excelsior*).

• Živočíšstvo - databáza fauny:

Už iba sporadicky sa vyskytujú v katastri: jazvec obyčajný (*Meles meles*), poľný zajac (*Oryctolagus cuniculus*), prepelica (*Coturnix coturnix*), jarabice poľné (*Perdix perdix*), a bažanty poľovné (*Phasianus colchicus*). Z vyššej zveriny sa vzácnne vyskytuje jeleň lesný (*Cervus elephus*), častejšie srny a diviaky lesné (*Sus scrofa*). Z dravcov má tu zastúpenie líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), občas kuna lesná (*Martes martes*), a vzácnne mačka divá (*Felis silvestris*).

Postrachom chovateľov hydiny je lasica obyčajná (*Mustela nivalis*) a tchor tmavý (*Mutela putorius*). Pomerne hojne sa v parkoch a záhradách vyskytujú hnedé a hrdzavé veverice stromové (*Sciurus vulgaris*), plchy záhradné (*Eliomys guercinus*) a ježkovia tmaví (*Erinaceus europaeus*).

Môžeme sa tu stretnúť s plazmi (slepúch, užovka obyčajná, prípadne vretenica obyčajná) – južné stráne obľubuje jašterica zelená a jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*).

Z dravých vtákov môžeme tu vidieť jastrabov, občas sokola myšiara alebo sokola lastovičiara (Falco subbuteo). Vzácné môžeme pozorovať aj kaňu lesnú (Circus cyaneus).

V parku, na starom cintoríne, ako aj na povalách starých budov hniezdia sovy (večernica malá, kuvik obyčajný, sova lesná, myšiarka ušatá). Medzi väčšie vtáky ďalej patrí ďateľ veľký (Dendrocopos major), sojka škriekavá, kukučka obyčajná, dudok chochlatý atď.

Zmeny v architektúre majú za následok úbytok lastovičiek.

V obci sú osadené dve bocianie hniezda (bocian biely – Ciconia ciconia) – na betónových stĺpoch na „Paradnim dvore“ a v blízkosti starého cintorína.

- Podľa záväzných častí ÚPN - VÚC Košického kraja (schválené zmeny a doplnky v r. 2004) je potrebné:
 5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu
 - 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmernujúci urbanistický rozvoj kraja,
 - 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
 - 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
 - 5.4. rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súbory objektov s ich ochrannými pásmami:
 - -územia pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón a ich ochranné pásma,
 - územia historických jadier miest a obcí,
 - známe lokality archeologických nálezísk,
 - národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma,
 - areály architektonických diel s ich dotvárajúcim prírodným prostredím, ...
 - 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
 - 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, ... ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
 - 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
 - 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
 - 5.13. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou,
 - 5.14. rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za národné kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ich ochranné pásma.

2.11.3. Environmentálne problémy

V dôsledku pôsobenia stresových javov vznikajú následovné typy environmentálnych problémov:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES:

- v katastrálnom území obce Budimír ide o ohrozenie jestvujúceho regionálneho biokoridoru - alúvia rieky Torysy (vody rieky Torysy sú znečisťované nielen pôsobením poľnohospodárskej činnosti, ale aj jej prítokmi prechádzajúcimi obcou znečistenými v dôsledku absencie splaškovej kanalizácie a ČOV v obci Budimír a ostatných obcí, cez ktoré pretekajú potoky vlievajúce sa do Torysy)
- možnosť kontinuálnej interakcie fauny pozdĺž potokov (miestne biokoridory) medzi regionálnym biokoridorom (alúvium rieky Torysy) a miestnymi biocentrami (prameniskami miestnych potokov) je v súčasnosti prerušená z nasledujúcich dôvodov :
 - je v kolízii s dopravnými líniovými prvkami - diaľnicou a cestou 1. triedy

- časti týchto vodných tokov sú nevhodne vedené v kanalizačných rúrach (napr. v chránenom parku), príp. sú nevhodne vedené v upravenom kanáli (stredná a dolná časť Vajkovského potoka), čím dochádza zároveň aj k urýchleniu odtoku vody z územia
 - nevhodným presmerovaním vodných tokov do potrubí s malým priemerom sú ohrozené vodné ekosystémy - biokoridory
 - nevhodným hospodárením v lesoch sa ohrozujú hydrické biocentrá- prameniská potokov , ako aj biokoridory
- problémy ohrozenia priestorovej stability územia:
Kompaktibilita obce Budimír je narušená prietahom cesty I. triedy 1/68 čím je výrazne ohrozená priestorová stabilita tohto územia.
Ďalším prvkom ohrozujúcim priestorovú stabilitu v k.ú. je:
- v minulosti realizované sceľovanie honov likvidáciou remízok
 - v minulosti nevhodné prerušenie prirodzených väzieb na budimírsky les jeho prevedením do majetku mesta - ako košického lesoparku, ktorý v skutočnosti na tieto účely využívaný nie je (je mimoriadne zanedbaný, lesné cesty neupravené)
 - navrhovaná trasa vysokorýchlostnej železničnej trate (VRT)
 - v súčasnosti využívané futbalové ihrisko nemá priestorové možnosti ďalšieho rozvoja , ako aj umiestnenie objektu tribúny vo vzťahu k svetovým stranám nie je vhodné, takže bude potrebné vybudovať nový všesportový areál s novými priestorovými väzbami, priestory hospodárskeho dvora sú takisto už určené len na dožitie, spolu aj s príľahlými pasienkami pre dobytok- súčasné priestorové väzby sa postupne so vznikajúcimi tlakmi na rozširovanie zástavby zrušia
 - priestorová stabilita centrálnej časti obce je ohrozovaná zlým stavebnotechnickým stavom objektov a nedoriešením verejných priestranstiev
- problémy ohrozenia prírodných zdrojov:
prírodné zdroje sú v k.ú. obce Budimír ohrozované týmito faktormi:
- absencia splaškovej kanalizácie a ČOV spôsobuje znečistenie povrchových a podzemných vôd
 - spodné vody sú znečisťované existenciou nelegálnych skládok TKO a neupravených hnojísk (resp. nedostatočne chránených pred únikom tekutých odpadov)
 - chemické látky používané v poľnohospodárstve (agrochemikálie) znečisťujú spodné vody, ničia flóru a faunu
 - vysoké koncentrácie pasúcej sa zveri vedú k zvyšovaniu obsahu dusíkatých látok v pôde, rozvoju nitrofilnej vegetácie a ochudobňovaniu fauny
 - komínovým efektom je znečisťované ovzdušie zo zdroja-priemyselných podnikov v meste Košice a jej okolí (napr. železiarne USS)- čoho dôsledkom je kontaminácia pôdy
 - nevhodným hospodárením v lesoch sú ohrozené hydrické biocentrá- prameniská potokov , ako aj hydrické biokoridory
 - vedením častí vodných tokov v potrubíach s malým priemerom
 - zrušenie pôvodných meandrovitých koryt potokov a ich regulácia - vedenie v kanáloch spôsobuje rýchly odtok vody z územia
- problémy ohrozenia kultúrno-historických zdrojov:
- individuálne chránené národné kultúrne pamiatky sú bezprostredne ohrozené z hľadiska zlého stavebnotechnického stavu (napr. kúria na „Paradnim dvore“, či sýpka v „Čemeňu“ a pod.)
 - chránený anglický park je značne zanedbaný, je nevyhnutná jeho odborná rekonštrukcia
 - klasicistický kaštieľ je obklopený nevhodne umiestnenými objektmi skladov, tribúny futbalového ihriska a pod., čím sa dehonestuje jeho estetická úroveň a historická hodnota
 - v centrálnej časti obce sa zachovali niektoré pôvodné ľudové murované domy vrátane ich hospodárskeho zázemia, ktoré sú vhodnými reprezentantmi ľudovej architektúry, avšak sú v stále sa zhoršujúcom stavebnotechnickom stave
- problémy ohrozenia životného prostredia:
Životné prostredie v obci Budimír a jej katastri je ohrozované:
- absenciou splaškovej kanalizácie a ČOV
 - hlukom a exhalátmi z dopravy - k.ú. obce prechádzajúca diaľnica D1 a obcou prechádzajúca cesta I. triedy (1/68) znehodnocuje svojim hlukom a výfukovými plynmi bývanie v jej bezprostrednej blízkosti
 - existenciou nelegálnych skládok TKO , ako aj nevhodne skladovaných tekutých odpadov z poľnohospodárskej výroby a pod. sú ohrozované podzemné a povrchové vody

- imisiami zo zdroja v priemyselných areáloch v meste Košice a jeho okolí je znečistené ovzdušie a pôda
- používaním agrochemikálií sú ohrozované podzemné a povrchové vody
- nevhodným presmerovaním vodných tokov do potrubí s malým priemerom sú ohrozené vodné ekosystémy
- pôdnou a vodnou eróziou spôsobenou zrušením remízok a sceľovaním honov
- zvyšovaním počtu hospodárskych zvierat (a následným ohrozením pôd dusíkatými látkami prispievajúcimi k rozvoju nitrofilnej vegetácie a ochudobňovaniu pôvodnej flóry a fauny), a ktoré sú ustajnené v blízkosti obytného územia.

2.11.4. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability, zachovania prírodných zdrojov a biodiverzity

❖ opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity:

Na zabezpečenie krehkej ekologickej stability a druhej biodiverzity v k.ú. je potrebné:

- rešpektovať a chrániť regionálny biokoridor terestrický (hrebeňové časti na západe katastra)
- rešpektovať a chrániť regionálny biokoridor hydrický (alúvium rieky Torysa)
- rešpektovať navrhované prvky kostry MÚSES (viď výkres č. 2 a 6 grafickej časti):
 - miestne biocentrá:
 - prameniská miestnych potokov
 - genofondovo významné lokality z hľadiska lesohospodárskeho
 - miestne biokoridory:
 - hydrické : brehové a pobrežné porasty pozdĺž všetkých vodných tokov v katastri obce (šírka týchto biokoridorov je cca 20 - 50 m, v zastavanom území 5 - 20 m)
 - terestrické : lemy lesov a lesné geobiocenózy - hrebeňové časti lesných komplexov (šírka týchto biokoridorov sa pohybuje okolo 50 m, pri prechode poľnohospodárskou krajinou cca min.15 m.)

Grafické znázornenie biokoridorov má len schématický význam. Sú to otvorené systémy, pri ktorých môžeme identifikovať smer, ale nie presné vymedzenie.

Tieto prvky kostry MÚSES však nenahrádzajú MÚSES (ktorý je potrebné spracovať). Ten okrem biocentier a biokoridorov musí spracovať konkrétny súbor návrhov zameraných na optimalizáciu využitia záujmového územia - systém ekostabilizačných opatrení ,napr. vylúčenie nevhodných plodín z hľadiska sklonu, erodovateľnosti, vodného, vzdušného a soľného režimu pôd, vylúčenie nevhodných agrochemických opatrení a pod.).

Pri návrhu MÚSES bude potrebné rešpektovať nami navrhované prepojenie miestnych biokoridorov (vyznačených vo výkresoch č. 2 a 6 grafickej časti pozdĺž potokov ako aj v hrebeňových častiach lesov a podhorských lúk) s regionálnym biokoridorom (alúvium rieky Torysy) a vytvoriť konkrétne priestorové štruktúry zelene, ktoré budú zabezpečovať:

- tvorbu mikroklímy
- zabraňovanie eróznym a akumulárnym javom (vodnej a veternej erózii)
- zadržiavanie vlhky a živín
- filtráciu povrchovej a podpovrchovej vody
- ochranu brehov vodných tokov
- všetky biologicko - ekologické funkcie (refúgia, genofondové plochy, potravinové zdroje pre živočíchy, miesto rozmnožovania a pod.)
- v zastavanom území obce zabezpečiť možnosť kontinuálnej interakcie fauny pozdĺž potokov (miestne biokoridory) medzi regionálnym biokoridorom (alúvium rieky Torysy) a miestnymi biocentrami (lemy lesov a hydrické biocentrá- prameniská potokov) bez kolízie s dopravou a inými možnými prekážkami - t.j. križovania biokoridorov s komunikáciami (cestnými, železničnými, cyklistickými, pešími) riešiť mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočnou podchodnou výškou - ekologicky funkčné preklopenie dopravných bariér)

- zabezpečiť čistotu vodných tokov a podzemných vôd výstavbou splaškovej kanalizácie a ČOV
 - zabezpečiť ekostabilizačné opatrenia na lesnom pôdnom fonde - zosúladiť lesný hospodársky plán s ochranou navrhovaných miestnych biokoridorov a biocentier, chrániť lesy viažuce pôdu, snaženia lesohospodárske smerovať k podpore výsadby pôvodných drevín a pod.
 - zabezpečiť ekostabilizačné opatrenia v poľnohospodárskej krajine :
 - obmedziť aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd, uplatňovať protierozívne oševné postupy (orba po vrstevnici - po obdobie zastavania územia), prípadne zabezpečiť zmenu kultúry z ornej pôdy na trvalý trávnatý porast
 - zabezpečiť ochranu podzemných vôd vhodnými stavebnými úpravami hnojísk
 - nedovoľovať výrubu krovín a drevín za účelom sceľovania pozemkov
 - navrhnuť protieroznú výsadbu krovín a drevín v priestoroch, ktoré sú ohrozované pôdnou a vodnou eróziou (schématicky je navrhovaná vo výkrese č. 6 tohto ÚPN-O)
 - zabezpečiť ekostabilizačné opatrenia v alúviách potokov:
 - optimalizáciu priestorovej a funkčnej štruktúry brehových a pobrežných geobiocenóz alúvia rieky Torysa a jej prítokov v k.ú. riešiť ekologickou štúdiou do priestorovej úrovne jednotlivých mikropriestorov s návrhom druhového zloženia brehových porastov
 - vodný režim (zadržanie vody v území) v priestoroch obhospodarovaných vodohospodárskymi organizáciami (toky a ich brehové porasty) zabezpečiť zlepšením spôsobu hospodárenia:
 - v lesoch - potreba zabezpečenia kvalitnej štruktúry lesných porastov v pramenných oblastiach, v horných a na stredných tokoch potokov,
 - v poľnohospodárskej krajine - vytváranie protierozívnych pásov zelene na zadržanie vody v tomto území, ako aj vysadenie vodomilnej zelene pozdĺž navrhovaných hydrických biokoridorov (vrátane dažďových rigolov),
 - v urbanizovaných priestoroch - renaturalizácia potokov, ktoré boli vedené v kanalizačných rúrach, ako aj vytváranie kaskád, či retenčných jazierok
 - vniesť do zastavaného územia obce čo najviac biomasy a rozmanitosti vegetácie, ktorá je potrebná aj z hľadiska:
 - urbanisticko-architektonicko-estetického (pozdĺž peších ťahov, v parčíkoch, na terasách
 - a verandách rodinných domov, vytváraním živých plotov a pod.)
 - zadržania (retencie) vody v krajine
 - zvyšovania a skvalitňovania zásob genofondu
 - ekologicky čistého prostredia (imisie, hluk) - vytváranie izolačnej zelene pozdĺž automobilových komunikácií
- ❖ opatrenia na ochranu prírodných zdrojov:
- Tieto opatrenia sa principiálne zhodujú s opatreniami spomenutými v predchádzajúcich opatreniach na zabezpečenie ekologickej stability, nakoľko ekologická stabilita je úzko spätá s prírodnými zdrojmi (zdroje vody, bióty a pod.) prioritne je potrebné:
- vybudovať splaškovú kanalizáciu a ČOV
 - zlikvidovať skládky TKO a iného (vrátane tekutého) odpadu v k.ú. obce
 - vyvíjať tlak na zabezpečenie realizácie opatrení na ochranu ovzdušia v priemyselných komplexoch v meste Košice a jeho okolí
 - zabezpečiť protierozívne opatrenia (orbu po vrstevnici- do obdobia realizácie zástavby, prípadne zmenu kultúry z ornej pôdy na trvalý trávnatý porast; výsadbu protieroznej zelene –upresní sa v MÚSES)
 - renaturalizovať vodné toky a upraviť ich na Q 100 (zabezpečiť ochranu pred záplavami, nakoľko tieto ohrozujú nielen zastavané územia, ale aj pôdy s iným hospodárskym využitím)
 - regulovať stav hospodárskych zvierat na únosnú mieru
 - postupne realizovať kabelizáciu elektrického vedenia príp. zabezpečiť na jestvujúcich vzdušných vedeniach inštaláciu zariadení na ochranu ornitofauny (VVN, VN a NN)
- ❖ opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov:
- zabezpečiť rekonštrukciu individuálne chránených národných kultúrnych pamiatok, ktoré sú bezprostredne ohrozené z hľadiska zlého stavebnotechnického stavu (napr. kúria na „Paradnim dvore“, či sýpka v „Čemeňu“ a pod.)
 - zabezpečiť odbornú rekonštrukciu chráneného anglického parku, ktorý je značne zanedbaný
 - realizáciou záväzných regulatívov ÚPN-O zabezpečiť zvýšenie estetickej úrovne okolia klasicistického kaštieľa, ktorý je v súčasnosti obklopený nevhodne umiestnenými objektmi skladov, tribúny futbalového ihriska a pod., čím sa dehonestuje jeho estetická úroveň a historická hodnota

- vzhľadom na zlý stupeň stavebnotechnický stav niektorých reprezentantov miestnej architektúry v centre obce je potrebné tieto vyhlásiť za pamätihodnosti obce a chrániť ich podľa § 14 Zákona č. 49/2002 Z.z. odst. 4.
- zabezpečiť realizáciou záväzných regulatívov ÚPN- O jednoliato pôsobiaci charakter obce (prispôsobený pôvodnej architektúre a pôvodnej urbanistickej štruktúre bez použitia nevhodných plochých striech a pod.)

❖ opatrenia na zabezpečenie priestorovej stability územia:

Priestorová stabilita v k.ú. obce Budimír bude zabezpečená realizáciou nasledujúcich opatrení:

- zabezpečením dodržiavania záväzných stavebných regulatívov schválených v ÚPN -O z dôvodu zabezpečenia jednoliateho charakteru obce
- renaturalizáciou vodných tokov a ich úpravou na Q 100
- vhodným návrhom rozvojových plôch obce Betliar v súlade so všetkými navrhovanými ekostabilizačnými opatreniami
- preložkou cesty I. triedy I/68 mimo obytné územie obce(vo výhľade)

❖ opatrenia na zlepšenie životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva:

V súčasnosti sa komunálny odpad zneškodňuje v spaľovni odpadov Kokšov - Bakša.

Názov zariadenia:	Spaľovňa odpadov, Kokšov Bakša
Prevádzkovateľ zariadenia:	KOSIT, a. s., Rastislavova 98, 043 46 Košice
IČO:	362 052 14
Lokalita, katastrálne územie:	Kokšov-Bakša

V obci je zabezpečený zber, preprava a zneškodnenie odpadu prostredníctvom oprávnenej organizácie A. S. A - FÚRA, spol. s r. o. Rozhanovce. Na odber odpadu zo žump má obec uzavretú zmluvu s firmou AGROPLUS Budimír.

Z dôvodu zlepšenia životného prostredia v k.ú. obce Budimír, ako aj z dôvodu ochrany zdravia obyvateľov obce Budimír bude potrebné :

- zabezpečiť prívod dostatočného množstva pitnej vody pre obec výstavbou novonavrhovaných vodojemov
- zabezpečiť odstraňovanie splaškových vôd realizáciou kanalizačnej siete a ČOV
- zabezpečiť kontinuálne zmluvne zneškodňovanie TKO
- zabezpečiť aktualizáciu Programu odpadového hospodárstva obce
- pretrasovať cestu I. triedy mimo obytné územie obce (vo výhľade)- realizáciou preložky salepší životné prostredie v blízkosti tejto cesty, ktoré je v súčasnosti znehodnocované hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy, technickým riešením sa zabezpečí mimoúrovňové križovanie tejto cesty s biokoridormi , ako aj s hlavnými cyklistickými a pešími trasami
- obmedzovať vznik odpadov separáciou zberu - realizáciou zberného dvora - umiestneného v ÚPN-O v lokalite č. 62 A (I. etapa: zber skla, papiera a želez. šrotu; II. etapa - zber textilu, plastov, bioodpadu. Nakoniec rozšíriť separovaný zber o gumu, železné a neželezné kovy (spracovanie na polotovary) a problémové látky (žiarivky, elektronický odpad, galvanické články a pod.)) - zaistiť zmluvné zneškodňovanie
- rekultivovať divoké skládky TKO a iného odpadu a dôsledku dbať na nevytváranie nových skládok
- biologické odpady spracovávať na organické hnojivá, príp. na výrobu bioplynu a pod.
- podmieniť činnosť podnikateľských subjektov zabezpečením zneškodňovania nimi vyprodukovaného odpadu
- odpad z búracích prác - zaistiť zmluvné zneškodňovanie
- prebytočnú výkopovú zeminu umiestňovať na realizáciu parkových úprav v obci a pod.
- realizovať obecnú kompostovisko v lokalite č. 25 B

Z hľadiska zestetizovania životného prostredia v obci je potrebné:

- okrem všetkých vyššie spomenutých zásad (ochrana vody, pôdy, ovzdušia, bióty) skvalitniť životné prostredie vytvorením peších priestranstiev pred objektmi občianskej vybavenosti (pešie, cyklistické chodníky, zeleň)
- v ďalších etapách ÚPD (ÚPN – Z atď.) estetizovať verejné priestranstvá realizáciou štýlovo zjednotených prvkov urbanistického designu pre celú obec (resp. pre jednotlivé lokality) : lavičky, smetné koše, verejné osvetlenie, mobilnú zeleň a pod..

2.12. Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

2.12.1. Doprava

2.12.1.1. Železničná doprava

- **Súčasný stav :**

V súčasnosti obcou Budimír neprechádza žiadna železničná trať. Avšak v ÚPN - VÚC Košického samosprávneho kraja bola schválená trasa vysokorychlostnej trate (VRT) Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou, ktorá prechádza zastavaným územím obce Budimír- severnou časťou (cez hospodársky dvor firmy AGRO Plus spol. s.r.o.) rovnobežne s cestou III. triedy č. III/06816 vedúcou do Družstevnej pri Hornáde.

- **Návrh :**

V ÚPN-O Budimír chránime koridor (územnú rezervu) pre trasu vysokorychlostnej trate (VRT) Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou (podľa ÚPN-VÚC Košického kraja - jeho zmien a doplnkov v r. 2004). V tomto chránenom koridore (trasa VRT a jej ochranné pásmo 100m) je vyznačená výhľadová zeleň.

2.12.1.2. Cestná doprava

- ❖ **Nadradená cestná sieť**

- **Súčasný stav:**

Katastrálnym územím obce Budimír (v jej východnej časti) prechádza diaľnica D1 (E 50) , ktorá je na mesto Košice napojená cestou I. triedy I/68 s mimoúrovňovou križovatkou nachádzajúcou sa v južnej časti katastra obce Budimír.

Funkciu súběžnej cesty s diaľnicou v súčasnosti plní cesta I. triedy-I/68, ktorá obec Budimír rozdeľuje na dve časti . Súčasnú trasovanie cesty I. triedy I/68 nespĺňa STN 73 6101 pre cesty I. triedy (priame vjazdy na pozemky, hustota križovaní s miestnymi komunikáciami a pod.), takisto prekračuje prípustné hodnoty hluku už pri súčasnom dopravnom zaťažení (viď príloha k tejto správe- Hluková a emisná štúdia- súčasný stav- vypracovaná firmou EDOS, spol. s r.o. so sídlom v Prešove).

Na cestu I. triedy I/68 sa v katastrálnom území obce Budimír napájajú cesty III. triedy, a to:

- cesta III. triedy č. III/06816 v severnej časti obce- pri hospodárskom dvore firmy AGROPlus, spol. s.r.o., vedúca do obce Družstevná pri Hornáde
- v južnej časti katastra obce cesta III. triedy III/06819 vedúca do obce Rozhanovce.

Problematická je skutočnosť, že miestna komunikácia smerujúca z centra obce Budimír do obce Kráľovce s mimoúrovňovým križovaním diaľnice D1 reálne nemá len miestny význam- skutočne plní

funkciu cesty III. triedy. Svojimi šírkovými parametrami však nezodpovedá ani STN 736 110- Projektovanie miestnych komunikácií (jej šírka je 3,5 m), a nakoľko nie je pozdĺž tejto cesty zrealizovaný ani pruh pre chodcov, cestná premávka ohrozuje obyvateľov žijúcich v blízkosti tejto komunikácie, príp. aj návštevníkov obce prichádzajúcich k areálu chráneného parku a staršieho kaštieľa s kúriou na „Paradnim dvore“ zo severnej strany, príp.ku ďalšej NKP- rímskokatolíckemu kostolu, či archeologickým náleziskám č. 4 a 2 (viď výkres č.2) nachádzajúcim sa v blízkosti tejto miestnej komunikácie.

• **Návrh:**

Riešenie ÚPN-obce Budimír je v súlade so záväznou časťou ÚPN VÚC Košického kraja vyhlásenou nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z., prílohou č. 2 v znení zmien a doplnkov vyhlásených Všeobecne záväzným nariadením KSK č. 2/2004.

Konkrétne je v súlade s nasledovnými:

- I. Záväznými regulatívmi územného rozvoja, konkrétne:
 6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry:
 - 6.1. rešpektovať prioritné postavenie intermodálnej infraštruktúry sietí TINA,
 - 6.2. rešpektovať dopravné siete a zariadenia alokované v trasách multimodálnych koridorov (hlavná sieť TINA);
 - multimodálny koridor c. V.a. Prešov/Košice - Záhor/Čierna nad Tisou - Ukrajina, lokalizovaný pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy,
 - multimodálny koridor s pracovným názvom „Pobaltský koridor“ vedený v trase Poľsko - Svidník - Prešov - Košice - Maďarsko, lokalizovaný pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy (nad rámec rezortných koncepcií),
 - 6.3. rešpektovať dopravné siete a zariadenia alokované v trasách doplnkových koridorov TINA; cestné komunikácie: Maďarsko - Milhosť - Košice - Prešov- Poľsko,
 - 6.4. rešpektovať dopravné siete (cestné komunikácie) zaradené podľa európskych dohôd (AGR, AGC, AGTC);
 - 6.8. chrániť územie na trasu diaľnice D1 Budimír - Michalovce -Záhor (hraničný priechod s Ukrajinou),
 - 6.12. chrániť koridory pre cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich prieťahov v základnej komunikačnej sieti miest....
 - 6.18. v oblasti rozvoja železničnej dopravy chrániť priestory pre
 - 6.18.4. územnú rezervu pre trasu vysokorýchlostnej trate Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou....

Keďže sa v ÚPN-VÚC Košického kraja sa počíta s predĺžením diaľnice D1(E 50) a jej ďalšieho trasovania smerom Budimír-Bidovce-Dargov-Pozdišovce-hranica SR/UR, ako aj s výstavbou mimoúrovňového križovania cesty III.triedy III/06819 vedúcej do Rozhanoviec s diaľnicou D1 pri obci Vajkovce , vyššiespomenuté skutočnosti sú zapracované v tomto ÚPN-obce Budimír- chránime tieto koridory podľa podkladov dodaných Diaľničnou spoločnosťou.

Pri návrhu funkčného využitia územia obce Budimír v tomto ÚPN-O Budimír je rešpektovaný zákon č. 135/1961 o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, v blízkosti diaľnice nie sú navrhované obytné zóny, ČSPH, motoresty a iné zariadenia pre motoristov s priamym prístupom z diaľnice, je rešpektované ochranné pásmo diaľnice bez rozširovania zastavaného územia v tomto pásme.

Vzhľadom na skutočnosť, že najmenšia dovolená vzdialenosť cestných križovatiek na diaľnici je 5 km (tabuľka č. 17 -STN 73 6101) , v širších vzťahoch navrhujeme túto umiestniť v obci Nová Polhora (súčasná vzdialenosť medzi križovatkou v Lemešanoch a Budimíri je 10 km).

V ÚPN VÚC Košického kraja je v záväzných regulatívach schválená ochrana koridoru pre cestu I. triedy I/68 v úseku od Budimíra smerom na Košice a Milhosť (hraničný priechod s Maďarskou republikou) ako súčasť severojužného rýchlostného komunikačného ťahu (bod 6.3).

Okrem toho v ÚPN- VÚC Košického kraja - v jej záväzných regulatívach je schválené:

2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry
 - 2.2. formovať sídelnú štruktúru Košického kraja v nadväznosti na národnú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,
 - 2.3. podporovať rozvoj osídlenia v Košickom kraji s dominantným postavením košicko - prešovskej aglomerácie, ...
 - 2.4. podporovať rozvoj košicko - prešovskej aglomerácie ako kvartérneho centra s najväčším predpokladom zabezpečiť rozvoj kvartérnych aktivít,

- 2.5. zabezpečovať na území Košického kraja, rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s územím Banskobystrického a Prešovského kraja,
- 2.6. formovať sídelnú štruktúru na regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 2.11. podporovať ako ťažisko osídlenia najvyššej úrovne košicko - prešovské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu medzinárodného významu s významným postavením v Karpatiskom euroregióne,
- 2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
 - 2.15.1. podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa: košicko - prešovskú rozvojovú os Prešov - Košice - Seňa - hranica s Maďarskom (územie ležiace v Košickom kraji),
- 2.16. podporovať vznik suburbánneho pásma okolo miest Košice, Michalovce, Rožňava,...
- 2.17. vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka.

Rešpektujúc vyššie spomenuté skutočnosti, ako aj schválené Zadanie pre spracovanie tohto konceptu ÚPN-O Budimír navrhujeme chrániť koridor pre možnú výhľadovú preložku cesty I. triedy I/68 mimo obytného územia obce v ochrannom pásme diaľnice D1 (E 50) ako reálne súdežnú cestu s touto diaľnicou s upresnením v ďalšom stupni ÚPD a PD. (pri rešpektovaní STN 73 6101 - projektovanie ciest a diaľnic - vzdialenosti medzi cestnými križovatkami a pod.).

Vzhľadom na skutočnosť vyplývajúcu zo záverov „Hlukovej a emisnej štúdie“ (viď príloha k tejto správe), kde meraním in situ už pri súčasnom dopravnom zaťažení sú prekročené prípustné hodnoty hluku, doporučujeme zmeniť časový horizont realizácie preložky cesty I. triedy I/68 z výhľadu na návrh (rešpektujúc Zákon č. 355/2007- o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, ako aj Zákon č. 126/2006- o verejnom zdravotníctve).

Nakoľko miestna komunikácia vedúca z centra obce Budimír do obce Kráľovce s mimoúrovňovým križovaním diaľnice D1 reálne nemá len miestny význam- plní funkciu cesty III. triedy, svojimi šírkovými parametrami nezodpovedá ani STN 736 110- Projektovanie miestnych komunikácií (jej šírka je cca 3,5 m), a nakoľko nie je pozdĺž tejto cesty zrealizovaný ani pruh pre chodcov a v konečnom dôsledku cestná premávka na tejto miestnej komunikácii ohrozuje obyvateľov žijúcich v blízkosti tejto komunikácie, príp. aj návštevníkov obce prichádzajúcich k areálu chráneného parku a staršieho kaštieľa s kúriou na „Paradním dvore“ zo severnej strany, príp. ku ďalšej NKP- rímskokatolíckemu kostolu, či archeologickým náleziskám č. 4 a 2 nachádzajúcim sa v blízkosti tejto miestnej komunikácie, navrhujeme pretrasovanie miestnej komunikácie popod areál školy a historického parku s pokračovaním na sever a napojením sa na cestu I. triedy v bode napojenia cesty III. triedy č. III/06816 vedúcej z Družstevnej nad Hornádom, ktorú navrhujeme výhľadovo zrekonštruovať na kategóriu C 11,5(9,5)/60 vzhľadom na predpokladané dopravné zaťaženie.

Križovania automobilových komunikácií s hydrickými biokoridormi jestvujúcimi aj navrhovanými riešime mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami - v ďalších stupňoch PD je potrebné tieto podrobne riešiť s dostatočným priestorom pre Q 100 a privalové vody).

Pozdĺž diaľnice D1 v koridore výhľadovej preložky cesty I/68 navrhujeme vysadiť ochranný vegetačný pás.

❖ Hromadná autobusová doprava

• Súčasný stav:

Osobná hromadná doprava je zabezpečená v obci Budimír SAD- autobusová doprava prebieha v trase cesty č. 1/68 s párovou zastávkou umiestnenou severne od centra obce.

• Návrh:

Autobusové zastávky SAD (resp. MHD) riešime v zmysle STN 73 6425- navrhujeme ich vybaviť samostatnými zastavovacími pruhmi. V zastavanom území obce hustota zastávok SAD (resp. MHD) musí vyhovovať pešej dostupnosti do 5 minút- navrhujeme dochádzkovú vzdialenosť k zastávkam 500 m. Jestvujúcu párovú zastávku navrhujeme premiestniť južnejšie- bližšie k centru obce.

❖ Miestne obslužné a prístupové komunikácie

• Súčasný stav:

Jestvujúce miestne komunikácie sú vzhľadom už aj k súčasnému stupňu automobilizácie v obci poddimenzované

• Návrh:

Sieť existujúcich miestnych komunikácií navrhujeme postupne prestavať na kategóriu MO 7,5/40, príp. na kategóriu MO 6,5/30 (dvojpruhovú miestnu komunikáciu v stiesnených podmienkach v zmysle STN 73 6110). Miestne komunikácie, ktorých tesná zástavba neumožňuje rozšírenie uličného priestoru, navrhujeme dobudovať cesty na kategóriu MOK 3,75/30 (ide o jednopruhové komunikácie s obojsmernou premávkou s výhybňami).

Vzhľadom k potrebe vytvorenia územnotechnických podmienok pre vznik suburbánneho pásma Košice-Prešov , navrhujeme vytvoriť fungujúcu komunikačnú sieť , kde sú miestne komunikácie v novonavrhovaných lokalitách navrhované v zmysle STN 736 110 nasledovne:

- miestne cesty zberné -hlavné : funkčnej triedy B2, kategórie MZ 11,5 / 50 (40) s križovatkami vo vzdialenosti 80-100m
 - miestne cesty zberné -vedľajšie : funkčnej triedy B3, kategórie MZ 8,5 / 50 (40) s križovatkami vo vzdialenosti 80-100m
 - miestne cesty ostatné - prejazdne : funkčnej triedy C2, kategórie MO 7,5 / 40 (30) s križovatkami bez obmedzenia vzdialenosti
 - miestne cesty ostatné - koncové : funkčnej triedy C3, kategórie MO (MOU) 7,5 (6,5)/ 40 (30)-
- obytné ulice v nízkopodlažnej zástavbe s priamou obsluhou všetkých objektov za stanovených podmienok premávky (rýchlosť max. 30 km/h, prednosť chodcov pred automobilovou dopravou, tvorba mikropriestorov so zeleňou a pod.).
- V ÚPN-O navrhujeme rešpektovať šírku uličného priestoru vyznačeného vo výkrese č. 2 grafickej časti (z dôvodu dostatočného priestoru pre parkovanie, pešie a cyklistické chodníky, zeleň zadržiavajúcu vodu v území , v zeleni vedené inžinierske siete, a pod.).
 - V jednotlivých novonavrhovaných lokalitách je vyznačená doporučená uličná čiara , ktorá sa v ÚPN-Z môže upraviť za rešpektovania záväznej podmienky, že ulice nebudú kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a uličný priestor bude široký minimálne 12 m aj so zeleňou zadržiavajúcou vodu v území .

Usporiadanie navrhovaných križovatiek je úrovňové (okrem výhľadového mimoúrovňového napojenia preložky cesty I. triedy, ktoré sa upresní v ďalšom stupni ÚPD a PD) .

Prepojenie severnej a južnej časti katastra navrhujeme však výhľadovo zrealizovať ponad cestu I. triedy I/68 - mimoúrovňovo . Mimoúrovňovo riešime aj možné výhľadové križovanie miestnej komunikácie s cestou I. triedy v súčasne zastavanom území obce- južne od jestvujúcej párovej zastávky SAD- vzhľadom na vhodné jestvujúce terénne podmienky.

Križovania automobilových komunikácií s hydrickými biokoridormi jestvujúcimi aj navrhovanými riešime mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočným priestorom pre Q 100 a privalové vody).

❖ Statická doprava

• Súčasný stav:

Statická doprava je zabezpečená pri niektorých objektoch občianskej vybavenosti (Obecný úrad, pošta, kultúrny dom, penzión Marika, škola, kaštieľ, futbalové ihrisko a pod.).

S ohľadom na charakter zástavby sú odstavné plochy v obytných zónach zabezpečené na vlastných pozemkoch.

• Návrh:

V ÚPN-O Budimír navrhujeme rešpektovať lokalizáciu vyznačených parkovísk z výkresu č. 2 grafickej časti , ovšem potreby parkovacích miest pre návrhové obdobie sa upresnia v ďalších stupňoch ÚPD(budú určené podľa STN 736 110 tab.č.20 pre stupeň automobilizácie 1 : 3,5) podľa upresnených kapacít navrhovanej občianskej vybavenosti a pod..

Je potrebné vytvoriť dostatok navrhovaných parkovacích stojísk, vytvorí sa tak bezstresová situácia pre domáce obyvateľstvo aj pre návštevníkov a zabráni sa devastácii prírodných nespevnených plôch pri mimoriadnych špičkových nárokoch.

Statická doprava v obytnej zástavbe bude navrhovaná so stálymi stáťami na vlastných pozemkoch (v uličných profiloch -krátkodobé stáťia).

Pre plochy ďalších podnikateľských aktivít, nezávadnej výroby, občianskej vybavenosti komerčného charakteru, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov alebo areálov je nutné zabezpečiť statickú dopravu na vlastnom pozemku.

Navrhované parkoviská v ďalších stupňoch PD bude potrebné riešiť s lapačmi ropných produktov (ochrana spodných vôd).

❖ Pešie komunikácie

• Súčasný stav:

Samostatné pešie chodníky sú vybudované pozdĺž cesty I. triedy I/68. Pre ostatný peší pohyb v obci slúžia miestne automobilové komunikácie.

• Návrh:

V ÚPN-O Budimír na úseku peších komunikácií navrhujeme :

○ v zastavanom území obce:

- systém peších chodníkov so zeleňou pozdĺž hlavnej komunikačnej siete obce
- spevnené pešie priestranstvá so zeleňou v blízkosti zariadení občianskej vybavenosti
- systém peších chodníkov so zeleňou v nadväznosti na zastávky SAD a areály občianskej vybavenosti a bývania (viď výkres č. 2 grafickej časti)
- v ÚPN-O navrhujeme rešpektovať šírku uličného priestoru vyznačeného vo výkrese č. 2 grafickej časti (z dôvodu dostatočného priestoru pre parkovanie, pešie a cyklistické chodníky, zeleň zadržiavajúcu vodu v území , v zeleni vedené inžinierske siete, a pod.)
- v jednotlivých novonavrhovaných lokalitách je vyznačená doporučená uličná čiara , ktorá sa v ÚPN-Z môže upraviť za rešpektovania záväznej podmienky, že ulice nebudú kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a uličný priestor bude široký minimálne 12 m aj so zeleňou zadržiavajúcou vodu v území .

○ mimo zastavaného územia obce:

Jedná sa o trasy turistických peších chodníkov spájajúcich obec Budimír so širším okolím , a to :

- turistický chodník spájajúci obec Budimír s obcou Herľany_ a Dargovom
- turistický chodník spájajúci obec Budimír s obcou Kysak (a následne pokračujúci až do Prešova)
- turistický chodník spájajúci obec Budimír s mestom Košice (a to dvoma smermi- smerom na sídlisko Ťahanovce a smerom na sídlisko Dargovských hrdinov , a zároveň viacerými trasami- viď výkres č. 1 a 6 grafickej časti).

Je potrebné vypracovať ďalšie stupne PD pre turistické chodníky v k.ú.obce (podľa vyznačenia vo výkrese č. 1,2 a 6 grafickej časti , príp. ešte tieto v ÚPN-Z doplniť).

Križovania peších chodníkov s hydrickými biokoridormi jestvujúcimi aj navrhovanými navrhujeme riešiť v ďalších stupňoch ÚPD a PD mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočným priestorom pre Q 100 a privalové vody).

❖ Cyklistické trasy

• Súčasný stav:

Na katastrálnom území obce Budimír sa nenachádzajú žiadne cyklistické chodníky, ani ním neprechádzajú cykloturistické trasy.

• Návrh:

V ÚPN-O Budimír navrhujeme cykloturistické trasy zrealizovať :

- na navrhovaných trasách turistických chodníkov
- v zastavanom území obce v koridore vyznačenom vo výkrese č.2 ako pešie chodníky a priestranstvá so zeleňou vrátane cyklistických chodníkov.

Križovania cyklistických chodníkov s hydrickými biokoridormi jestvujúcimi aj navrhovanými navrhujeme riešiť v ďalších stupňoch ÚPD a PD mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočným priestorom pre Q 100 a privalové vody).

- o V ďalšom stupni ÚPD (v ÚPN -Z) bude upresnená segregácia automobilovej, pešej a cyklistickej dopravy v zastavanom území obce detailnejším riešením uličného koridoru vrátane zelene. V ÚPN-O navrhujeme rešpektovať šírku uličného priestoru vyznačeného vo výkrese č. 2 grafickej časti (z dôvodu dostatočného priestoru pre parkovanie, pešie a cyklistické chodníky, zeleň zadržiavajúcu vodu v území , v zeleni vedené inžinierske siete, a pod.). V jednotlivých novonavrhovaných lokalitách je vyznačená aj doporučená uličná čiara , ktorá sa v ÚPN-Z môže upraviť za rešpektovania záväznej podmienky, že ulice nebudú kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a uličný priestor bude široký minimálne 12 m aj so zeleňou zadržiavajúcou vodu v území .

❖ Cestné ochranné pásma a negatívne účinky cestnej dopravy

Základné cestné ochranné pásma v extravilánových úsekoch ciest (podľa vyhlášky FMD č. 35 z r. 1984) sú v k.ú. obce Budimír nasledovné:

- pre diaľnicu - 100m obojstranne od osi
- pre cestu I. triedy - 50 m obojstranne od osi
- pre cesty III. triedy - 20 m obojstranne od osi

Vzhľadom na negatívny dopad účinkov cesty I/68 na zdravie obyvateľov obce Budimír-cesta I/68 prechádza obytným územím obce Budimír a už pri súčasnom dopravnom zaťažení prekračuje prípustné hladiny hluku- vid' prílohu k tejto správe: „Hluková a emisná štúdia“- súčasný stav

(spracovateľ- EDOS, spol. s r.o., Prešov), navrhujeme túto cestu preložiť mimo obytnej zástavby v obci (podľa možnosti zmeniť časový horizont na návrh, nie výhľad) pri rešpektovaní nasledujúcich doporučení :

➤ doporučenia pre zníženie hladín hluku

Je potrebné uvažovať o dopravných, technických a vegetačných prostriedkoch obmedzujúcich škodlivé pôsobenie hluku ako:

- zriaďovanie ochrannej zelene medzi cestou I/68 a zástavbou
- protihlukové izolácie okien a fasád
- špeciálne drenážne úpravy povrchu vozovky cesty I/68

➤ doporučenia pre zníženie účinkov cestnej dopravy na čistotu ovzdušia

Koncepčný návrh opatrení na zníženie absolútneho množstva emisií je nasledovný :

- zaistiť na ceste I/68 plynulosť dopravy
- dimenzovať cestu I/68 tak, aby zabezpečovala plynulý prejazd pri očakávaných zmenách dopravných intenzít
- na ceste I/68 zaistiť optimálnu rýchlosť vozidiel
- pozdĺžny sklon nivelety cesty I/68 navrhnuť čo najmenší
- vzdialenosť medzi cestou I/68 a stavebnou čiarou zástavby maximálne zväčšiť
- pri projektovaní nových budov členením fasád prilahlých ku ceste I/68 docieľiť zvýšenie mechanickej turbulencie.
- medzi cestou I/68 a obytnou zástavbou zriadiť ochranný vegetačný pás.

Pri akejkoľvek výstavbe dopravných stavieb je potrebné rešpektovať nasledujúce zákony:

- Zákon č. 355/2007- o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (čiastka 154/2007)- platnosť : od 31.7.2007, účinnosť: od 1.9.2007:

§27

odsek2/:

Pri návrhu, výstavbe alebo podstatnej rekonštrukcii dopravných stavieb a infraštruktúry hluk v súvisiacom vonkajšom alebo vnútornom prostredí nesmie prekročiť prípustné hodnoty pri predpokladanom dopravnom zaťažení

odsek4/:

Obce sú oprávnené objektivizovať expozíciu obyvateľov a ich prostredia voči hluku a vibráciám v súlade s požiadavkami ustanovenými vykonávacím predpisom podľa §62 písm.m). Objektivizáciu expozície obyvateľov a ich prostredia voči hluku a vibráciám môžu vykonávať len osoby odborne spôsobilé na činnosť podľa §15 odst.1 písm.a).

- Zákon č. 126/2006- o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (čiastka 52/2006)- platnosť: od 9.3.2006, účinnosť: od 1.6.2006:

§17 Hluk, infrazvuk a vibrácie:

odsek1/:

Každý, kto používa alebo prevádzkuje zdroje hluku, infrazvuku alebo vibrácií, je povinný:

- a) zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia neprekročila najvyššie prípustné hodnoty pre deň, večer a noc,
- b) zabezpečiť ich objektivizáciu a hodnotenie

odsek2/:

Pri návrhu, výstavbe alebo podstatnej rekonštrukcii dopravných stavieb a infraštruktúry sa musí zabezpečiť, aby hluk v súvisiacom vonkajšom a vnútornom prostredí neprekročil najvyššie prípustné hodnoty pri predpokladanom dopravnom zaťažení.

❖ Záväzné regulatívy dopravy:

- V oblasti riešenia dopravy je potrebné rešpektovať zásadu vyhovieť funkčným a kvalitatívnym požiadavkám v zmysle platných noriem s dôrazom na bezpečnosť, ale zároveň zabezpečiť aj ochranu životného prostredia a obyvateľov obce.
- Pre podrobnejšie riešenie dopravy je potrebné rešpektovať nasledujúce zásady a regulatívy:
 - v železničnej doprave:
 - chrániť priestory (územnú rezervu) pre trasu vysokorýchlostnej trate (VRT) Bratislava - Zvolen - Košice - hranica s Ukrajinou,
 - v cestnej doprave:
 - chrániť priestory pre navrhovanú trasu diaľnice D1 Budimír - Michalovce -Záhor (hraničný priechod s Ukrajinou),
 - chrániť priestory (výhľadovú územnú rezervu) pre trasu preložky cesty I/68 v ochrannom pásme diaľnice D1 s vyriešením napojenia v ďalšom stupni PD
 - navrhovanú miestnu komunikáciu trasovanú od napojenia cesty III. triedy č. III/ 06816 z Družstevnej nad Hornádom na cestu I/ 68 smerom na Kráľovce v pokračovaní popod historický park z jeho východnej strany až pod súčasne zastavané územie obce - jej južnej časti, kde sa napojí na cestu I. triedy a odľahčí tak svojimi priestorovými parametrami nevyhovujúce miestne komunikácie, ktorými v súčasnosti prechádza automobilová doprava smerujúca do obce Kráľovce
 - sieť existujúcich obslužných komunikácií navrhujeme postupne prestavať na kategóriu MO 7,5/40, príp. na kategóriu MO 6,5/30 (dvojpruhovú miestnu komunikáciu v stiesnených podmienkach v zmysle STN 73 6110)
 - miestne komunikácie, ktorých tesná zástavba neumožňuje rozšírenie uličného priestoru, navrhujeme dobudovať cesty na kategóriu MOK 3,75/30- ide o jednopruhé komunikácie s obojsmernou premávkou s výhybňami
 - v novonavrhovaných lokalitách navrhujeme vybudovať cesty s rešpektovaním šírky uličného priestoru vyznačeného vo výkrese č. 2 grafickej časti (min. však 12 m z dôvodu dostatočného priestoru pre parkovanie, pešie a cyklistické chodníky, zeleň, v zeleni vedené inžinierske siete, a pod.) a to :
 - miestne cesty zberné -hlavné : funkčnej triedy B2, kategórie MZ 11,5 / 50 (40)
 - miestne cesty zberné -vedľajšie : funkčnej triedy B3, kategórie MZ 8,5 / 50 (40)
 - miestne cesty ostatné -prejazdne : funkčnej triedy C2, kategórie MO 7,5 / 40 (30)
 - miestne cesty ostatné - koncové : funkčnej triedy C3,

kategórie MO (MOU) 6,5/ 40 (30)

- pri návrhu miestnych komunikácií v ďalších stupňoch ÚPD a PD rešpektovať zásadu trasovania týchto ciest v smere vrstevníc s minimálnym sklonom ciest a s minimálnou dĺžkou úsekov kolmých na vrstevnice z dôvodu zabezpečenia vododržnosti územia, a tým aj vhodnej mikroklimy v obci
- pri akejkoľvek výstavbe dopravných stavieb je potrebné rešpektovať nasledujúce zákony:
 - Zákon č. 355/2007- o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia -§27 (odsek 2 a 4)
 - Zákon č. 126/2006- o verejnom zdravotníctve- §17 (odsek 1 a 2)
- rešpektovať lokalizáciu parkovísk z výkresu č. 2 grafickej časti (potreba parkovacích státí, príp. ich ďalšie umiestnenie sa upresní v ďalšom ÚPD a PD)
- pre plochy ďalších podnikateľských aktivít, nezávadnej výroby, občianskej vybavenosti komerčného charakteru, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov alebo areálov je nutné zabezpečiť statickú dopravu na vlastnom pozemku
- vypracovať ďalšie stupne PD pre turistické a cyklistické chodníky v k.ú.obce (podľa vyznačenia vo výkrese č.6 a 2 grafickej časti , príp. ešte tieto v ÚPN-Z doplniť)
- križovania automobilových komunikácií, peších a cyklistických chodníkov s hydrickými biokoridormi jestvujúcimi aj navrhovanými riešiť v ďalších stupňoch ÚPD a PD mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočným priestorom pre Q 100 a prívalové vody)
- zastávky SAD (príp. MHD) vybaviť samostatnými zastavovacími pruhmi

2.12.2. Vodné hospodárstvo

Obec Budimír v ÚPN-O rešpektuje nadradenú dokumentáciu- ÚPN-VÚC Košického kraja (zmeny a doplnky 2004), a to jej záväznú časť, v ktorej sa uvádza, že je potrebné :

2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry:

2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,

2.15.1. podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa: -košicko – prešovskú rozvojovú os Prešov – Košice – Seňa – hranica s Maďarskom (územie ležiace v Košickom kraji),

2.16. podporovať vznik suburbánneho pásma okolo miest Košice, Michalovce, Rožňava,...

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry:

7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,

7.10.zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,

7.11.prednostne realizovať rekonštrukciu alebo výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v sídlach:

7.11.2. s vybudovaným vodovodom,

7.11.3. nachádzajúcich sa v ochranných pásmach zdrojov podzemnej vody Košického kraja a v alúviách vodných tokov Bodva, Hornád, Torysa, ...

2.12.2.1. Zásobovanie pitnou vodou

• Súčasný stav

Obec Budimír má vybudovaný obecný vodovod. Obecný vodovod je napojený na Východoslovenskú vodárenskú sústavu, ktorá je zásobovaná pitnou vodou z VN Starina.

Vodovod je napojený na potrubie DN/ID 1 000 mm Východoslovenskej vodárenskej sústavy /VVS/ a prírodným potrubím DN/ID 80 je voda privádzaná do vodojemu Budimír 2 x 100 m³.

Vodojem nachádzajúcom sa na západ od zastavaného územia obce, ktorého dno je v nadmorskej výške 260,0 m n/m. Voda z vodojemu do spotrebiska je dopravovaná zásobným potrubím DN/ID 100 a rozvod vody po spotrebisku zabezpečujú potrubia vodovodnej siete profilu DN/ID 100. Jednotliví odberatelia sú napojení na potrubia vodovodnej siete výlučne cez vodovodné prípojky.

Spotrebisko predstavuje jedno tlakové pásmo, ktorého horná hranica je na úrovni 245,00 m n/m a dolná hranica tlakového pásma na úrovni 200,00 m n/m.

Potreba vody v súčasnosti

Podľa posledného sčítania mala obec Budimír 890 obyvateľov, v súčasnosti má 986 obyvateľov. Okrem toho je v obci na verejný vodovod pripojený kultúrny dom, miestne obchody, služby a sklady, ako aj ZŠ a MŠ a ďalšia občianska a technická vybavenosť.

Špecifická potreba vody je určená podľa Vyhlášky MŽp SR č. 684 zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Priemerná denná potreba v súčasnosti: $Q_p = 1,71 \text{ l.s}^{-1}$
Maximálna denná potreba: $Q_m = 3,42 \text{ l.s}^{-1}$
Maximálna hodinová potreba: $Q_h = 6,16 \text{ l.s}^{-1}$

Akumulácia vody

Jestvujúci vodojem, ktorý má objem $2 \times 100 \text{ m}^3$ pri max. dennej potrebe vykazuje v súčasnosti 67,61% -nú akumuláciu z dennej max. potreby.

Tlakové pomery

Vzhľadom na kótu osadenia dna vodojemu 260,00 m n/m a rozsah jestvujúcej zástavby v rozmedzí 200,0 až 245,0 m n/m tvorí obec jedno tlakové pásmo, tlakové pomery sú v zmysle STN 75 54 01 min 0,25 MPa a max 0,60 MPa, výnimočné min 0,15 MPa a max 0,70 MPa.

Vodovodné potrubie

- Dimenzie vodovodných potrubí je v zmysle STN 75 54 01
- prírodné potrubia je navrhované na prietok:
 - maximálny denný prietok Q_m
 - zásobné potrubie a potrubia rozvodnej vodovodnej siete je navrhované na väčší z prietokov:
 - maximálny hodinový prietok Q_h
 - maximálny denný prietok Q_m + prietok pri požiari Q_{poz}

• Návrh rozšírenia vodovodu

V navrhovanom ÚPN-O uvažujeme s nárastom počtu obyvateľov pre výhľad na 5 000 osôb.

Potreba vody pre návrh

Špecifická potreba vody je určená podľa Vyhlášky MŽp SR č. 684 zo 14.11.2006.

Pre výhľadový stav 5 000 obyvateľov (2400 obyv.- návrh+ 2 600obyv. - blízky výhľad). Potreby vody budú:

- priemerná denná $Q_p = 9,26 \text{ l.s}^{-1}$
- maximálna denná potreba: $Q_m = 14,81 \text{ l.s}^{-1}$
- maximálna hodinová potreba: $Q_h = 16,67 \text{ l.s}^{-1}$

Akumulácia vody

Min. objem vodojemu $V_{min} = Q_m \times 0,6 = 1280,0 \times 0,6 = 768 \text{ m}^3$

Navrhujeme vodojem o objeme $2 \times 400 \text{ m}^3$ ($1 \times 400 \text{ m}^3$, príp. $2 \times 150 \text{ m}^3 - 200 \text{ m}^3$ v návrhu- upresní sa podľa reálnej etapizácie výstavby v ďalšom stupni PD a $1 \times 400 \text{ m}^3$ - v blízkom výhľade), ktorý zabezpečí 62,50 % -nú akumuláciu z dennej max. potreby.

S jestvujúcim vodojemom $2 \times 100 \text{ m}^3$, celkovú akumuláciu vody tvorí objem 1000 m^3 , čo predstavuje 78,12 %-nú akumuláciu z dennej max. potreby.

Tlakové pomery

Vzhľadom na rozsah navrhovanej zástavby v rozmedzí 200,0 až 265,0 m n/m je potrebné spotrebisko rozdeliť na dve tlakové pásma, tak aby tlakové pomery boli v zmysle STN 75 54 01 min 0,25 MPa a max 0,60 MPa, výnimočné min 0,15 MPa a max 0,70 MPa.

Vzhľadom na požiadavku obce umiestniť malú obytnú lokalitu v II. tlakovom pásme (pod jestvujúcim vodojemom - navrhované lokality č. 297-300 vyznačené vo výkrese č. 3 grafickej časti), navrhujeme túto napojiť na novonavrhovaný vodojem 2×400 na kóte dna 260,00 m n.m. s použitím automatickej tlakovej stanice - zosilovacej, na úpravu tlakových pomerov pre túto časť zástavby.

I. tlakové pásmo je jestvujúce s hornou hranicou 245,00 m n.m. a dolnou hranicou 200,00 m n.m.
II. tlakové pásmo bude výhľadové (ďaleký výhľad- umiestnenie výhľadového vodojemu na kóte dna 300 m.n.m.) s hornou hranicou 265,00 m n.m. a dolnou hranicou 245,00 m n.m.

Vodovodné potrubie

Dimenzie vodovodných potrubí je v zmysle Vyhlášky MŽp SR č. 684/2006 Z.z. a STN 75 54 01.

- prírodné potrubia je navrhované na prietok:
 - maximálny denný prietok Q_m
- zásobné potrubie a potrubia rozvodnej vodovodnej siete je navrhované na prietok:
 - maximálny hodinový prietok Q_h

Rozsah rozšírenia vodovodu

Pre plynulé zásobovanie sídla navrhujeme rozšíriť akumuláciu jestvujúceho vodojemu (v I. tlakovom pásme) o 800 m³. Vzhľadom na požiadavku obce umiestniť malú obytnú lokalitu v II. tlakovom pásme (pod jestvujúcim vodojemom - navrhovaná lokalita „B“ vyznačená vo výkrese č. 2 a 3 grafickej časti), navrhujeme túto napojiť na novonavrhovaný vodojem na kóte dna 260,00 m n.m. s použitím automatickej tlakovej stanice - zosilovacej, na úpravu tlakových pomerov pre túto časť zástavby.

V zástavbe umiestnenej pod dolnou hranicou I. tlakového pásma (pod výškou 200,00 m n.m.) bude potrebné osadiť redukčné ventily na redukciu tlaku v jednotlivých vetvách.

Jestvujúcu vodovodnú sieť v navrhovanej zástavbe bude potrebné rozšíriť výstavbou vodovodných potrubí DN/ID 150 až 100 mm na základe podrobných hydrotechnických výpočtov.

12.2.2. Odvádzanie odpadových vôd

• Súčasný stav

○ Dažďové vody, vodné toky:

Katastrom obce Budimír preteká Vajkovský potok (zo severozápadnej časti katastra najprv smerom východným a pod cestou 1/68 zmení smer na juh a v katastri obce Vajkovce v blízkosti záhradkárskej osady „Beniakova Podhora“ sa vlieva do Torysy). Obcou preteká bezmenný potok prameniaci v Panskom lese pod Viničnou (407 m n.m.) a Klokočovou (329,6 m n.m.) a vlievajúci sa do Vajkovského potoka. Južnou časťou obce zas preteká občasný potok, ktorý pod rokokovo-klasicistickým kaštieľom na „Paradnim dvore“ kedysi vytváral rybník, a ktorý sa vlieva taktiež do Vajkovského potoka.

Prívalové vody v extraviláne sa taktiež vlievajú na dvoch miestach (na severe - pod hospodárskym dvorom a na juhu pod cestou 1/68) do Vajkovského potoka a v južnej časti katastra sa potok zo záhradkárskej lokality Beniakova Podhora vlieva do Torysy.

Križovanie potokov s diaľnicou D1 sú riešené mimoúrovňovo, avšak vzhľadom na nedostatočný priestor na odtok vody je toto križovanie zdrojom problémov pri prívalových vodách - pôsobí ako bariéra a voda sa zdržiava pred diaľnicou a zatápa pozemky v obci.

Pozdĺž cesty 1/68 je vybudovaná dažďová kanalizácia odvodňujúca túto komunikáciu. Vyúsťuje do miestneho potoka.

V zastavanom území obce sú dažďové vody odvádzané cestnými priekopami (rigolmi) zaústenými do vodných tokov (v niektorých častiach obce však tieto rigoly chýbajú).

Miestne potoky vykazujú značný stupeň znečistenia, nakoľko v obci sú domácnosti napojené na vodovod, používajú automatické práčky a pod. a nie všetky splaškové vody sú vyústené do žump a septikov (v obci nie je vybudovaná splašková kanalizácia s ČOV).

Stav v odvádzaní dažďových vôd je čiastočne vyhovujúci. Je potrebné vyriešiť ochranu potokov pred Q 100, ako aj revitalizáciu vodných tokov v k.ú. obce.

Na katastrálnom území obce Budimír sa nachádzajú poľnohospodárske pozemky odvodnené drenážnym systémom, ktoré sú napojené na odvodňovacie kanály (Vajkovský vo východnej časti k.ú. a odvodňovací kanál 01 a 02 evidované pod č. 5404 080 001 a 5404 080 002 v správe Hydromeliorácií (š. p. Bratislava).

○ Splaškové vody:

Splaškové odpadové vody obyvateľstva v obci sú v súčasnosti odvádzané do žump a septikov, ktoré svojimi priesakmi znehodnocujú spodné vody a životné prostredie.

- **Určenie množstva splaškových vôd**

Množstvo splaškových odpadových vôd vychádza z potreby vody. Rozvoj obce je navrhovaný pre nárast počtu obyvateľov výhľadovo na 5 000 osôb.

Pre výhľadový stav 5 000 obyvateľov. Množstvo splaškových vôd:

- priemerné denné množstvo $Q_p = 9,26 \text{ l.s}^{-1}$
- maximálne denné množstvo $Q_m = 14,81 \text{ l.s}^{-1}$

- **Návrh odkanalizovania**

Návrh odkanalizovania obce Budimír je riešený výstavbou splaškovej kanalizácie s gravitačným prietokom odpadových vôd do samostatnej ČOV osadenej v južnej časti k.ú obce Budimír .

Navrhnutá splašková kanalizácia bude z materiálu PVC profilu DN 300 mm, gravitačná.

Kanalizačné zberače, ako aj ČOV je potrebné zabezpečiť proti zaplaveniu povrchovými prietokom Q_{100} .

- **Odvádzanie dažďových vôd**

Vzhľadom k tomu, že v obci sa uvažuje iba so splaškovou kanalizáciou, navrhujeme v navrhovaných lokalitách dažďové vody odvádzat' z terénu navrhovanými rigolmi (ktoré zároveň budú plniť funkciu miestnych biokoridorov), ako aj cestnými priekopami (ich lokalizácia sa upresní v ďalšom stupni PD) a tieto vyústiť do miestnych potokov vlievajúcich sa do Vajkovského potoka.

Z dôvodu ochrany pred prívalovými vodami navrhujeme na miestnych potokoch, ako aj na navrhovaných dažďových rigoloch, vybudovať retenčné jazierka, príp. riešiť spomalenie prietoku vybudovaním kaskád na týchto tokoch (ich lokalizácia sa upresní v ďalšom stupni PD).

Pri rozširovaní ciest, či budovaní chodníkov nad jestvujúcimi cestnými priekopami bude potrebné vybudovať dažďovú kanalizáciu s čo najväčším priemerom vyúsťujúcu do retenčných jazierok (upresní sa v ďalšom stupni PD).

2.12.3. Vodné toky

- **Súčasný stav**

Východozápadnú os pôvodnej urbanistickej štruktúry obce Budimír tvorí bezmenný miestny potok prameniaci pod vrchom Viničná . Tento sa vlieva do Vajkovského potoka v súčasnosti až za diaľnicou D1. Križovania potokov (Vajkovského potoka pretekajúceho severnou časťou katastra obce, ako aj ostatných potokov) na k.ú. obce Budimír s diaľnicou D1 sú riešené mimoúrovňovo, avšak vzhľadom na nedostatočný priestor na odtekanie vody je toto križovanie zdrojom problémov pri prívalových vodách - pôsobí ako bariéra a voda sa zdržiava pred diaľnicou a zatápa pozemky v obci.

Niektoré časti jestvujúcich potokov sú nevhodne uložené do kanalizačného potrubia (napr. v chránenom parku, či na pozemku evanjelického farského úradu).

Miestne potoky vykazujú značný stupeň znečistenia, nakoľko v obci sú domácnosti napojené na vodovod , používajú automatické práčky a pod. a nie všetky splaškové vody sú vyústené do žump a septikov (v obci nie je vybudovaná splašková kanalizácia s ČOV).

- **Návrh**

V návrhu je potrebné dôsledne udržiavať už jestvujúce úpravy potokov, upraviť potoky z dôvodu ochrany pred prívalovými vodami biotechnickými metódami (prehĺbením dna potoka, vysadením vodomilných rastlín a pod.), s vytvorením kaskád spomaľujúcich prietok vody (ich lokalizácia sa upresní v ďalšom stupni PD) a vybudovaním retenčných nádrží na ochranu nižšie položeného územia (vid' výkres č. 3 grafickej časti).

Časti jestvujúcich potokov, ktoré sú v súčasnosti nevhodne vedené v uzavretom profile /potrubie/ navrhujeme renaturalizovať - t.j. viesť po povrchu s úpravou brehov biotechnickými metódami (vysadením vodomilných rastlín a pod.).

Pozdĺž brehov potokov je potrebné ponechať manipulačné plochy podľa požiadavky správcu toku - 5 m pozdĺž drobných vodných tokov a 10 m pozdĺž významnejších vodných tokov (Torysa).

Na miestnom potoku , ktorý je osou pôvodnej zástavby obce Budimír a pramení pod vrchom Viničná navrhujeme výhľadovo vybudovať malú vodnú plochu, ktorá by okrem rekreačnej funkcie (požiadavka obce) plnila aj funkciu ochrany pred prívalovými vodami (s výškovou rezervou hrádze pre prívalové vody na Q 100).

Križovania vodných tokov s líniovými vedeniami dopravy a technického vybavenia navrhujeme riešiť mimoúrovňovo - mostnými konštrukciami s dostatočným voľným priestorom pre prietok Q 100.

Obec Budimír v ÚPN-O rešpektuje nadradenú dokumentáciu- ÚPN-VÚC Košického kraja (zmeny a doplnky 2004), a to jej záväznú časť, v ktorej sa uvádza, že je potrebné :

2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry:

2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,

2.15.1. podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa: -košicko – prešovskú rozvojovú os Prešov – Košice – Seňa – hranica s Maďarskom (územie ležiace v Košickom kraji),

2.16. podporovať vznik suburbánneho pásma okolo miest Košice, Michalovce, Rožňava,...

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry:

7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,

7.10.zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,

7.11.prednostne realizovať rekonštrukciu alebo výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v sídlach:

7.11.2. s vybudovaným vodovodom,

7.11.3. nachádzajúcich sa v ochranných pásmach zdrojov podzemnej vody Košického kraja a v alúviách vodných tokov Bodva, Hornád, Torysa, ...

2.12.3. Zásobovanie vykurovacím plynom

• Súčasný stav

V sídle je v užívaní stredotlaká plynovodná sieť, ktorá je na vysokotlaký plynovod Haniska – Tatry (DN 500, PN 4 MPa) prechádzajúci katastrom západne od obce napojená cez úsek vedúci ďalej do Kráľoviec (DN 150, PN 4 MPa) pomocou regulačnej stanice RS nachádzajúcej sa južne od obce. Na VTL plynovod Haniska –Tatry je napojený aj VTL plynovod vedúci do Družstevnej nad Hornádom (DN 100, PN 4 MPa)- smerom na západ od obce.)

Z regulačnej stanice plynu je plyn do obce dopravovaný stredotlakým potrubím a rozvetvený do spotrebnej siete pokrývajúcej celú obec. Potrubia sú zhotovené z oceľových rúr profilov 80, 100 a 150 mm.

• Určenie potrieb plynu

V riešenej obci bude v návrhovom období celkový počet 880 b.j., v blízkom výhľade bude celkový počet

1 470 b.j.. Uvažujeme s 90 % plynifikáciou RD a 100 % KBV a OV.

Rozvoj obce je navrhovaný nasledovne :

• Návrh: predpokladá návrhový stav cca 2 500-3 000 obyvateľov , cca 880 b.j..

Potreby plynu (vrátane základnej občianskej vybavenosti) budú:

- hodinová $Q_p = 880 \text{ b.j.} \times 2,5 \text{ m}^3\text{h}^{-1} = 2\,200 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$

- ročná $Q_r = 880 \text{ b.j.} \times (180 + 3600 + 260)\text{m}^3 = 3\,555,2 \text{ tis m}^3$

• Blízky výhľad : predpokladá návrhový stav cca 5 000 obyvateľov v cca 1 470 b.j..

Potreby plynu (vrátane základnej občianskej vybavenosti) budú:

- hodinová $Q_p = 1\,470 \text{ b.j.} \times 2,5 \text{ m}^3\text{h}^{-1} = 3\,675 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$

- ročná

$$Q_r = 1\,470 \text{ b.j.} \times (180 + 3600 + 260) \text{ m}^3 = 5\,938,8 \text{ tis m}^3$$

Potreby pre vybavenosť (vyššiu občiansku a technickú), ako aj pre nezávadnú výrobu predpokladáme v množstve cca 25% z potrieb pre obyvateľstvo.

• Návrh

Plynovodnú STL sieť navrhujeme rozšíriť na celé riešené územie. Rozšírenie siete bude budované súbežne s rozširovaním plôch určených na bývanie a vybavenosť. Rozšírenie plynovodnej siete navrhujeme vybudovať z rúr PE profilov D63 (výnimočne 50) - D150 (dimenzie STL plynovodu je potrebné navrhnuť na základe hydraulického posúdenia siete v ďalšom stupni PD).

Pri riešení obytného územia v k.ú. obce Budimír je navrhovaná zástavba prispôbená týmto trasám jestvujúcich VTL plynovodov a ich ochranným a bezpečnostným pásmam:

vysokotlaký plynovod Haniska – Tatry (DN 500, PN 4 MPa) prechádzajúci katastrom západne od obce, ako aj na tento VTL plynovod napojené ďalšie VTL plynovody vedúce ďalej do Kráľoviec (DN 150, PN 4 MPa)- smerom na východ od obce a do Družstevnej nad Hornádom (DN 100, PN 4 MPa)- smerom na západ od obce.

Vzhľadom na predpokladaný rozvoj obce navrhujeme rekonštrukciu (zväčšenie kapacity) jestvujúcej regulačnej stanice plynu (navrhne sa na základe hydraulického posúdenia siete v ďalšom stupni PD).

2.12.4. Zásobovanie elektrickou energiou

• Súčasný stav

Katastrálnym územím obce Budimír prechádza dvojité 110 kV vzdušné vedenie č. 6795 a 6306.

Severozápadným okrajom k.ú. obce prechádza 220 kV elektrické vedenie a v ÚPN VÚC ZaD 2004 je navrhovaná trasa 400 kV vedenia.

Obec je na rozvod elektrickej energie napojená zo skupinovej prípojky z VN 22 kV vzdušného vedenia

č. 397 zo 110/22 kV ES Východ Košice s možnosťou zásobovania z ES Prešov 2.

NN vedenie v obci je vzdušné a je napájané zo siedmych trafostaníc (z toho 6 sa nachádza na k.ú. obce Budimír a záhradkárska lokalita v južnej časti je el. energiou zásobovaná z transformačnej stanice nachádzajúcej sa na k.ú. obce Beniakovce) s priemernou cca 70 %-nou vyťaženosťou.

Evidovaných je 537 maloodberateľov a dvaja veľkoodberatelia (Agroplus a Topko).

• Návrh

Zásobovanie bude riešené v rámci existujúcej siete, rekonštrukciou jestvujúcich 22/0,4 kV transformovní, výstavbou nových transformovní, rekonštrukciou časti sekundárnych rozvodov a výstavbou nových NN rozvodov v rámci riešenia jednotlivých etáp nových rozvojových zón. Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie sú vytypované miesta nových transformovní a trás 22 kV vedení. 22 kV vedenia po okraje zastavaného územia budú vzdušné - opatrené zariadeniami na ochranu ornitofauny. V navrhovanom zastavanom území obce budú vedené káblami v zemi. Z nových transformovní budú napojené jednotlivé obytné zóny, pričom je nutné počítať s prepojením nových trafostaníc na jestvujúcu distribučnú NN sieť obce. V súvislosti s navrhovaným rozširovaním obztnej zástavby obce uvažujeme (výhľadovo) s uložením 110 kV vedenia prechádzajúceho cez zastavané územie obce do káblov v zemi (viď výkres č. 4 grafickej časti).

Z hľadiska zásobovania elektrickou energiou bude bytová výstavba riešená v stupni elektrizácie „A“ podľa STN 33 2130. V návrhu pribudne k jestvujúcemu počtu bytov (265) ďalších cca 588 b.j. a v blízkom výhľade pribudne ďalších 588 b.j.. Celkový počet b.j. pri výhľadovom počte 5 000 obyvateľov bude 1 470 b.j.

Podielové zaťaženie bytového odberu na maxime obytného súboru bude:

$$P_b = S_b \cdot n = (1\,470 \text{ b.j.} \times 5,5) \times 0,2 = 1\,617 \text{ kVA}$$

V obci sa v rámci jestvujúcej občianskej vybavenosti ráta so zmenou funkcie niektorých zariadení, navrhujú sa aj zariadenia nadmiestneho významu slúžiace obchodu, službám a pod. vo vzťahu k významu obce, ktoré zvýšia zaťaženie elektrickej siete v čase maxima.

V rámci plánovanej nezávadnej výroby, ktorá je situovaná tak, aby bolo možné jej napájanie z vlastných novonavrhovaných trafostaníc podľa požadovaného odberu, účelu, charakteru a technológie nezávadnej výroby v jednotlivých lokalitách, bude ich umiestnenie individuálne podľa požadovaného odberu.

Pre novonavrhované zariadenia občianskej vybavenosti a nezávadnej výroby počítame s nárastom podielového zaťaženia v čase maxima cca 50% z podielového zaťaženia bytovej výstavby (upresní sa v ďalších stupňoch PD) $P_v = 810 \text{ kVA}$.

Pre pokrytie uvedeného podielového zaťaženia bude potrebný transformačný výkon :

$$P_T = (1\,617 + 810) \cdot 0,8 = 3\,034 \text{ kVA (min.)}$$

Pre zabezpečenie rovnomerného a spoľahlivého zásobovania elektrickou energiou navrhujeme rekonštruovať existujúce transformačné stanice výmenou transformátorov, ktoré slúžia na napojenie distribučnej siete, podľa ich typu - na inštalovaný výkon 400 alebo 630 kVA a postaviť v obci nové transformačné stanice (viď výkres č. 4 grafickej časti) o výkone do 630 kVA v blízkosti ťažísk odberu (upresní sa v ÚPN-Z) a napojiť ich 22 kV zemným kábelovým vedením.

Navrhujeme demontovať časť pôvodných vzdušných prípojok 22 kV (v celom zastaviteľnom území obce), čím sa uvoľní priestor pre výstavbu a dotknuté časti prípojky navrhujeme nahradiť zemným kábelovým vedením.

Distribučnú sieť NN v celej obci Budimír, ako aj rozvod verejného osvetlenia, navrhujeme riešiť zemným kábelovým vedením.

2.12.5. Telekomunikácie

• Súčasný stav

Katastrálnym územím obce Budimír prechádzajú diaľkové telekomunikačné káble (viď. výkresy č. 4 a 6 grafickej časti) :

DK 5 (metalický) Prešov- Košice a optické diaľkové telekom. káble :DOK 22 Prešov- Košice
OOK153 Podhradová- Kendice
PDOK 155 Kráľovce- Prešov
(k DOK Košice- Sečovce).

Obec Budimír je súčasťou uzlového telefónneho obvodu Košice. Jednotlivé účastnícke stanice sú napojené z automatickej telefónnej ústredne prostredníctvom pružnej dvojstupňovej siete. Z účastníckych rozvádzačov sú závesnými káblami napojené účastnícke stanice.

V grafickej časti sú zakreslené existujúce kábelové telekomunikačné vedenia.

Kataster obce Budimír je pokrytý mobilnou sieťou oboch operátorov (Orange, T-Mobil) a v poslednom období sa zvyšuje internetizácia.

• Návrh

Rozšírenie miestnej telefónnej siete navrhujeme riešiť úložnými káblami s výhľadovou kapacitou umožňujúcou 100 % telefonizáciu bytov. : $P_{PB} = 1\,470 \text{ max.}$

Občianska vybavenosť = 50% z P_p bytových jednotiek. $P_{pOV} = 735 \text{ max.}$

Celkový predpokladaný počet P_p : $2 P_p = 2\,205 \text{ max.}$

Miestne telefónne vedenia existujúce navrhujeme zrekonštruovať a viesť káblami v zemi (zo strany obce bude potrebné upovedomiť správcu siete o plánovaných rozkopávkach v obci z dôvodu možnosti pripoloženia a rozšírenia miestnej telefónnej siete).

Takisto novonavrhované miestne telefónne rozvody k navrhovaným plochám bývania, občianskej vybavenosti, športu a pod. riešime ako kábelové uložené v zemi (viď výkres č. 4 grafickej časti).

2.13. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie

Súčasný stav životného prostredia v obci Budimír je výsledkom antropogénnej činnosti v danom území a jeho širšom okolí, ktorá zasiahla do všetkých zložiek životného prostredia (a síce: vody, pôdy, ovzdušia a bioty).

V dôsledku pôsobenia stresových javov vznikajú následovné typy enviromentálnych problémov:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES:

- v katastrálnom území obce Budimír ide o ohrozenie jestvujúceho regionálneho biokoridoru - alúvia rieky Torusy (vody rieky Torusy sú znečisťované nielen pôsobením poľnohospodárskej činnosti, ale aj jej prítokmi prechádzajúcimi obcou znečistenými v dôsledku absencie splaškovej kanalizácie a ČOV v obci Budimír a ostatných obcí, cez ktoré pretekajú potoky vlievajúce sa do Torusy)
- možnosť kontinuálnej interakcie fauny pozdĺž potokov (miestne biokoridory) medzi regionálnym biokoridorom (alúviom rieky Torusy) a miestnymi biocentrami (prameniskami miestnych potokov) je v súčasnosti prerušená z nasledujúcich dôvodov :
 - je v kolízii s dopravnými líniovými prvkami - diaľnicou a cestou 1. triedy
 - časti týchto vodných tokov sú nevhodne vedené v kanalizačných rúrach (napr. v chránenom parku), príp. sú nevhodne vedené v upravenom kanáli (stredná a dolná časť Vajkovského potoka), čím dochádza zároveň aj k urýchleniu odtoku vody z územia
- nevhodným presmerovaním vodných tokov do potrubí s malým priemerom sú ohrozené vodné ekosystémy - biokoridory
- nevhodným hospodárením v lesoch sa ohrozujú hydrické biocentrá- prameniská potokov , ako aj biokoridory

- problémy ohrozenia priestorovej stability územia:

Kompaktibilita obce Budimír je narušená prieťahom cesty I. triedy 1/68 čím je výrazne ohrozená priestorová stabilita tohto územia.

Ďalším prvkom ohrozujúcim priestorovú stabilitu v k.ú. je:

- v minulosti realizované sceľovanie honov likvidáciou remízok
- v minulosti nevhodné prerušenie prirodzených väzieb na budimírsky les jeho prevedením do majetku mesta - ako košického lesoparku, ktorý v skutočnosti na tieto účely využívaný nie je (je zanedbaný, lesné cesty neupravené)
- navrhovaná trasa vysokorýchlostnej železničnej trate (VRT) v ÚPN-VÚC
- v súčasnosti využívané futbalové ihrisko nemá priestorové možnosti ďalšieho rozvoja , ako aj umiestnenie objektu tribúny vo vzťahu k svetovým stranám nie je vhodné, takže bude potrebné vybudovať nový všešportový areál s novými priestorovými väzbami
- priestory hospodárskeho dvora sú takisto už určené len na dožitie, spolu aj s prilahlými pasienkami pre dobytok- súčasné priestorové väzby sa postupne (vo výhľade) so vznikajúcimi tlakmi na rozširovanie zástavby zrušia
- priestorová stabilita centrálnej časti obce je ohrozovaná zlým stavebnotechnickým stavom objektov a nedoriešením verejných priestranstiev

- problémy ohrozenia prírodných zdrojov:

Prírodné zdroje sú v k.ú. obce Budimír ohrozované týmito faktormi:

- absencia splaškovej kanalizácie a ČOV spôsobuje znečistenie povrchových a podzemných vôd
- spodné vody sú znečisťované existenciou nelegálnych skládok TKO a neupravených hnojísk
- chemické látky používané v poľnohospodárstve (agrochemikálie) znečisťujú spodné vody, ničia flóru a faunu (biotu)
- vysoké koncentrácie pasúcej sa zveri vedú k zvyšovaniu obsahu dusíkatých látok v pôde, rozvoju nitrofilnej vegetácie a v konečnom dôsledku aj k ochudobňovaniu fauny (bioty)
- komínovým efektom je znečisťované ovzdušie z priemyselných podnikov v meste Košice a jeho okolí- čoho dôsledkom je kontaminácia pôdy
- nevhodným hospodárením v lesoch sa ohrozujú hydrické biocentrá- prameniská potokov , ako aj hydrické biokoridory
- vedením častí vodných tokov v potrubiach s malým priemerom
- zrušenie pôvodných meandrovitých korýt potokov a ich regulácia - vedenie v kanáloch spôsobujúcich rýchly odtok vody z územia

- problémy ohrozenia kultúrno-historických zdrojov:

- individuálne chránené národné kultúrne pamiatky sú bezprostredne ohrozené z hľadiska zlého stavebnotechnického stavu (napr. kúria na „Paradnim dvore“, či sýpka v „Čemeňu“ a pod.)
- chránený anglický park je značne zanedbaný, je nevyhnutná jeho odborná rekonštrukcia
- klasicistický kaštieľ je obklopený nevhodne umiestnenými objektmi skladov, tribúny futbalového ihriska a pod., čím sa dehonestuje jeho estetická úroveň a historická hodnota
- v centrálnej časti obce sa zachovali niektoré pôvodné ľudové murované domy vrátane ich hospodárskeho zázemia, ktoré sú vhodnými reprezentantmi ľudovej architektúry, avšak sú

v stále sa zhoršujúcom stavebnotechnickom stave

- problémy ohrozenia životného prostredia:

Životné prostredie v obci Budimír a jej katastri je ohrozované:

- absenciou splaškovej kanalizácie a ČOV
- hlukom a exhalátmi z dopravy - k.ú. obce prechádzajúca diaľnica D1 a obcou prechádzajúca cesta I. triedy (I/68) znehodnocuje svojim hlukom a výfukovými plynmi bývanie v jej bezprostrednej blízkosti
- existenciou nelegálnych skládok TKO a neupravených hnojísk sú ohrozované podzemné a povrchové vody
- imísiami zo zdroja v priemyselných podnikoch v Košiciach a ich okolí je znečistené ovzdušie a pôda
- používaním agrochemikálií sú ohrozované podzemné a povrchové vody
- pôdnou a vodnou eróziou spôsobenou zrušením remízok a sceľovaním honov
- zvyšovaním počtu hospodárskych zvierat (a následným ohrozením pôd dusíkatými látkami)

2.13.1. Ochrana vodných zdrojov, povrchových a podpovrchových vôd

PHO vodných zdrojov sa v k.ú. obce Budimír nenachádzajú, avšak je potrebné zabezpečiť ochranu všetkých podzemných vôd, nakoľko územie zbiera vody vlievajúce sa do regionálneho biokoridoru rieky Torusy.

V obci Budimír sú v súčasnosti podzemné a povrchové vody ohrozované vyššie spomenutými stresovými javmi (napr. absenciou splaškovej kanalizácie a ČOV, existenciou nelegálnych skládok TKO a tekutých odpadov z poľnohosp. výroby, nadmerným používaním agrochemikálií a pod.).

ÚPN-obce Budimír rieši zníženie znečisťovania povrchových a podpovrchových vôd návrhom ekostabilizačných opatrení na zachovanie prírodných zdrojov a biodiverzity (viď kapitola 2.11.4. tejto správy), hlavne však :

- návrhom na zabezpečenie dostatočného množstva hygienicky nezávadnej vody pre obyvateľov obce Budimír a jej návštevníkov v dostatočnej kapacite aj pre jej rozvojové lokality - vybudovanie nových vodojemov podľa tlakových pásiem a prívodného potrubia k nim
- návrhom na vybudovanie splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane novonavrhaných lokalít a napojenia na ČOV v obci
- návrhom na protipovodňové opatrenia
- návrhom na využitie biomasy v priestoroch HD, príp. využitia maštalného hnoja na výrobu bioplynu a pod.
- chrániť podzemné vody usmernením poľnohospodárskej činnosti s cieľom zachovania prírodných samočistiacich pochodov v pôde (bez narušovania vegetačného krytu a bez nevhodných agrotechnických postupov)
- obmedziť aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd.
- uplatňovať protierozívne oševné postupy (orba po vrstevnici)
- nedovoľovať výruby krovín a drevín za účelom sceľenia pozemkov - naopak, navrhnúť protierozívnu výsadbu krovín a drevín v priestoroch, ktoré boli v minulosti za účelom sceľovania pozemkov vyrubované
- chrániť všetky pramene v k.ú. obce Budimír (ako miestne biocentrá), ako aj vodné toky ako miestne biokoridory
- križovania hydrických biokoridorov s dopravou je potrebné zabezpečiť mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočným priestorom pod týmito konštrukciami pre prechod ichtyofauny, ako aj pre Q 100)
- lesohospodárske snaženia smerovať k podpore výsadby pôvodných drevín
- návrhom na odstránenie nelegálnych skládok TKO a zabránením vytváraniu skládok nových
- dôsledným dodržiavaním **Programu odpadového hospodárstva (POH)** obce Budimír:
- obmedzovať vznik odpadov separáciou zberu v ÚPN-O lokalizujeme Zberný dvor pre separovaný zber -viď výkres č. 2 grafickej časti (1.etapa: zber skla, papiera a želez. šrotu;

- II. etapa: zber textilu, plastov, bioodpadu. Nakoniec sa rozšíri separovaný zber o gumu, železné a neželezné kovy (spracovanie na polotovary) a problémové látky (žiarivky, elektronický odpad, galvanické články a pod.) - zaistiť zmluvné zneškodňovanie
- biologické odpady spracovávať na organické hnojivá a pod.(eliminácia možnosti priesakov do podzemných vôd)
 - rekultivácia divokých skládok v k.ú. obce
 - zakúpenie rezacieho stroja na úpravu odpadu z krovín
 - podmieniť činnosť podnikateľských subjektov zabezpečením zneškodňovania nimi vyprodukovaného odpadu
 - odpad z búracích prác umiestňovať na zmluvne dohodnuté miesta- recyklácia odpadu
 - prebytočnú výkopovú zeminu umiestňovať na realizáciu parkových úprav v obci a pod.

2.13.2. Ochrana ovzdušia

Znečistenie ovzdušia v rámci katastrálneho územia obce Budimír spôsobujú :

- komínový efekt zo zdrojov prašného a plyného znečistenia z priemyselných podnikov v meste Košice a jeho okolí
- hluk a exhaláty z dopravy (obcou prechádza cesta I. triedy - I/68, ktorá svojim hlukom a exhalátmi znehodnocuje bývanie ľudí v blízkosti tejto automobilovej komunikácie s vysokým dopravným zaťažením)
- občasným zdrojom zápachu sú odpadové vody vytekajúce do rigolov z rodinných domov, nakoľko v obci nie je zrealizovaná splašková kanalizácia

V ÚPN VÚC Košického kraja je vo vzťahu k rozvoju nadradenej technickej infraštruktúry potrebné:

- 7.13. vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EU,

• Návrh :

Ochranu obyvateľov pred zdrojmi znečistenia navrhujeme realizovať:

- vybudovaním splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane novonavrhovaných lokalitách a napojením na ČOV
 - renaturalizáciou vodných tokov, vysadením protierózívnej zelene a inými úpravami zabezpečujúcimi maximálne zadržanie vody v území (dostatočná vlhkosť je nevyhnutná pre zabezpečenie potrebnej čistoty ovzdušia)
 - rekonštrukciou a zachovaním jestvujúcej vegetácie v sídle (podporou ochrany pôvodných druhov drevín, krovín a bylín - pravidelnou kontrolou ich zdravotného stavu a ich obnovou)
 - lokalizáciou nových lokalít sídelnej vegetácie (izolačnej zelene pozdĺž líniových dopravných ťahov, nových parkových úprav, miestnych biokoridorov, ako aj zelene ako súčasti peších ťahov a peších priestranstiev pred objektami občianskej vybavenosti)
 - zabezpečením udržiavania čistoty verejných priestorov (zníženie sekundárnej prašnosti)
 - podporou projektov s využitím obnoviteľných zdrojov energie (využitie slnečných kolektorov pri novostavbách a rekonštrukciách stavieb)
 - doporučená pre zníženie účinkov cestnej dopravy (cesty I. triedy) na čistotu ovzdušia:
- Koncepčný návrh opatrení na zníženie absolútneho množstva emisií pri projektovaní ďalších stupňov PD výhľadovej preložky cesty I. triedy - I / 68 je nasledovný :

- zaistiť na ceste I/68 plynulosť dopravy
- dimenzovať cestu I/68 tak, aby zabezpečovala plynulý prejazd pri očakávaných zmenách dopravných intenzít
- na ceste I/68 zaistiť optimálnu rýchlosť vozidiel
- pozdĺžny sklon nivelety cesty I/68 navrhnuť čo najmenší
- vzdialenosť medzi cestou I/68 a stavebnou čiarou zástavby maximálne zväčšiť

- pri projektovaní nových budov členením fasád prilahlých ku ceste I/68 doceliť zvýšenie mechanickej turbulencie.
- medzi cestou I/68 a obytnou zástavbou zriadiť ochranný vegetačný pás.

2.13.3. Ochrana pôdy

- **Súčasný stav**

V k.ú. obce Budimír sú pôdy znehodnocované :

- pôdy v blízkosti cesty I. triedy sú znehodnocované exhalátmi z výfukových plynov a uniknutých ropných produktov z automobilovej dopravy
- kontamináciou pôdy (súvisí so znečistením ovzdušia - dôsledkom imisií)
- zvyšovaním počtu hospodárskych zvierat (a následným ohrozením pôd dusíkatými látkami)
- v k.ú obce sa nachádzajú nelegálne skládky tuhého komunálneho odpadu a tekutého odpadu zo živočíšnej výroby
- špecifickým stresovým javom sú rekultivácie poľnohospodárskej pôdy, ktorých realizáciou sa na svahoch v suchých rokoch prejavuje prerušovaním pôdneho profilu a silnou mineralizáciou , pôdnou a vodnou eróziou,
- eróziu pôd spôsobujú aj nevhodne trasované poľné cesty (vedené kolmo na vrstevnice) a vybrežovanie vodných tokov v neupravovaných korytách vodných tokov

- **Návrh**

V kapitole 2.11.4. tejto správy sú podrobne rozpísané ekostabilizačné opatrenia v poľnohospodárskej krajine, na lesnom pôdnom fonde a iné, ktoré by mali zabezpečiť odstránenie negatívnych javov ohrozujúcich kvalitu pôdy v k.ú. obce Budimír (likvidáciou nelegálnych skádok, návrhom ekologicky optimálnych spôsobov hospodárenia na poľnohospodárskej a na lesnej pôde - zatrávením časti ornej pôdy a využívaním v kultúre TTP, vysadením protierozívnej zelene a pod.).

V kapitole 2.10. tejto správy sú zas popísané spôsoby ochrany pred povodňami, ktoré ohrozujú zastavané a iné územia v k.ú. obce (úprava brehov biotechnickými metódami a pod.).

Ochrana pôdných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom č. 307/1992 Zb. z. o ochrane PP.

2.13.4. Ochrana bióty

Zabezpečenie ochrany bióty ako jednej zo základných zložiek životného prostredia je podrobne rozpísané v kapitole 2.11.4. (ochrana rastlinných druhov, vtákov, biokoridorov a pod.)

2.13.5. Zestetizovanie životného prostredia v obci

Okrem vyššie spomenutých opatrení, ktoré zabezpečenia skvalitnenie životného prostredia navrhujeme vytvoriť estetické pešie priestranstvá so zeleňou pred objektami občianskej vybavenosti - v ďalších etapách spracovania ÚPD bude potrebné vypracovať ÚPN zón s podrobnejším návrhom verejných priestranstiev v obci (a následne projektov realizačných so štýlovo zjednotenými prvkami urbanistického designu pre celú obec, resp. pre jednotlivé lokality -lavičky, smetné koše, verejné osvetlenie, mobilnú zeleň a pod.) - s cieľom vytvorenia kvalitného životného prostredia pre obyvateľov obce a jej návštevníkov, následne na tvorbu propagačných materiálov o obci a v konečnom dôsledku aj na zlepšenie možností podnikania v oblasti cestovného ruchu a pod. .

2.14. Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V k.ú. obce Budimír sa nenachádzajú žiadne prieskumné územia, chránené ložiskové územia určené podľa § 16 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon ň, v znení zákona SNR č. 498/ 1991 Zb. , zákona č. 558/ 2001 Z.z. , zákona č. 203/ 2004 Z.z., zákona č. 587/ 2004 Z.z. a zákona č. 479/ 2005 Z.z. (ďalej len „banský zákon“) , ani dobývacie priestory určené podľa §27 banského zákona.

2.15. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

Zvýšenú ochranu pred povodňami si vyžaduje hlavne zastavané územie obce vrátane plôch bývania , občianskej vybavenosti, nezávadnej výroby a skladov, poľnohospodárskej výroby a športu. Podrobnejšie sú tieto opatrenia rozpísané v kapitole 2.10. tejto správy

2.16. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy

Táto problematika je spracovaná v samostatnej prílohe B , ktorá je súčasťou tohto ÚPN-O.

Východiskovými podkladmi pri vyhodnocovaní bol komplexný urbanistický návrh (výkres č. 2 grafickej časti), hranice súčasne zastavaného územia obce k 1. 1. 1990, druh pozemkov (kataster nehnuteľnosti), hranice a kódy bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ).

- Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy:

REKAPITULÁCIA – I. ETAPA

Rekapitulácia	Spolu	ZÚO	mimo ZÚO
Celková výmera pôdy spolu	55,7495 ha	10,6624 ha	45,0871 ha
Z toho poľnohospodárska pôda	49,0609 ha	8,6029 ha	40,4580 ha
Z toho nepoľnohospodárska pôda	6,6886 ha	2,0595 ha	4,6291 ha

REKAPITULÁCIA- II.ETAPA

Rekapitulácia	Spolu	mimo ZÚO
Celková výmera pôdy spolu	25,6767 ha	25,6767 ha
Z toho poľnohospodárska pôda	24,0586 ha	24,0586 ha
Z toho nepoľnohospodárska pôda	1,6181 ha	1,6181 ha

VYHODNOTENIE ZÁMEROV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE

CELKOVÁ REKAPITULÁCIA

Rekapitulácia	Spolu	ZÚO	mimo ZÚO
Celková výmera pôdy spolu	81,3478 ha	10,6624 ha	70,6854 ha
Z toho poľnohospodárska pôda	73,1195 ha	8,6029 ha	64,5166 ha
Z toho nepoľnohospodárska pôda	8,3067 ha	2,0595 ha	6,2472 ha

POZNÁMKA : Zo záberových plôch uvedených v predchádzajúcich vyhodnoteniach bude reálne umožnené zastavať len 30 % u plôch bývania a polyfunkčných plôch , 45% u občianskej vybavenosti , 50% u nezávadnej výroby, 15 % u športových plôch a 5% u golfových ihrísk a rekreačných plôch. Ostatné plochy pozemkov budú zazelenené (prípustné je aj vyššie % zastaviteľnosti plochy, avšak pri zabezpečení 55 % plôch zelene na pozemku ,t. j. použitím „zelených striech“ - zatravnovaných, príp. „zelených parkovísk“ zatravnovaných s rastrom stromov a pod.).

- Vyhodnotenie perspektívneho použitia lesnej pôdy :

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na lesnej pôde v katastrálnom území obce nie je potrebné vyhodnocovať, nakoľko v ÚPN-O Budimír nie je navrhovaný žiaden záber lesnej pôdy.

2.17. Hodnotenie navrhovaného riešenia

Obec Budimír má relatívne priaznivú vekovú skladbu obyvateľstva (podiel predproduktívneho obyvateľstva a poproduktívneho obyvateľstva je rovný cca 1). Priemerný vek 36,6 rokov je takisto priaznivý. Veková štruktúra bytového a domového fondu je vyhovujúca, obložnosť bytu 3,99 je vysoká napriek tomu, že sa na obložnosti nepodieľa rómske obyvateľstvo.

Vzhľadom ku svojej geografickej polohe (v tesnej blízkosti mesta Košíc na spojnici Košice- Prešov) má obec Budimír reálne rozvojové predpoklady stať sa skorou súčasťou súmestia Košice- Prešov.

V ÚPN- obce Budimír uvažujeme s nárastom trvalo bývajúceho obyvateľstva a so zlepšením ukazovateľa obložnosti bytu.

Nakoľko tieto požiadavky súvisia s ďalším tlakom na výstavbu rodinných a bytových domov zo strany Košičanov, s požiadavkami obce, ako aj so záväznými regulatívami ÚPN - VÚC Košického samosprávneho kraja (napr. : 2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry, 2.15.1. podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa: košicko - prešovskú rozvojovú os Prešov - Košice - Seňa - hranica s Maďarskom (územie ležiace v Košickom kraji), 2.16. podporovať vznik suburbánneho pásma okolo miest Košice, Michalovce, Rožňava,...) a pod.), v návrhu uvažujeme s počtom obyvateľov 2 400 a výhľadový počet obyvateľov je cca 5 000 obyvateľov (vzhľadom na limitované množstvo pitnej vody zo strany VVS) .

Územný plán obce Budimír svojim riešením určuje využitie potenciálu územia na zabezpečenie rozvoja vo všetkých jeho funkčných požiadavkách s ohľadom na vytvorenie predpokladov hlavne pre rozvoj cestovného ruchu (bývanie, občianska vybavenosť, rekreácia, šport, zeleň, technická vybavenosť, v menšej miere nezávadná výroba a pod.), rieši jej hlavné environmentálne problémy (návrhom splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane novonavrhovaných lokalít a napojením na navrhovanú ČOV, návrhom kapacitne postačujúcich vodojemov a vodovodnej siete s vhodnými tlakovými pomermi, oddialením cesty I. triedy I/68 od obytného územia obce, ale aj určením ďalších ekostabilizačných a protipovodňových opatrení), navrhujeme estetizáciou prostredia vytvorením peších priestranstiev so zeleňou pred objektami občianskej vybavenosti, ako aj navzájom poprepájaných peších ťahov lemovaných zeleňou a doporučuje lokality na podrobnejšie spracovanie v ÚPN - zóny.

Tesná blízkosť mesta Košice a stúpajúci záujem obyvateľov mesta bývať v Budimíri vytvoria po realizácii zámerov navrhovaných v ÚPN- obce Budimír vhodné predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Dobudovaním chýbajúcej technickej vybavenosti, skrášlením životného prostredia, dobudovaním chýbajúcej občianskej vybavenosti, rozšírením atraktivít pre celoročnú turistiku (možnosť vybudovania krytých športovísk, golfového ihriska, ako aj nových turistických chodníkov a cyklotrás prechádzajúcich priamo cez obec, ako aj v katastri a pod.) sa obec Budimír ešte viac zatraktívni a stúpne záujem

o trvalé bývanie v nej, ako aj záujem o podnikanie. Vytvorí sa vhodné podmienky pre rozvoj v oblasti ekonomickej, čo bude mať za následok vzostup aj v oblasti sociálnej.

2.18. Návrh záväznej časti územného rozvoja obce Budimír

V tejto textovej časti A - sprievodná správa - uvádzame len základné Zásady a regulatívy.

Podrobnejšie sú spracované tieto jednotlivé zásady a regulatívy v samostatnej textovej časti C (Záväzná časť ÚPN -O -Návrh regulatívov územného rozvoja obce Budimír) , ktorá je súčasťou tohto ÚPN-O Budimír.

2.18.1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia

1. Priestorové usporiadanie novonavrhovaných funkčných plôch lokalizovať v extraviláne obce s vytvorením tzv. „subcentier“, ktoré sú navzájom dopravné pospájané cestami, cyklistickými a pešími trasami so zeleňou .
Pri urbanizácii územia postupovať systémom vytvorenia tzv. „pásmového urbanizovaného prostredia“ t. j. od východu smerom na západ sú navrhované tzv. „pásma“:
 - nadradenej dopravy s izolačnou zeleňou (D1 a I/68 v spoločnom koridore - uvažovať s územnou rezervou pre možný obchvat cesty I. triedy mimo obytné územie obce)
 - nezávadnej výroby, príp. športu alebo občianskej vybavenosti v blízkosti dopravy
 - verejnej zelene
 - bývania
 - rekreácie
 - poľnohospodárskej výroby v dostatočnej vzdialenosti od obytného územia obce.
2. Priestorové usporiadanie novonavrhovaných funkčných plôch rešpektuje jestvujúce a navrhované biokoridory a ostatné prvky kostry územného systému ekologickej stability (ÚSES) - regionálne, ako aj miestne (križovania s dopravnými líniami sú riešené mimoúrovňovo, navrhujeme renaturalizáciu vodných tokov vedených v súčasnosti potrubím a pod.).
3. Z hľadiska urbanistickej kompozície rešpektovať charakter pôvodnej historickej zástavby, jej merítko a štruktúru.

2.18.2. Zásady a regulatívy funkčného využitia územia - určenie podmienok pre využitie plôch

Prevládajúcou funkciou v navrhovanom zastavanom území obce je funkcia bývania, ďalej športu a rekreácie, občianskeho vybavenia, zelene, technického vybavenia a nezávadnej výroby.

Funkčné využitie územia obce Budimír je zdokumentované vo výkrese č. 2 grafickej časti, kde je navrhovaná zastavitel'nosť územia obce .

Pre jednotlivé funkčné plochy sú stanovené podrobnejšie podmienky v samostatnej textovej časti tohoto ÚPN -O - textová časť C -(Záväzná časť ÚPN -O - Návrh regulatívov územného rozvoja obce).

2.18.3. Plochy pre verejnoprospešné stavby, pre vykonávanie delenia a sceľovania pozemkov, pre asanáciu a chránené časti krajiny

- ❖ plochy pre verejnoprospešné stavby v uličnom profile:
 - **dopravné** - automobilové komunikácie novonavrhované, rekonštrukcie existujúcich, parkoviská, zastávky SAD, cyklistické chodníky, pešie chodníky a priestranstvá vrátane verejnej zelene upravenej, izolačnej a protierozívnej,
 - **technické** - navrhovaná splašková kanalizácia, trasy navrhovaných vodovodov, rekonštrukcie existujúcich vodovodov, výstavba navrhovaných vodojemov, výstavba privádzacích vodovodov k vodojemom, trasy navrhovaných plynovodov, plochy navrhovaných regulačných staníc plynu, trasy navrhovaných vedení elektrickej energie a plochy navrhovaných trafostaníc, trasy navrhovaných miestnych telekomunikačných vedení - vrátane ochranných pásiem týchto stavieb.
- ❖ plochy pre verejnoprospešné stavby určené pre verejnoprospešné služby:
 - výstavba nového cintorína.
- ❖ plochy pre verejnoprospešné stavby určené na starostlivosť o životné prostredie, ochranu a využívanie prírodných zdrojov -
 - úprava brehov vodných tokov biotechnickými metódami a realizácia protipovodňových úprav
 - vodných tokov (kaskády , retenčné jazierka a pod.),
 - realizácia navrhovaných biokoridorov
 - renaturalizácia vodných tokov v katastrálnom území obce
 - výsadba protierozívnej zelene
 - výsadba izolačnej zelene pozdĺž diaľnice D1 v koridore výhľadovej preložky cesty triedy I/68
 - výsadba navrhovanej zelene v sídle (izolačnej, parkovej, aj ako súčasť peších ťahov a priestranstiev pred objektmi občianskej vybavenosti)
- ❖ plochy nevhodne umiestnenej nezávadnej výroby v blízkosti klasicistického kaštieľa nechať na dožitie- bez možnosti stavebných úprav
- ❖ plochy regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) ,ktoré je potrebné chrániť :
 - v severnej časti k.ú. navrhovaný biokoridor regionálneho významu terestrický navrhovaný (RBTN), spájajúci biocentrá regionálneho významu navrhované Suchá hora (BRVTN č. 54), vyskytujúceho sa mimo posudzovaného územia v k.ú. Čížatice, západným smerom, pretínajúci biocentrum regionálneho významu hydrické navrhované Torysa – Ploské (BRVHN č. 48) a po napojení na biokoridor regionálneho významu terestrický existujúci Venošové – Stredný hon(BRVT č. 13)- dubovo-hrabové lesy prevažne výmladkového pôvodu, s biocentrom regionálneho významu existujúcim Venošové (NBR č. 14) -dubovo- bukové lesy na vápenci, výškovo diferencované so značnou obnovou, vyskytujúcim sa mimo katastrálneho územia obce, v k.ú. Trebejov a Malá Vieska.
 - v severozápadnej časti katastrálneho územia obce významný biotop (segment biodiverzity) – SG č. 80 KP Budimírsky potok. KP zahŕňa Budimírsky (resp. Vajkovský) potok od prameňa po štátnu cestu Budimír - Bretejovce, vymedzený pásom v šírke 20 m po oboch stranách potoka. Súčasťou KP je i krovinná a stromová zeleň príľahlých strží.
 - vo fragmente lesného porastu v severozápadnej časti katastrálneho územia obce -významný biotop národného významu Ls2.1 Dubovo - hrabové lesy karpatské
 - v západnej a severozápadnej časti katastrálneho územia obce - biotop európskeho významu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (viď výkres č. 6)
- ❖ plochy kostry miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES), ktoré je potrebné chrániť:
 - miestne biocentrá - prameniská miestnych potokov
 - miestne biokoridory:
 - hydrické : brehové a pobrežné porasty pozdĺž všetkých vodných tokov v katastri obce (šírka týchto biokoridorov je cca 20 - 50 m, v zastavanom území 5 - 20 m)
 - terestrické : lemy lesov a lesné geobiocenózy - hrebeňové časti lesných komplexov (šírka týchto biokoridorov sa pohybuje okolo 50 m, pri prechode poľnohospodárskou krajinou cca min.15 m.)

2.19. Určenie lokalít s potrebou vypracovania ÚPN - zóny

V prílohe č. 1 textovej časti C - schéme verejnoprospešných stavieb a určenie častí obce s potrebou spracovania ÚPN -zóny, sú vyznačené okrem verejnoprospešných stavieb aj časti obce, pre ktoré je potrebné spracovať ÚPN -Z.

Ide o tieto priestory:

1. Jestvujúca zástavba s návrhom prelúk, dostavieb a pod. (lokalita „A“ vo výkr.č.2)
2. Polyfunkčná lokalita „Pod vodojemom“ (lokalita „B“) vo výkr.č.2
3. Polyfunkčná lokalita „Beniakova Podhora“ (lokalita „E“ vo výkr.č.2)
4. Polyfunkčná lokalita „Pod cestou“ (lokalita „D“ vo výkr.č.2)
5. Športovorekreačný areál (lokalita „C“ vo výkr.č.2)

2.20. Zoznam verejnoprospešných stavieb

Verejnoprospešné stavby sú spojené s revitalizáciou záväzných regulatívov územného rozvoja podrobne popísaných v predchádzajúcich kapitolách.

V ÚPN - obce Budimír sú verejnoprospešnými stavbami (vid' textová správa“C“ tohto ÚPN-O):

16.1. V oblasti verejnej dopravy:

- 16.1.1. stavba diaľnice D1 Budimír-Michalovce-Záhor,
- 16.1.2. stavby miestnych komunikácií podľa záväzných regulatívov vrátane chodníkov, verejnej zelene, parkovísk, peších chodníkov, cyklistických a turistických chodníkov v navrhovanom území obce (vid' výkres č. 2 a 6)
- 16.1.3. mostné a iné konštrukcie automobilovej, pešej a cyklistickej dopravy (križovania biokoridorov s touto dopravou - s dostatočným priestorom pre Q 100)
- 16.1.4. turistické a cyklistické chodníky v k.ú. obce

16.2. V oblasti vodného hospodárstva:

- 16.2.1. všetky rozvody vodovodov (prívodný, rozvádzací) - vid' výkres č. 3
- 15 16.2.2. stavba vodojemu (vid' výkres č. 3 a 6)
- 16.2.3. všetky stavby splaškovej kanalizácie vrátane odkanalizovania navrhovaných funkčných plôch (vid' výkres č. 3)
- 16.2.4. stavba čistiarne odpadových vôd (ČOV) vrátane úprav proti záplavám na Q 100
- 16.2.5. stavby úprav vodných tokov - ochrana zastavaného územia pred záplavami (úprava brehov biotechnickými metódami, stavba vodných kaskád na tokoch, retenčných jazierok a pod., zabezpečenie nezastavaného priestoru 5 m od brehovej čiary pri drobných vodných tokoch a 10 m od brehovej čiary pri významnejších vodných tokoch- Torysa, Vajkovský potok).

16.3. V oblasti energetiky a telekomunikácií:

- 16.3.1. rekonštrukcia jestvujúcich a výstavba nových transformovní (vid' výkres č. 4)
- 16.3.2. výstavba nových VN 22 kV kábelových vedení v navrhovanom zastaviteľnom území obce
- 16.3.3. postupná výmena jestvujúcich vzdušných vedení VN (22 kV , vo výhľade aj 110 kV) za kábelové podzemné v zastaviteľnom území obce
- 16.3.4. jestvujúce VN vzdušné vedenia zabezpečiť mechanickými zábranami proti usmrteniu ornitofauny elektrickým prúdom
- 16.3.5. postupná výmena NN vzdušných rozvodov elektrickej energie za kábelové podzemné
- 16.3.6. zvýšenie kapacity jestvujúcej regulačnej stanice plynu

- 16.3.7. výstavba navrhovaných STL plynovodov v obci
- 16.3.8. výmena vzdušných miestnych telefónnych rozvodov za kábelové podzemné a výstavba nových kábelových telekomunikačných rozvodov uložených v zemi v navrhovaných lokalitách
- 16.3.9. výstavba kábelového vedenia miestneho rozhlasu
- 16.3.10. výstavba verejného osvetlenia v obci

16.4. V oblasti občianskej vybavenosti:

- 16.4.1. rekonštrukcia jestvujúcich objektov : obecný úrad, kultúrny dom, základná škola
- 16.4.2. rozšírenie cintorína
- 16.4.3. výstavba požiarnej zbrojnice - lokalita 62 A

16.5. V oblasti starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov:

- 16.5.1. výstavba zberného dvora - lokalita č. 62 B
- 16.5.2. výstavba obecného kompostoviska - lokalita č. 31 B

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

2.21. Stavebné uzávery

- Vymedzenie navrhovanej stavebnej uzávery:

V ÚPN - obce Budimír je stavebná uzávera navrhovaná:

- 2.21.1. v koridore výhľadovej trasy vysokorýchlostnej trate (VRT)
- 2.21.2. v koridore výhľadovej trasy preložky cesty I. triedy I / 68 (v zmysle Zákona č. 135/1961 , §12- Ochrana výstavby ciest - v šírke ich ochranných pásiem)
- 2.21.3. v koridore ostatných navrhovaných komunikácií (automobilových, peších a cyklistických) - vrátane izolačnej a sprievodnej zelene
- 2.21.4. v priestoroch navrhovaného a výhľadového umiestnenia vodojemu pre I a II. tlakové pásmo
- 2.21.5. v priestoroch navrhovanej a stávajúcej zelene vrátane rezervy pre rozšírenie cintorína
- 2.21.6. v priestoroch určených na zatopenie pri realizácii vodnej plochy v západnej časti k.ú. a retenčných jazierok
- 2.21.7. v priestoroch navrhovaných a výhľadových biokoridorov

Všetky tieto priestory sú zakreslené vo výkresoch č. 2 a 6.

- Termín ukončenia:

Jednotlivé priestory navrhovanej stavebnej uzávery je možné zmeniť, príp. zrušiť iba aktualizáciou Územného plánu obce - Zmenami a doplnkami v zmysle Stavebného zákona a súvisiacich predpisov.

3. PRÍLOHA

EDOS

plus, s.r.o.

Račí potok 2, 040 01 Košice

HLUKOVÁ A EMISNÁ ŠTÚDIA

- súčasný stav

STAVBY

“I/68 Budimír“

Vypracoval: **doc. Ing. Ján MANDULA, CSc.**
Ing. Brigita SALAIOVÁ, CSc.

Prešov, júl 2007

O b s a h

Použité označenia a pojmy.....	66
I. Základné údaje o navrhovateľovi	67
II. Základné údaje o zámere.....	67
III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia.....	67
1. Hluk z automobilovej dopravy.....	67
1.1 Merania hladín hluku	67
1.1.1 Metodika merania hladín hluku	
1.1.2 Rozsah a doba merania	
1.1.3 Popis meracích stanovišť	
1.1.4 Stanovenie prípustných hladín hluku	
1.1.5 Výsledky meraní hladín hluku a intenzity dopravy	
1.1.6 Analýza a zhodnotenie výsledkov meraní hladín hluku a intenzity dopr.	
1.2 Modelovanie – výpočet hladín hluku	69
1.2.1 Metodika výpočtu hladín hluku	
1.2.2 Rozsah a doba výpočtu	
1.2.3 Popis bodov výpočtu luku	
1.2.4 Stanovenie prípustných hladín hluku	
1.2.5 Výsledky výpočtu hladín hluku	
1.3 Zhodnotenie hlukovej situácie.....	73
1.4 Závěry a odporúčania pre zníženie hladín hluku.....	74
2. Ovzdušie	74
2.1 Popis súčasného stavu znečistenia ovzdušia	
2.2 Hlavné bodové zdroje znečistenia ovzdušia	
2.3 Hlavné líniové zdroje znečistenia ovzdušia	

2.4 Stanovenie hodnôt znečistenia ovzdušia – modelovanie	
2.4.1 Metodika výpočtu znečistenia ovzdušia	
2.2.1 Špecifické emisné faktory	
2.2.2 Meteorologické údaje	
2.5 Rozsah a doba výpočtu	
2.6 Popis bodov výpočtu	
2.7 Stanovenie imisných limitov	
2.8 Kvantitatívne vyjadrenie znečistenia ovzdušia na komunikácii	
2.9 Hodnotenie znečistenia ovzdušia na komunikácii	77
2.10 Koncepčný návrh opatrení na zníženie absolútneho množstva emisií	
IV. Záver.....	77

Použité označenia a pojmy

L_{Aeq}	- ekvivalentná hladina hluku (dB)
$L_{Aeq,p}$	- prípustná ekvivalentná hladina hluku (dB)
δL_{Aeq}	- rozdiel medzi L_{Aeq} a $L_{Aeq,p}$ (dB)
L_{Az}	- základná ekvivalentná hladina hluku (dB)
L_x	- základná ekvivalentná hladina hluku, vypočítaná vo vzdialenosti 7,5 m od osi najbližšieho jazdného pruhu (dB)
Y, X	- pomocné veličiny pre výpočet hladín hluku
S	- celková intenzita vozidiel v profile cestnej komunikácie (voz/24h)
I	- celková intenzita vozidiel za časový interval (voz/h)
T	- ťažké vozidlá bez ľahkých nákladných vozidiel
ST1,ST2	- posudzované body
OA	- osobné vozidlá
NA	- nákladné vozidlá
N	- prevodný faktor pre výpočet očakávanej koncentrácie emisie
IH_r	- priemerná ročná koncentrácia znečisťujúcej látky ($\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$)
IH_d	- priemerná denná koncentrácia znečisťujúcej látky ($\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$)
IH_k	- krátkodobá koncentrácia znečisťujúcej látky ($\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$)
PM_{10}	- pevné častice

I. Základné údaje o navrhovateľovi

1. **Názov** : Ing. arch. Mariana Šimková
2. **Identifikačné číslo** : 35471271
3. **Sídlo** : Matušková 2, 040 11 Košice
4. **Projektant** : Ing. arch. Mariana Šimková, Matušková 2, 040 11 Košice

II. Základné údaje o zámere

1. **Názov** : I/68 Budimír.
2. **Účel** : Účelom tejto štúdie je preukázať stupeň ovplyvnenia vonkajšieho prostredia dopravným hlukom a exhalátmi z posudzovanej cesty I/68 ako prietahu cez obec Budimír.
3. **Užívateľ** : Slovenská správa ciest, IVSC Košice, Kasárenské nám. č. 4, 040 01 Košice
4. **Miesto realizácie** : Okres: Košice - okolie
Katastrálne územia : Budimír
5. **Termín začatia a ukončenia činnosti** : 2007
6. **Dôvod umiestnenia v danej lokalite** : Poloha stavby je daná ÚPD VÚC Prešov.
7. **Zoznam dotknutých obcí** : Budimír
8. **Dotknutý orgán** : Krajský úrad Košice
Orgány samosprávy obce
9. **Povoľujúci orgán** : KÚ Košice - ODaCR

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia

1. Hluk z automobilovej dopravy

Údaje o súčasnej hlukovej situácii v okolí posudzovanej existujúcej komunikácie I/68 boli v zmysle TP 09/2002 zisťované 2 spôsobmi:

- metódou priamych meraní in situ a
- modelovaním – výpočtom.

1.1 Merania hladín hluku

1.1.1 Metodika merania hladín hluku

Merania boli vykonané v súlade s STN ISO 1996 "Popis a meranie hluku prostredia" a s "Nariadenie vlády SR č. 339/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií". Merané boli 15-minútové ekvivalentné hladiny hluku L_{Aeq} v dennom, večernom a nočnom čase. Súbežne s meraniami hluku vonkajšieho prostredia prebiehali pre jednotlivé posudzované úseky cesty I/68 aj merania intenzity dopravy v členení podľa druhov vozidiel. Pre uplatnenie korekčných súčiniteľov prebiehali zároveň aj merania poveternostných podmienok - vietor, teplota a tlak vzduchu a relatívna vlhkosť vzduchu.

1.1.2 Rozsah a doba merania

Rozsah meraní a doba merania boli stanovené tak, aby bolo zistené súčasné zaťaženie hlukom vo všetkých charakteristických, resp. kritických oblastiach hodnoteného územia. Rozsah posudzovaného územia je zrejмый z obrázku 1. Merania prebiehali v pracovných dňoch v dennom, večernom aj nočnom čase, tak, aby boli zachytené rôzne typy dopravného zaťaženia. Doby merania sú zrejмый z tabuľky 1.

1.1.3 Popis meracích stanovišť

Rozmiestnenie a označenie meracích stanovišť, resp. výpočtových bodov vzhľadom k hodnotenému územiu je zrejмый z obr. 1:

- ST1:** **Budimír** - rodinný dom č. 19 Mikrofón bol umiestnený vo vzdialenosti 2 m od fasády, cca 16,1 m od osi dvojpruhovej cesty I/68, v úrovni okien prvého podlažia a orientovaný na súčasný dopravný prúd vozidiel.
- ST2:** **Budimír** - rodinný dom, č. 79. Mikrofón bol umiestnený vo vzdialenosti 2 m od fasády, cca 10,9 m od osi dvojpruhovej cesty I/68, v úrovni okien prvého podlažia a orientovaný na súčasný dopravný prúd vozidiel.

Obr.1 Rozmiestnenie meracích a výpočtových bodov

1.1.4 Stanovenie prípustných hladín hluku

Najvyššie prípustné hodnoty hluku - ekvivalentnej hladiny $L_{Aeq,p}$ vo vonkajších priestoroch sú určené podľa „Nariadenia vlády SR č. 339/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií“ v závislosti od kategórie územia a zdroja hluku pre denný, večerný a nočný čas.

Pre posudzovanú oblasť – reprezentovanú ST1 a ST2 sú tieto hodnoty určené takto:

- **kategória územia III** - priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov v okolí diaľnic, ciest I. a II. triedy, miestnych komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh a letísk, mestské centrá:

denný čas - pozemná doprava	$L_{Aeq,p} = 60 \text{ dB}$
večerný čas - pozemná doprava	$L_{Aeq,p} = 60 \text{ dB}$
nočný čas - pozemná doprava	$L_{Aeq,p} = 50 \text{ dB}$

1.1.5 Výsledky meraní hladín hluku a intenzity dopravy

Namerané hodnoty ekvivalentných hladín hluku a intenzít dopravy v členení celková intenzita dopravy (I) a z nej ťažká (T), na jednotlivých meracích stanovištiach sú uvedené v tabuľke 1.

Výsledky meraní - súčasný stav – rok 2007

Tabuľka 1

Stanovište	Čas merania (h)	L_{Aeq} (dB)	I/T (voz./h)	s (%)	$L_{Aeq,p}$ (dB)	δL_{Aeq} (dB)
ST1	12 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	61,0	354/24	0,5	60	+1,0
	19 ⁰⁰ - 20 ⁰⁰	62,4	265/7		60	+2,4
	24 ⁰⁰ - 01 ⁰⁰	53,3	24/0		50	+3,3

ST2	11 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	66,4	261/12	0,5	60	+ 6,4
	18 ⁰⁰ - 19 ⁰⁰	65,8	266/13		60	+ 5,8
	23 ⁰⁰ - 24 ⁰⁰	59,8	32/3		50	+9,8

1.1.6 Analýza a zhodnotenie výsledkov meraní hladín hluku a intenzity dopravy

Z výsledkov v tabuľke 1 vyplýva:

- na všetkých meracích stanovištiach vo všetkých obdobiach dňa – t.j. tak cez deň, ako aj večer a v noci sú prekročené prípustné hladiny hluku

1.2 Modelovanie - výpočet hladín hluku

Na výpočet hladín hluku boli použité Metodické pokyny pre výpočet hladín hluku z dopravy.

Grafické a iné podklady pre výpočet :

- 1/ Situácia navrhovanej komunikácie
 - 2/ Údaje o poveternostných podmienkach
- Dopravné podklady pre výpočet :

- 1/ Výsledky sčítania cestnej dopravy v SR v roku 2005, SSC Bratislava
- 2/ MP 1/2006 Metodický pokyn a návod prognózovania výhľadových intenzít na cestnej sieti (do r. 2040), MDPaT SR, Bratislava, 2006

1.2.1 Metodika výpočtu hladín hluku

Do výpočtu sú zahrnuté všetky vplyvy, od ktorých závisí výška hladiny hluku od automobilovej dopravy, t.j. intenzita, skladba, rýchlosť a plynulosť dopravy, pozdĺžny sklon nivelety, druh a stav vozovky, okolitá zástavba, clonenie a odrazy zvuku.

Na riešenej komunikácii prevláda hospodársky charakter prevádzky. Pre výpočet hladín hluku sú v okolí existujúcej komunikácie l/68 vybrané charakteristické body ST1 a ST2 - sú kvôli možnému porovnaniu totožné s bodmi merania - obr. 1.

Intenzity dopravy pre rok 2007 sú vypočítané na základe 2/ z východných intenzít 1/ metódou jednotného koeficienta rastu uvažovaného pre VÚC Prešov.

Okolité terén bol zaradený do výpočtu ako pohltivý, odrazivý terén a objekty sú namodelované. Povrch vozovky je na posudzovanej cestnej komunikácii asfaltobetónový. Najvyššia dovolená rýchlosť vozidiel je uvažovaná ako na prietahu - 60 km/h a 40 km/h.

Výška posudzovaných objektov bola zisťovaná priamym meraním v teréne.

Základná ekvivalentná hladina hluku v posudzovaných bodoch je vypočítaná ako:

$$L_x = Y - U,$$

pričom Y je ekvivalentná hladina hluku vo vzdialenosti 7,5 m od osi dvojpruhovej cestnej komunikácie, resp. najbližšieho jazdného pruhu 4-pruhovej komunikácie:

$$Y = 10 \cdot \log X - 10,1$$

kde

$$X = F_1 \cdot F_2 \cdot F_3$$

Faktor F_1 je závislý od výpočtovej rýchlosti dopravného prúdu (v) a počtu osobných (OA) a ťažkých vozidiel (T) s rôznymi hlukovými limitmi.

Faktor F_2 je závislý od pozdĺžneho sklonu nivelety.

Faktor F_3 vyjadruje vplyv povrchu vozovky.

U je hodnota útlmu, závislá od okolitého terénu, výšky a vzdialenosti posudzovaného bodu od komunikácie.

Vypočítané hodnoty L_x sú ďalej korigované s ohľadom na :

- dĺžku úseku komunikácie,
- útlm hluku prekážkou a
- vplyv zástavby (odraz hluku).

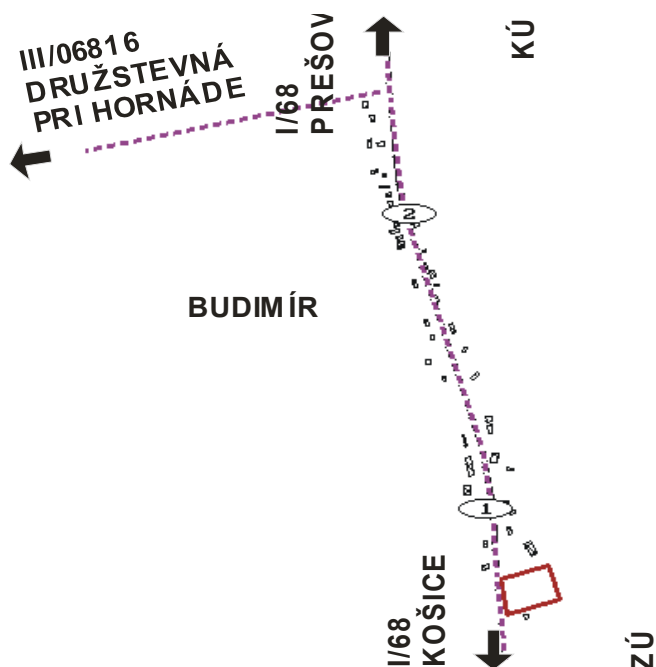
Uvedeným postupom sú počítané všetky body potrebné pre výpočet izofón ako aj charakteristické (predpokladané najkritickejšie) body, situované najbližšie ku zdroju hluku.

1.2.2 Rozsah a doba výpočtu

Rozsah bodov výpočtu bol zvolený tak, aby bolo zistené zaťaženie hlukom v súčasnom období pri uvažovaní výsledov sčítania dopravy z r. 2005.

1.2.3 Popis bodov výpočtu hluku

Rozmiestnenie a označenie bodov výpočtu – ako v kap. 1.1.3 – obr. 1 a 2.

Obr.2 Rozmiestnenie výpočtových bodov

1.2.4 Stanovenie prípustných hladín hluku

Prípustné hladiny hluku sú ako v kap. 1.1.4.

1.2.5 Výsledky výpočtu hladín hluku

Vypočítané hladiny hluku $L_{Aeq,1h}$ v posudzovaných bodoch pre jednotlivé modelované stavy sú pre denný, večerný a nočný čas uvedené v tabuľke 2 a porovnané s najvyššími prípustnými hladinami hluku $L_{Aeq,p}$. δL_{Aeq} predstavuje rozdiel medzi vypočítanými a prípustnými hladinami hluku. Kladné hodnoty znamenajú prekročenie najvyšších prípustných hladín hluku a záporné rezervu.

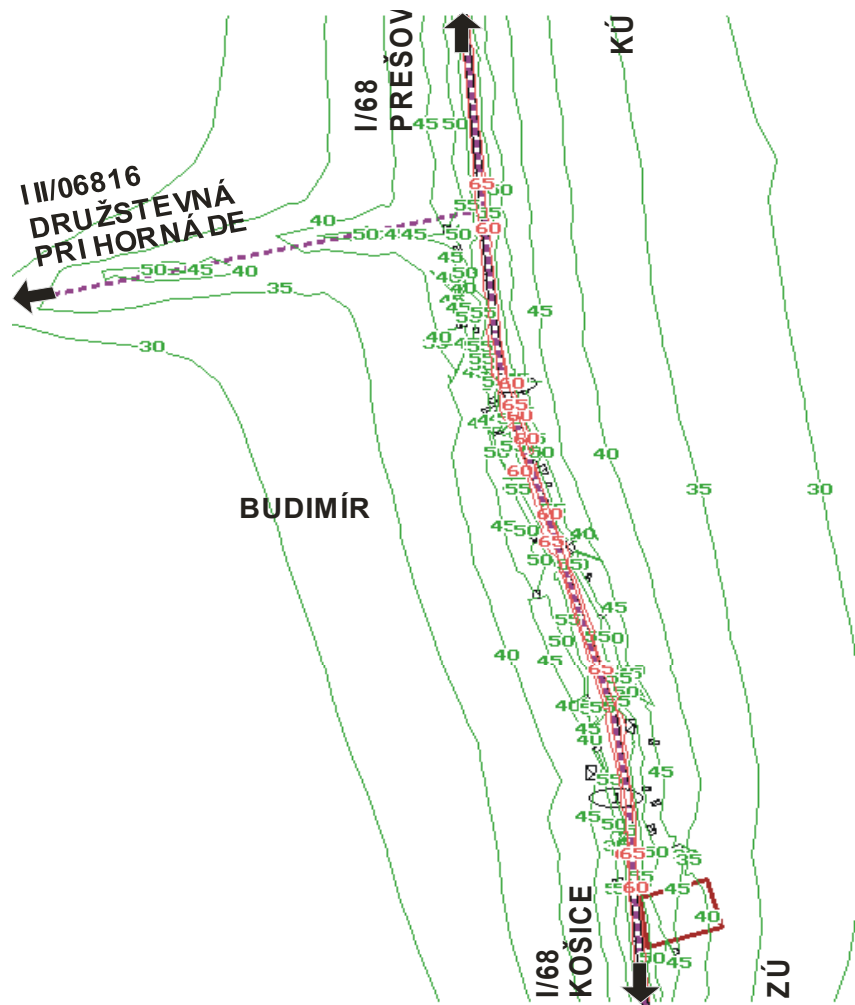
Vypočítané hladiny hluku v posudzovaných bodoch – r. 2007 (z RPD1 podľa [1])

Tabuľka 2

ST	Súčasný stav - r. 2007					
	deň		večer		noc	
	L_{Aeq}	δL_{Aeq}	L_{Aeq}	δL_{Aeq}	L_{Aeq}	δL_{Aeq}
	(dB)		(dB)		(dB)	
ST1	59,4	-0,6	56,8	-3,2	46,6	-3,4
ST2	63,9	+3,9	61,2	+1,2	52,1	+2,1

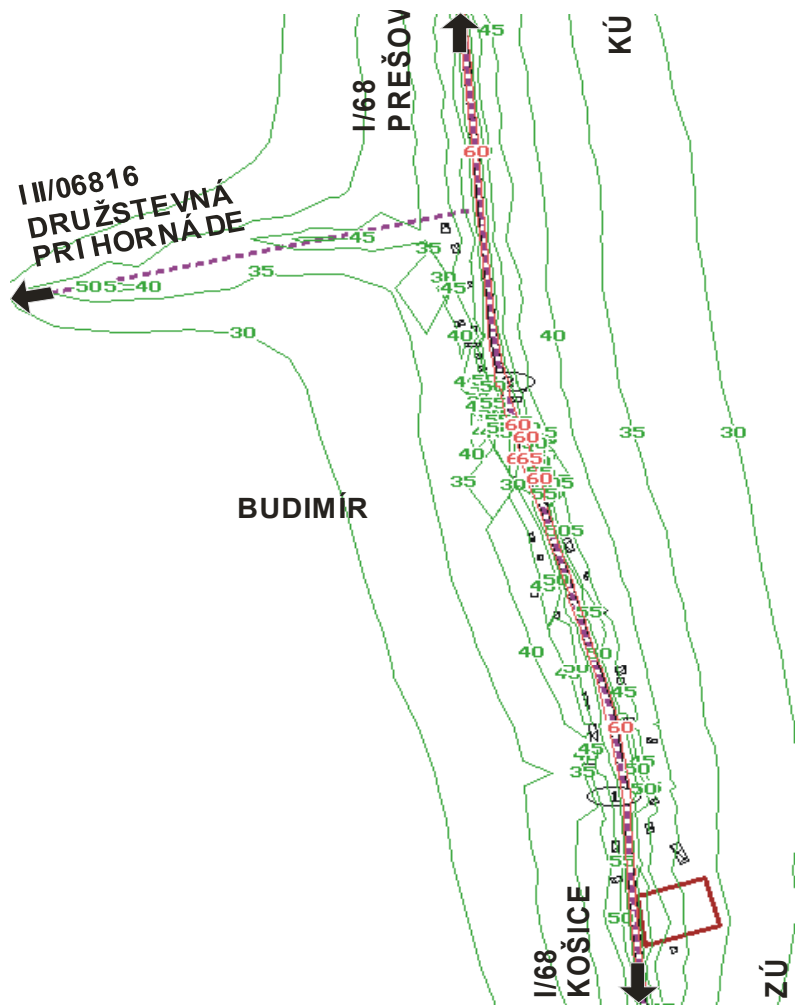
Pre názornejšie a všeobecne zrozumiteľnejšie vyjadrenie hlukových pomerov pozdĺž existujúcej komunikácie I/68 je vypracované zobrazenie hlukových pomerov pomocou situácie izofón – obr. 3.

denný čas

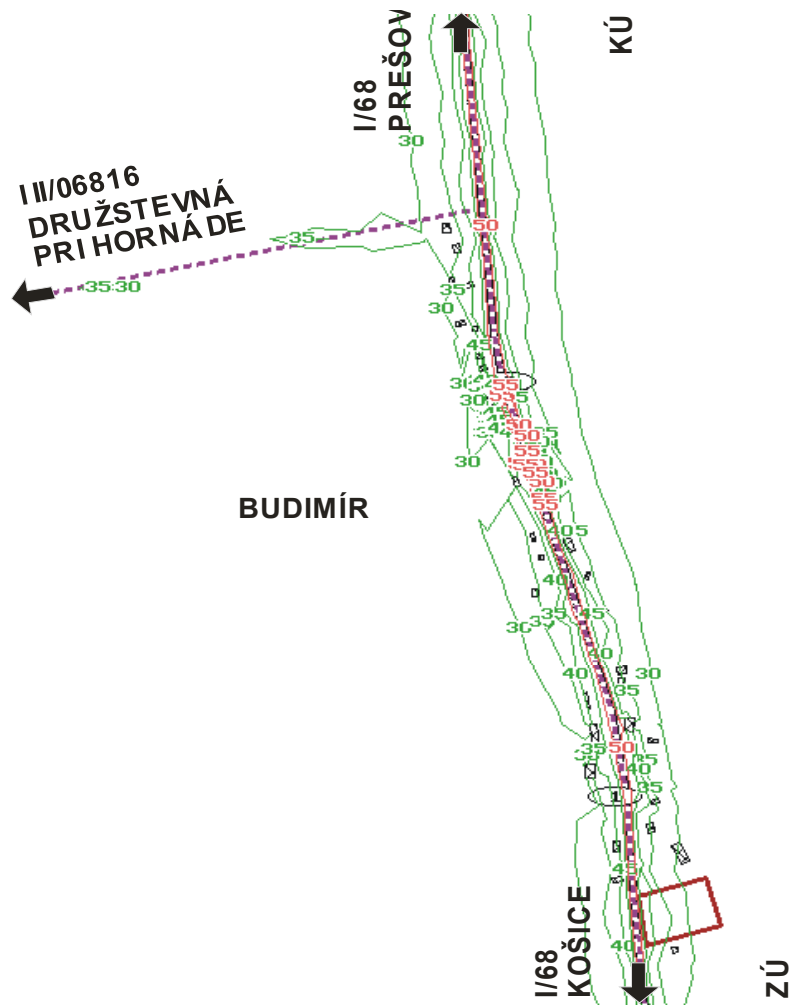
Obr. 3a Situácia izofón – denný čas

večerný čas

Obr. 3b Situácia izofón – večerný čas

nočný čas

Obr. 3c Situácia izofón – nočný čas

1.3 Zhodnotenie hlukovej situácie

Z uvedených výsledkov vyplýva:

- v súčasnom stave – r. 2007 sú prekročené najvyššie prípustné hladiny hluku na prietahu obcou Budimír – reprezentované ST1 a ST2 v dennom čase o cca 4 dB(A), o cca 1 dB(A) vo večernom čase a o cca 2 dB(A) v nočnom čase,

K zhodnoteniu je však potrebné uviesť nasledovné:

1. do výpočtov boli zavedené niektoré zjednodušujúce predpoklady (modelovaný terén, odrazy, ...),
2. všetky hodnoty v tabuľkách 3 a 4 sú počítané vo výške 1,5 m nad niveletou cesty.

Na základe meraní môžeme konštatovať, že **hluk** v území okolo cesty I/68 (reprezentovaný posudzovanými bodmi ST1 a ST2) **v súčasnosti prekračuje prípustné hodnoty hladín hluku.**

1.4 Závbery a odporúčania pre zníženie hladín hluku

Záverom môžeme teda konštatovať, že:

- merania a výpočet ukázali, že v súčasnosti – r. 2007 – sú v území v prietahu cez obec Budimír – ST1 a ST2 - prekročené prípustné hladiny hluku.

Vzhľadom na tieto závery bude potrebné riešiť protihlukové opatrenia takto:

- v území, reprezentovanom **ST1 a ST2**, t. j. na prietahu v súčasnosti – r. 2007,

Vzhľadom na to, že sa jedná o zastavané územie v centre obce, z hľadiska rozsahu a počtu zasiahnutých obyvateľov a vzhľadom na polohu chránených objektov a ich využitie odporúčame nasledovné konkrétne opatrenia:

- realizovať dopravno-organizačné opatrenia - zníženie dovolenej rýchlosti na 40 km/h,
- v konštrukcii vozovky vo výhlade realizovať drenážny mikrokoberec, ktorý zníži prognózované hladiny hluku pod prípustné hodnoty,
- realizovať obchvat obce – vylúčenie tranzitnej dopravy.

2. Ovzdušie

2.1 Popis súčasného stavu znečistenia ovzdušia

Podobne ako u hluku je v riešenom území potenciálnym zdrojom znečistenia ovzdušia doprava na existujúcej cestnej komunikácii I/68.

2.2 Hlavné bodové zdroje znečistenia ovzdušia

V hodnotenom území sa nenachádzajú žiadne významnejšie bodové zdroje znečistenia ovzdušia.

2.3 Hlavné líniové zdroje znečistenia ovzdušia

Hlavným líniovým zdrojom znečistenia ovzdušia je existujúca cestná sieť – cesta I. triedy. Komunikácia I/68 v prietahu cez Budimír je zdrojom emisií z cestnej dopravy, pritom prechádzajú územím, ktoré nie je zaťažené emisiami NO_x, CO a PM₁₀ (pevné častice) zo základných (bodových) zdrojov.

2.4 Stanovenie hodnôt znečistenia ovzdušia - modelovanie

Pri posudzovaní vplyvu cesty I/68 na znečistenie ovzdušia automobilovou dopravou, je treba vychádzať z faktu, že sa jedná o existujúcu pozemnú komunikáciu. Tomuto odpovedá aj zvolená metodika kvantitatívneho a kvalitatívneho vyjadrenia emisného zaťaženia okolia tejto komunikácie - modelové výpočty.

Na základe prognózovaných intenzít dopravy, emisných parametrov, rýchlosti dopravného prúdu, dĺžky a pozdĺžneho sklonu jednotlivých úsekov bolo pre súčasný stav – r. 2007 vypočítané približné znečistenie ovzdušia z cestnej dopravy na ceste I/68.

2.4.1 Metodika výpočtu znečistenia ovzdušia

Výpočet je urobený podľa Metodického návodu na posudzovanie a navrhovanie opatrení na zníženie negatívnych účinkov cestnej prevádzky na životné prostredie. Výpočet vychádza z niektorých zjednodušujúcich predpokladov a na základe empirických údajov udáva približnú pravdepodobnú koncentráciu NO_x, CO a PM₁₀ ako identifikátorov znečistenia ovzdušia automobilovou dopravou. Vo výpočtoch nebolo zohľadnené emisné pozadie.

Koncentrácia škodlivín v ovzduší na ceste I/68 je ovplyvnená:

- hodnotami špecifických emisných faktorov vozidiel (pre výhľadové obdobie bolo uvažované z hodnotami špecifických emisných faktorov priemerného európskeho vozidla),
- požadovanou jazdnou rýchlosťou (výkon priemerného vozidla, akcelerácia a decelerácia, obmedzujúce rýchlostné úseky),
- sklonovými pomermi na komunikácii,
- intenzitou a skladbou dopravy (podľa Výsledky sčítania cestnej dopravy v SR v roku 2005, SSC Bratislava),
- topografiou terénu,
- charakterom zástavby a
- meteorologickými podmienkami, hlavne vetrom.

Špičková hodina je uvažovaná vo výpočtoch hodnotou 8 % z celodennej intenzity dopravy a dieselové automobily tvoria 15 % podiel na celkovom počte osobných automobilov.

2.2.1 Špecifické emisné faktory

Špecifické emisné faktory CO, NO_x a PM₁₀ (pevné častice) sú pre jednotlivé vozidlá a rok 2007 uvedené v tabuľke 3.

Špecifické emisné faktory vozidiel pre rok 2007

Tabuľka 3

druh škodliviny	CO (mg.m ⁻¹ .voz ⁻¹)	NO _x (mg.m ⁻¹ .voz ⁻¹)	PM ₁₀ (mg.m ⁻¹ .voz ⁻¹)
-----------------	---	--	---

V (km/h)	40	60	80	40	60	80	40	60	80
OA - B	10,06	6,38	4,61	0,71	0,93	1,15	0,00	0,00	0,00
OA - D	2,16	1,38	1,00	0,36	0,46	0,56	0,18	0,11	0,10
NA	12,41	6,95	3,63	14,87	16,08	15,35	0,74	0,73	0,67
koef.pre sklon >2,5%	1,15		1,5			1,15			
OA - B: špecifické emisie pre osobné vozidlá jazdiace na benzín									
OA - D: špecifické emisie pre osobné vozidlá jazdiace na naftu									

Vo výpočtoch sa špecifické emisné faktory transformovali vzhľadom na pozdĺžny sklon posudzovanej cesty I/68 a dotknutej komunikačnej siete.

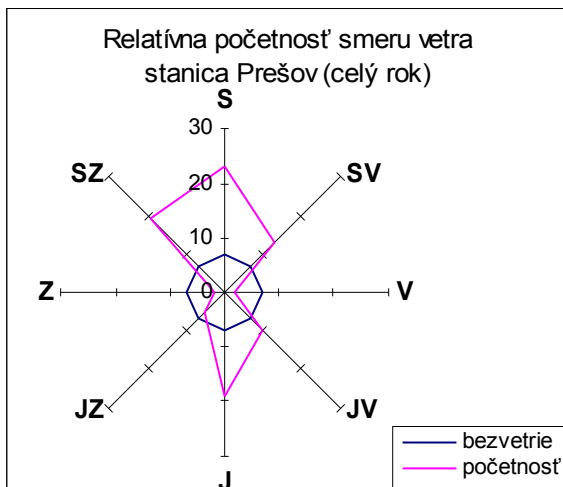
2.2.2 Meteorologické údaje

Imisné zaťaženie exhalátmi okolia cesty I/68 a dotknutej komunikačnej siete vychádza z poveternostných pomerov v posudzovanom území. Údaje o početnostiach vetra boli prevzaté z hydrometeorologickej pozorovacej stanice v Prešove. Početnosti a smery vetrov sú uvedené v tabuľke 4 a veterné ružice na obr. 4 a 5. Z nich vyplýva, že prízemný vietor sa plne prispôsobuje konfigurácii terénu.

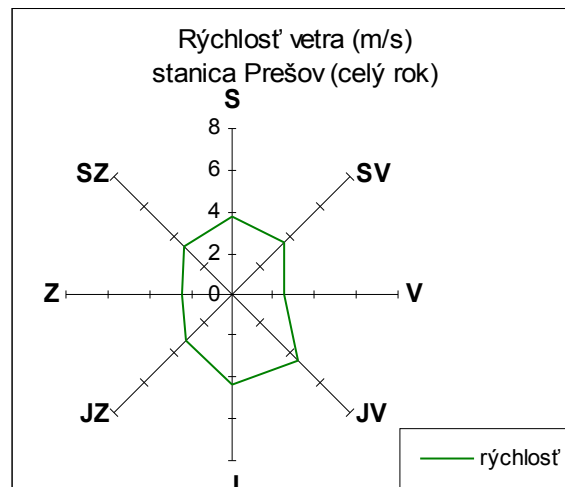
Početnosť smerov vetra a bezvetria v (%) všetkých pozorovaní

Tabuľka 4

Stanica	Svetové strany									Σ
	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	bezvetrie	
Prešov	23	13	2	10	19	5	2	19	7	100

Obr. 4 Veterná ružica stanice Prešov - rel. početnosť smeru vetra

Obr. 5 Veterná ružica stanice Prešov - rýchlosť vetra

2.5 Rozsah a doba výpočtu

Rozsah výpočtu bol stanovený tak, aby boli zistené koncentrácie škodlivín CO, NO_x a PM₁₀ vo všetkých charakteristických, resp. kritických oblastiach hodnoteného územia. Rozsah posudzovaného územia je zrejмый z obr. 1 a 2.

Keďže podmienky, ktoré zásadne vplyvajú na znečistenie ovzdušia – intenzita dopravy - sa v rámci prietahu obcou Budimír zásadne nemenia, je komunikácia posudzovaná ako 1 homogénny úsek (v rámci neho boli ešte zvlášť započítané podúseky s rozdielnym pozdĺžnym sklonom):

1. ZÚ – z.z. Budimír (križ. I/68 a III/06816 - z.z. Budimír)
2. z.z. Budimír – centrum obce Budimír
3. centrum obce Budimír - k.z. Budimír

2.6 Popis bodov výpočtu

Rozmiestnenie a označenie bodov výpočtu je zrejmé z obr. 1 :

- ST1:** **Budimír** - rodinný dom č. 19. Posudzovaný bod bol umiestnený vo vzdialenosti 2 m od fasády, cca 10,5 m od osi dvojpruhovej cesty I/68.
- ST2:** **Budimír** - rodinný dom, č. 79. Posudzovaný bod bol umiestnený vo vzdialenosti 2 m od fasády, cca 9,1 m od osi dvojpruhovej cesty I/68.

2.7 Stanovenie imisných limitov

Imisné limity sú stanovené podľa Vyhlášky č. 705/2002 Z.z. o kvalite ovzdušia a sú uvedené v tabuľke 5.

Imisné limity znečisťujúcich látok

Tabuľka 5

Znečisťujúca látka	Priemerná koncentrácia znečisťujúcej látky			
	ročná	denná	hodinová	priemer za 8 hodín
Oxid dusíka NO _x	40 (μg.m ⁻³)	-	200 (μg.m ⁻³) sa nesmie prekročiť viac ako 18x v roku	-
Oxid uhoľnatý CO	-	-	-	10 mg.m ⁻³
Tuhé častice PM ₁₀	40 (μg.m ⁻³)	50 (μg.m ⁻³) sa nesmie prekročiť viac ako 35x v roku	-	-

2.8 Kvantitatívne vyjadrenie znečistenia ovzdušia na komunikácii

Zo vstupných údajov, pri zohľadnení obmedzujúcich podmienok, uvedených v predchádzajúcej kapitole, boli vypočítané maximálne hodinové emisie sledovaných škodlivín pre jednotlivé úseky a skúmaný rok - tabuľka 6 a 7. Vypočítané očakávané ročné emisie škodlivín sú v tabuľke 8.

Hodinové maximálne očakávané emisie škodlivín – súčasný stav

Tabuľka 6

Úsek	Posudz. Rok	Súčasný stav		
		NO _x	CO	PM ₁₀
1	2007	0,3095	0,4636	0,0103
2	2007	0,4476	0,7667	0,0129
3	2007	0,2619	1,0700	0,0124

Očakávané ročné emisie škodlivín automobilovej dopravy – súčasný stav

Tabuľka 7

Úsek	Rok	Súčasný stav
------	-----	--------------

Z hľadiska vplyvu exhalátov na obyvateľstvo, prípadne na stavebné objekty má rozhodujúci význam porovnanie množstva ročných emisií v intravilánoch obcí, ktoré ležia na posudzovanej komunikácii alebo investíciou dotknutej cestnej sieti. Z modelových výpočtov uvedených v tabuľkách 6 a 7 je zrejmé, že po výstavbe obchvatu cesty I/68 (realizácii investície) je možné očakávať:

- posun produkcie exhalátov z intravilánu obcí do extravilánu,
- predovšetkým pokles škodlivín (NO_x , CO, PM_{10}) na posudzovanej komunikačnej sieti a teda zníženie imisného zaťaženia posudzovaného územia a to vo všetkých posudzovaných rokoch.

2.9 Hodnotenie znečistenia ovzdušia na komunikácii

V skúmanom území pozdĺž cesty I/68 boli pre výsledné hodnotenie znečistenia ovzdušia vybrané kritické body (kap. 2.4). Posudzované body boli vybrané vzhľadom na expozíciu cesty, prevládajúce smery vetra a z hľadiska funkcie lokality. V týchto bodoch boli vypočítané denné, hodinové, resp. priemerné 8 hodinové očakávané koncentrácie NO_x , CO, PM_{10} a to vzhľadom na všetky možné z rozhodujúcich smerov a intenzít vetrov, vejúcich od cesty k posudzovaným bodom. Výsledky sú uvedené v tabuľke 8 a je ich možné porovnať s imisnými limitmi uvedenými v tabuľke 5.

Priemerné koncentrácie znečisťujúcej látky NO_x , CO a PM_{10} – súčasný stav

Tabuľka 8

ST	Rok	Súčasný stav 0		
		NO_x ($\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$)	CO ($\text{mg}\cdot\text{m}^{-3}$)	PM_{10} ($\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$)
ST1	2007	71,19	2,91	3,38
ST2		108,79	1,86	3,14

Z výsledkov modelových výpočtov je zrejmé, že v obidvoch posudzovaných bodoch **pri súčasnom stave nie sú za normálnych rozptylových podmienok prekročené imisné limity NO_x , CO a PM_{10} .**

2.10 Konceptný návrh opatrení na zníženie absolútneho množstva emisií

Za predpokladu zlepšujúcich sa technických parametrov vozidiel, ktorý bol uplatnený aj v tejto štúdii, nebude potrebné ani vo výhlade s návrhmi opatrení na zníženie množstva emisií uvažovať.

IV. Záver

V závere konštatujeme, že **už v súčasnom období na existujúcej komunikácii I/68 - prieťah obcou Budimír, sú z dôvodu dopravnej intenzity - hlavne ťažkých vozidiel v dopravnom prúde a zástavby umiestnenej v tesnej blízkosti cesty, prekročené najvyššie prípustné hladiny hluku.** Na prieťahu obcou budú očakávané hladiny hluku prekračovať prípustné hodnoty, takže bude potrebné realizovať protihlukové opatrenia.

Z hľadiska vplyvu exhalátov na obyvateľstvo nie je prekročenie limitných hodnôt.

Na záver je treba konštatovať, že účelom tejto štúdie je posúdenie vplyvu hluku a exhalátov na jednotlivé konkrétne stavby a ľudí pozdĺž súčasnej cesty I/68.